Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

បេតវត្ថុបាឡិ

១។ ឧរគវគ្គោ

១។ ខេត្តូបមបេតវត្ថុ

១។

“ខេត្តូបមា អរហន្តោ, ទាយកា កស្សកូបមា;

ពីជូបមំ ទេយ្យធម្មំ, ឯត្តោ និព្ពត្តតេ ផលំ។

២។

“ឯតំ ពីជំ កសិ ខេត្តំ, បេតានំ ទាយកស្ស ច;

តំ បេតា បរិភុញ្ជន្តិ, ទាតា បុញ្ញេន វឌ្ឍតិ។

៣។

“ឥធេវ កុសលំ កត្វា, បេតេ ច បដិបូជិយ;

សគ្គញ្ច កមតិ [គមតិ (ក។)] ឋានំ, កម្មំ កត្វាន ភទ្ទក”ន្តិ។

ເຂຕ຺ຕູປມເປຕວຕ຺ຖຸ ປຐມໍ.

໒. ສູກຣມຸຂເປຕວຕ຺ຖຸ

໓.

“ກາເຍາ ເຕ ສພ຺ພເສາວຓ຺ເຓາ, ສພ຺ພາ ໂອຠາສເຕ ທິສາ;

ມຸຂໍ ເຕ ສູກຣສ຺ເສວ, ກິໍ ກມ຺ມມກຣີ ປຸເຣ” [ມກາສີ ປຸເຣ (ກ.)].

໔.

“ກາເຍນ ສຎ຺ຎເຕາ ອາສິໍ, ມຸເຂນາສິໍ ອສຎ຺ຎເຕາ;

ເຕນ ເມຕາທິເສາ ວຓ຺ເຓາ, ຍຖາ ປສ຺ສສິ ນາຣທ.

໕.

“ຕໍ ຕ຺ຍາຫໍ [ຕາຫໍ (ກ.)] ນາຣທ ພ຺ຣູມິ, ສຍໍ ທິຏ຺ຐມິທໍ ຕຍາ;

ມາກາສິ ມຸຂສາ ປາປໍ, ມາ ເຂາ ສູກຣມຸເຂາ ອຫູ”ຕິ.

ສູກຣມຸຂເປຕວຕ຺ຖຸ ທຸຕິຍໍ.

໓. ປູຕິມຸຂເປຕວຕ຺ຖຸ

໖.

“ທິພ຺ພໍ ສຸຠໍ ຘາເຣສິ ວຓ຺ຓຘາຕຸໍ, ເວຫາຍສໍ ຕິຏ຺ຐສິ ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ;

មុខញ្ច តេ កិមយោ បូតិគន្ធំ, ខាទន្តិ កិំ កម្មមកាសិ បុព្ពេ”។

៧។

“សមណោ អហំ បាបោតិទុដ្ឋវាចោ [បាបោ ទុដ្ឋវាចោ (សី។), បាបោ ទុក្ខវាចោ (ស្យា។ បី។)], តបស្សិរូបោ មុខសា អសញ្ញតោ;

លទ្ធា ច មេ តបសា វណ្ណធាតុ, មុខញ្ច មេ បេសុណិយេន បូតិ។

៨។

“តយិទំ តយា នារទ សាមំ ទិដ្ឋំ,

អនុកម្បកា យេ កុសលា វទេយ្យុំ;

‘មា បេសុណំ មា ច មុសា អភាណិ,

យក្ខោ តុវំ ហោហិសិ កាមកាមី’”តិ។

បូតិមុខបេតវត្ថុ តតិយំ។

៤។ បិដ្ឋធីតលិកបេតវត្ថុ

១០។

“យំ កិញ្ចារម្មណំ កត្វា, ទជ្ជា ទានំ អមច្ឆរី;

បុព្ពបេតេ ច អារព្ភ, អថ វា វត្ថុទេវតា។

໑໑.

“ຈຕ຺ຕາເຣາ ຈ ມຫາຣາເຊ, ເລາກປາເລ ຍສສ຺ສິເນ [ຍສສ຺ສິເນາ (ສີ. ສ຺ຍາ.)];

ກຸເວຣຎ຺ຈ ຘຕຣຏ຺ຐໍ, ວິຣູປກ຺ຂໍ ວິຣູຬ຺ຫກໍ;

ເຕ ເຈວ ປູຊິຕາ ເຫານ຺ຕິ, ທາຍກາ ຈ ອຕິປ຺ປິຍາ.

໑໒.

“ນ ຫິ ຣຸຓ຺ຓໍ ວາ ເສາເກາ ວາ, ຍາ ຈຎ຺ຎາ ປຣິເທວນາ;

ນ ຕໍ ເປຕານໍ ອຕ຺ຖາຍ, ເອວໍ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ ຎາຕເຍາ.

໑໓.

“ອຍຎ຺ຈ ເຂາ ທກ຺ຂິຓາ ທິນ຺ນາ, ສງ຺ຆມ຺ຫິ ສຸປ຺ປຕິຏ຺ຐິຕາ;

ທີຆຣຕ຺ຕໍ ຫິຕາຍສ຺ສ, ຐານເສາ ອຸປກປ຺ປຕີ”ຕິ.

ປິຏ຺ຐທີຕລິກເປຕວຕ຺ຖຸ ຈຕຸຕ຺ຖໍ.

໕. ຕິເຣາກຸຏ຺ຏເປຕວຕ຺ຖຸ

໑໔.

[ຂຸ. ປາ. ໗.໑ ຂຸທ຺ທກປາເຐ] “ຕິເຣາກຸຏ຺ເຏສຸ [ຕິເຣາກຸທ຺ເທສຸ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.)] ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ສນ຺ຘິສິງ຺ຆາຏເກສຸ ຈ;

ທ຺ວາຣພາຫາສຸ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ອາຄນ຺ຕ຺ວານ ສກໍ ຆຣໍ.

១៣។

“បហូតេ អន្នបានម្ហិខជ្ជភោជ្ជេ ឧបដ្ឋិតេ;

ន តេសំ កោចិ សរតិ, សត្តានំ កម្មបច្ចយា។

១៤។

“ឯវំ ទទន្តិ ញាតីនំ, យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា;

សុចិំ បណីតំ កាលេន, កប្បិយំ បានភោជនំ;

‘ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតុ, សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ’។

១៥។

“តេ ច តត្ថ សមាគន្ត្វា, ញាតិបេតា សមាគតា;

បហូតេ អន្នបានម្ហិសក្កច្ចំ អនុមោទរេ។

១៦។

“‘ចិរំ ជីវន្តុ នោ ញាតី, យេសំ ហេតុ លភាមសេ;

អម្ហាកញ្ច កតា បូជា, ទាយកា ច អនិប្ផលា’។

១៧។

‘‘ᨶ ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩈᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩦ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᨿᩣᨠᨿᩴ [ᨠᨿᩣᨠ᩠ᨠᨿᩴ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨) ᨠᨿᩣᨠᨿᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨ ᩈᩦ᪨᪔)];

ᩍᨲᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨿᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩮᨲᩣ ᨠᩣᩃᨠᨲᩣ [ᨠᩣᩃᨣᨲᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨲᩉᩥᩴ’᪨

᪑᪐᪨

‘‘ᩏᨶ᩠ᨶᨾᩮ ᩏᨴᨠᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩴ, ᨿᨳᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩍᨲᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ’᪨

᪑᪑᪨

‘‘ᨿᨳᩣ ᩅᩣᩁᩥᩅᩉᩣ ᨸᩪᩁᩣ, ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨣᩁᩴ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩍᨲᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ’᪨

᪑᪒᪨

‘‘ᩋᨴᩣᩈᩥ ᨾᩮ ᩋᨠᩣᩈᩥ ᨾᩮ, ᨬᩣᨲᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ [ᨬᩣᨲᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ (?)] ᩈᨡᩣ ᨧ ᨾᩮ;

ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨴᨩ᩠ᨩᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᨾᨶᩩᩔᩁᩴ’᪨

᪑᪓᪨

‘‘ᨶ ᩉᩥ ᩁᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩣ, ᨿᩣ ᨧᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩣ;

ᨶ ᨲᩴ ᨸᩮᨲᩣᨶᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᩑᩅᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨲᨿᩮᩣ’᪨

១៣.

“‘អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា ទិន្នា, សង្ឃម្ហិ សុប្បតិដ្ឋិតា;

ទីឃរត្តំ ហិតាយស្ស, ឋានសោ ឧបកប្បតិ’.

១៤.

“សោ ញាតិធម្មោ ច អយំ និទស្សិតោ, បេតាន បូជា ច កតា ឧឡារា;

ពលញ្ច ភិក្ខូនមនុប្បទិន្នំ, តុម្ហេហិ បុញ្ញំ បសុតំ អនប្បក”ន្តិ.

តិរោកុដ្ដបេតវត្ថុ បញ្ចមំ.

៥. បញ្ចបុត្តខាទបេតិវត្ថុ

១៥.

“នគ្គា ទុព្ពណ្ណរូបាសិ, ទុគ្គន្ធា បូតិ វាយសិ;

មក្ខិកាហិ បរិកិណ្ណា [មក្ខិកាបរិកិណ្ណា ច (សី.)], កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសី”តិ.

១៦.

“អហំ ភទន្តេ [ភទ្ទន្តេ (ក.)] បេតីម្ហិ, ទុគ្គតា យមលោកិកា;

បាបកម្មំ ករិត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតា.

໑໕.

“ກາເລນ ປຎ຺ຎາ ປຸຕ຺ຕາຕິ, ສາຍໍ ປຎ຺ຎາ ປຸນາປເຣ;

ຈິນ຺ຕາຍິຕ຺ວານ ເມຘາວີ, ເຕປິ ນາ ໂຫນ຺ຕິ ເຍ ອສັ.

໑໖.

“ປຣິຊຍ຺ຫິ ສ຺ຍາຍຕິ, ຕຸຊາຍ [ຕຸຊ຺ຊາຍ (ກ.)] ທຊໍ ຍຍ;

ປີຕິໍ ນ ລເທ ປີທໍ, ປສ຺ສ ຍໍ ຍ຺ຍສນ຺ ດຕ”ຕ຺ຕິ.

໑໗.

“ກິ ນຸ ກາເຍນ ຈາຈາຍ, ຍນສາ ຊຸກ຺ກໍ ກທໍ;

ກິສ຺ສ ກຍ຺ຈິປີເກນ, ປຸຕ຺ຕຍໍສາຕິ ທາຊສີ”ຕິ.

໑໘.

“ສປຕີ [ສປຕ຺ຕີ (ສີ.)] ເຍ ດຕ຺ຕີຕີ ອາສິ, ຕສ຺ສາ ປີປໍ ອເຈຕຍິ;

ສາທໍ ປຊ຺ຊຍນສາ, ອກຣິ ດຕ຺ຕປີຕນ຺.

໑໙.

“ຕສ຺ສາ ເຊ຺ຍາສິເກາ ດຕ຺ເທ, ເລີທິຕເຍ຺ຍາຈ ປລ຺ລິ;

ຕຊສ຺ສາ ຍາຕາ ຕຸປິຕາ, ຍຍ຺ຍາຊາຕີ ສຍາຄຍິ;

ສປຖຎ຺ຈ ມໍ ກາເຣສິ, ປຣິຠາສາປຍີ ຈ ມໍ.

໑໑.

“ສາຫໍ ເຆາຣຎ຺ຈ ສປຖໍ, ມຸສາວາທໍ ອຠາສິສໍ;

ປຸຕ຺ຕມໍສານິ ຂາທາມິ, ສເຈ ຕໍ ປກຕໍ ມຍາ.

໑໒.

“ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ວິປາເກນ [ວິປາກໍ (ສ຺ຍາ. ກ.)], ມຸສາວາທສ຺ສ ຈູຠຍໍ;

ປຸຕ຺ຕມໍສານິ ຂາທາມິ, ປຸພ຺ພເລາຫິຕມກ຺ຂິຕາ”ຕິ.

ປຎ຺ຈປຸຕ຺ຕຂາທເປຕິວຕ຺ຖຸ [ປຎ຺ຈປຸຕ຺ຕຂາທເປຕວຕ຺ຖຸ (ສີ. ສ຺ຍາ. ປີ.) ເອວມຸປຣິປິ] ຉຕ຺ຐໍ.

໗. ສຕ຺ຕປຸຕ຺ຕຂາທເປຕິວຕ຺ຖຸ

໑໓.

“ນຄ຺ຄາ ທຸພ຺ພຓ຺ຓຣູປາສິ, ທຸຄ຺ຄນ຺ຘາ ປູຕິ ວາຍສິ;

ມກ຺ຂິກາຫິ ປຣິກິຓ຺ຓາ, ກາ ນຸ ຕ຺ວໍ ອິຘ ຕິຏ຺ຐສີ”ຕິ.

໑໔.

“ອຫໍ ຠທນ຺ເຕ ເປຕີມ຺ຫິ, ທຸຄ຺ຄຕາ ຍມເລາກິກາ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕເລາກໍ ອິເຕາ ຄຕາ.

໒໗.

“ກາເລນ ສຕ຺ຕ ປຸຕ຺ຕານິ, ສາຍໍ ສຕ຺ຕ ປຸນາປເຣ;

ວິຊາຍິຕ຺ວານ ຂາທາມິ, ເຕປິ ນາ ເຫານ຺ຕິ ເມ ອລໍ.

໒໘.

“ປຣິຑຍ຺ຫຕິ ຘູມາຍຕິ, ຂຸທາຍ ຫທຍໍ ມມ;

ນິພ຺ພຸຕິໍ ນາຘິຄຈ຺ຉາມິ, ອຄ຺ຄິທຑ຺ຒາວ ອາຕເປ”ຕິ.

໒໙.

“ກິໍ ນຸ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ທຸກ຺ກຏໍ ກຕໍ;

ກິສ຺ສ ກມ຺ມວິປາເກນ, ປຸຕ຺ຕມໍສານິ ຂາທສີ”ຕິ.

໓໐.

“ອຫຸ ມຍ຺ຫໍ ທ຺ເວ ປຸຕ຺ຕາ, ອຸເພາ ສມ຺ປຕ຺ຕເຍາພ຺ພນາ;

ສາຫໍ ປຸຕ຺ຕພລູເປຕາ, ສາມິກໍ ອຕິມຎ຺ຎິສໍ.

໓໑.

“ຕເຕາ ເມ ສາມິເກາ ກຸທ຺ເຘາ, ສປຕ຺ຕິໍ ມຍ຺ຫມານຍິ;

ᩈᩣ ᨧ ᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᨳ, ᨲᩔᩣ ᨸᩣᨸᩴ ᩋᨧᩮᨲᨿᩥᩴ᪨

᪓᪑᪨

“ᩈᩣᩉᩴ ᨸᨴᩩᨭ᩠ᨮᨾᨶᩈᩣ, ᩋᨠᩁᩥᩴ ᨣᨻ᩠ᨽᨸᩣᨲᨶᩴ;

ᨲᩔᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩮᩣ [ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩮᩣ (ᨠ᪨)] ᨸᨲᩥ᪨

᪓᪒᪨

“ᨲᨴᩔᩣ ᨾᩣᨲᩣ ᨠᩩᨸᩥᨲᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨬᩣᨲᩦ ᩈᨾᩣᨶᨿᩥ;

ᩈᨸᨳᨬ᩠ᨧ ᨾᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩣᨸᨿᩦ ᨧ ᨾᩴ᪨

᪓᪓᪨

“ᩈᩣᩉᩴ ᨥᩮᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᩈᨸᨳᩴ, ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥᩈᩴ;

‘ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴᩈᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩣᨾᩥ, ᩈᨧᩮ ᨲᩴ ᨸᨠᨲᩴ ᨾᨿᩣ’᪨

᪓᪔᪨

“ᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᨶ, ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩔ ᨧᩪᨽᨿᩴ;

ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴᩈᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩣᨾᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᨡᩣᨴᨠᨸᩮᨲᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ᪨

៨. គោណបេតវត្ថុ

៤៦.

“កិំ នុ ឧម្មត្តរូបោវ, លាយិត្វា ហរិតំ តិណំ;

ខាទ ខាទាតិ លបសិ, គតសត្តំ ជរគ្គវំ.

៤៧.

“ន ហិ អន្នេន បានេន, មតោ គោណោ សមុដ្ឋហេ;

ត្វំសិ ពាលោ ច [ពាលោច (ក.)] ទុម្មេធោ, យថា តញ្ញោវ ទុម្មតី”តិ.

៤៨.

“ឥមេ បាទា ឥទំ សីសំ, អយំ កាយោ សវាលធិ;

នេត្តា តថេវ តិដ្ឋន្តិ, អយំ គោណោ សមុដ្ឋហេ.

៤៩.

“នាយ្យកស្ស ហត្ថបាទា, កាយោ សីសញ្ច ទិស្សតិ;

រុទំ មត្តិកថូបស្មិំ, ននុ ត្វញ្ញេវ ទុម្មតី”តិ.

៥០.

“អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ, ឃតសិត្តំវ បាវកំ;

ចារិកា ចិយ ខ្ចបិច្ចា, សត្ថុ តិត្ថាបទេយ ឌទំ។

៣០។

“អត្ថាហិ [អត្ថាឡហំ (ឆាហ្សុ)] ចត ទេយ សល្លិ, ទេសាកំ ហឌឃតិស្សិតំ;

ទេឃា ទេយ ទេសាកបទេទតស្ស, បិត្យទេសាកំ អបិត្យឌិ។

៣១។

“ស្វាហំ អត្ថាឡហសទេល្លាស្មិ, សីតិភូទេតាស្មិ តិត្ថាទេតា;

ត ទេសាចាមិ ត ទេទាឌាមិ, តច ស្វូតាត យាលាច’។

៣២។

ឲចំ កទេទាត្តិ សប្បញ្ញា, ទេឃ ទេហាត្តិ អត្យកម្បកា;

ចិតិចត្តឃត្តិ ទេសាកម្បា, ស្វុឌាទេតា បិតទំ ឃឆាតិ។

ទេកាលាទេបតចត្ត អដ្ឋមំ។

៥។ មហាទេបសកាទេបតិចត្ត

៣៣។

“ក្វឆញ្ញា មុត្តំ ទ្វហិទញ្ញា បុត្តំ, បទិក្ខាតិ កិស្ស អឃំ ចិបាទេកា;

អយំ នុ កិំ កម្មមកាសិ នារី, យា សព្ពទា លោហិតបុព្ពភក្ខា។

៣៣។

“នវានិ វត្ថានិ សុភានិ ចេវ, មុទូនិ សុទ្ធានិ ច លោមសានិ;

ទិន្នានិ មិស្សា កិតកា [កិដកា (ក។)] ភវន្តិ, អយំ នុ កិំ កម្មមកាសិ នារី”តិ។

៣៤។

“ភរិយា មមេសា អហូ ភទន្តេ, អទាយិកា មច្ឆរិនី កទរិយា;

សា មំ ទទន្តំ សមណព្រាហ្មណានំ, អក្កោសតិ ច បរិភាសតិ ច។

៣៥។

“‘គូថញ្ច មុត្តំ រុហិរញ្ច បុព្ពំ, បរិភុញ្ជ ត្វំ អសុចិំ សព្ពកាលំ;

ឯតំ តេ បរលោកស្មិំ ហោតុ, វត្ថា ច តេ កិដកសមា ភវន្តុ’;

ឯតាទិសំ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា, ឥធាគតា ចិររត្តាយ ខាទតី”តិ។

មហាបេសការបេតិវត្ថុ នវមំ។

១០។ ខល្លាដិយបេតិវត្ថុ

៣៦។

“កា នុ អន្តោវិមានស្មិំ, តិដ្ឋន្តី នូបនិក្ខមិ;

ຈຸປຕິກ຺ຂມສ຺ສ ກເຏ຺ຐ, ປສ຺ສາມ ຕໍ ຊາຫິຏ຺ຏິຕ”ນ຺ຕິ.

໔໙.

“ອຏ຺ຐິ ຄາມິ ຫທາຄາມິ, ຕກ຺ກາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຊາຫິ;

ເກເສຫມິ຺ສຊິຓ຺ຓຕ຺ຕາ, ປຸຕ຺ຕາ ເມ ອປ຺ປາກໍ ກຕ”ນ຺ຕິ.

໕໐.

“ຫຕ຺ຖຕ຺ຕທີຄໍ ຄຄາມິ ເຕ, ຍາທໍ ກຸສ຺ສໍ ນິຈາສມ;

ຍາທໍ ກຸສ຺ສໍ ນິຈາເສຕ຺ວາ, ຍຫິ ນິກ຺ຂມ ເສາກເຕ;

ຈຸປຕິກ຺ຂມສ຺ສ ກເຏ຺ຐ, ປສ຺ສາມ ຕໍ ຊາຫິຏ຺ຏິຕ”ນ຺ຕິ.

໕໑.

“ຫເຕ຺ຖນ ຫເຕ຺ຖ ເຕ ທິນ຺ນໍ, ນ ມຍ຺ຫຸປກປ຺ປຕິ;

ຍເສຕ຺ວປິສໂກ ສເນ຺ຕາ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສາວໂກ.

໕໒.

“ຍຕໍ ອຏ຺ຐາຄຢິຕ຺ວານ, ມມ ທກ຺ຂິຓມາທິສ;

ຕທາຫໍ [ອທາຫໍ (ສີ.)] ສຸຂິຕາ ເຫສ຺ສໍ, ສພ຺ພກາມສມິທ຺ຘິນີ”ຕິ.

᪄᪁᪨

ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨲᩮ ᨲᩣᨷᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩅᩥᩃᩥᨾ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨧᩣᩉᩥᨦᩣ;

ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩉᨲ᩠ᨳᩣᨦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨲᩔᩣ ᨠᩃ᩠ᩃᩣᨱᨿᩣᨶᩥᩈᩴ᪨

᪄᪂᪨

ᩈᨿᨶᨲ᩠ᨲᨴᩣᨲ᩠ᨿᨣ᩠ᨣᩥᩮᨦ᩠ᨣ [ᩈᨿᨶᨲ᩠ᨲᨴᩣ ᩋᨲ᩠ᨿᨣ᩠ᨣᩥᩮᨦ᩠ᨣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)], ᩅᩥᨷᩥᨶᩮᨠᩣ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩣ [ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)];

ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨦᨲᨷᩥᨲᩦᩅᩴ [ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨦᨲᩴ ᨷᩥᨲᩦᩅᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)], ᨠᩃ᩠ᩃᩣᨱᩣᨿ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨹᩃᩴ᪨

᪄᪃᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩩᨧᩥᩅᩈᨶᩣ, ᨠᩣᩈᩥᨠᩩᨲ᩠ᨲᨾᨵᩣᩁᩥᨶᩦ;

ᩉᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨾᩣᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ, ‘ᨠᩃ᩠ᩃᩣᨱᩣᨿ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨹᩃ’”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪄᪄᪨

“ᩈᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩁᩪᨷᩴ ᩁᩩᨧᩥᩁᩴ, ᩅᩥᨾᩣᨶᩴ ᨲᩮ ᨷᨽᩣᩈᨲᩥ;

ᨴᩮᩅᨲᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ, ᨠᩥᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᩥᨴᩴ ᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪄᪅᪨

“ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨧᩁᨾᩣᨶᩔ, ᨴᩮᩣᨱᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᨶᩥᩴ ᩋᩉᩴ;

ᩋᨴᩣᩈᩥᩴ ᩏᨩᩩᨽᩪᨲᩔ, ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ᪨

៦៨.

“តស្ស កម្មស្ស កុសលស្ស, វិបាកំ ទីឃមន្តរំ;

អនុភោមិ វិមានស្មិំ, តញ្ច ទានិ បរិត្តកំ.

៦៩.

“ឧទ្ធំ ចតូហិ មាសេហិ, កាលកិរិយា [កាលកិរិយា (ក.)] ភវិស្សតិ;

ឯកន្តកដុកំ ឃោរំ, និរយំ បបតិស្សហំ.

៧០.

[ម. និ. ៣.២៥០, ២៦៧; អ. និ. ៣.៣៦; បេ. វ. ២៤០, ៦៩២] “ចតុក្កណ្ណំ ចតុទ្វារំ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ;

អយោបាការបរិយន្តំ, អយសា បដិកុជ្ជិតំ.

៧១.

“តស្ស អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា.

៧២.

“តត្ថាហំ ទីឃមទ្ធានំ, ទុក្ខំ វេទិស្ស វេទនំ;

ផលញ្ច បាបកម្មស្ស, តស្មា សោធាយហំ កុរុ”ន្តិ។

ខល្លាដិយបេតវត្ថុ ទសមំ។

១១។ នាគបេតវត្ថុ

៨៦។

“បុរតោវ [បុរតោ ច (ស្យា។)] សេតេន បលេតិ ហត្ថិនា, មជ្ឈេ បន អស្សតរីរថេន;

បច្ឆា ច កញ្ញា សិវិកាយ នីយតិ, ឱភាសយន្តី ទស សព្ពតោ [សព្ពតោ (ក។)] ទិសា។

៨៧។

“តុម្ហេ បន មុគ្គរហត្ថបាណិនោ, រុទម្មុខា ឆិន្នបភិន្នគត្តា;

មនុស្សភូតា កិមកត្ថ បាបំ, យេនញ្ញមញ្ញស្ស បិវាថ លោហិត”ន្តិ។

៨៨។

“បុរតោវ យោ គច្ឆតិ កុញ្ជរេន, សេតេន នាគេន ចតុក្កមេន;

អម្ហាក បុត្តោ អហុ ជេដ្ឋកោ សោ [សោច ជេដ្ឋោ (ក។)], ទានានិ ទត្វាន សុខី បមោទតិ។

៨៩។

“យោ សោ មជ្ឈេ អស្សតរីរថេន, ចតុព្ភិ យុត្តេន សុវគ្គិតេន;

អម្ហាក បុត្តោ អហុ មជ្ឈិមោ សោ, អមច្ឆរី ទានបតី វិរោចតិ។

໔໔ຯ

“ຍາ ສາ ຈ ປນ຺ຖາ ນິຈິກາຍ ຕຶຍຕິ, ຕາທິ ສປຍ຺ຍາ ມິກມຕ຺ຕຸເລຫິຈຕາ;

ອມ຺ມາກ ຊິຕາ ອຫຸ ສາ ກຕ຺ຕິຕ຺ຖິກາ, ຫາກສ຺ສຫາເກຕ ສຸລິ ປເມາຄຕິຯ

໔໕ຯ

“ຂເຕ ຈ ຊາຕາຕິ ອຊິສຸ ປຸເຕ຺ຕ, ປສຕ຺ຕຸຈິຕ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ;

ມມໍ ປຕ ມຊ຺ຝິເຕາ ອຫຸມ຺ຫປາມິກາສກາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ;

ຂເຕ ຈ ຊຕ຺ວາ ປຣິຈາເຣມຕ຺ຕິ, ມຍຕ຺ວາ ສຸສ຺ສາມ ຕພ຺ພຸຈ ຣິເຕ຺ຕາ”ຕິ [ຣິເຕ຺ຕາຕິ (ສີຯ)]ຯ

໔໖ຯ

“ກິໍ ຫຸມ຺ມາກໍ ເກາຊຕໍ ກິໍ ສຍາຕໍ, ກຈ຺ຊາ ຍາເປຈ ສຸປິປສມ຺ມິເຕາ;

ປຫ຺ຫເຕເກາເກາສຸ ອຕປ຺ປເກາສຸ, ສຸຫໍ ຈິຣາສາມ [ຈິຣາກາມ (ສ຺ຍາຯ ກຯ)] ຫຸຄ຺ຄຊ຺ຊ ປຕ຺ຕາ”ຕິຯ

໕໐ຯ

“ອຍ຺ຍາມຍ຺ຍາ ຈສິຕ຺ວາຕ, ປິຈາມ ປຸຍ຺ຍເລຫິຕໍ;

ຍາຫໍ ປິຕ຺ວາ ຕ ສາຕາ ເຫາມ, ຕນ຺ຖາຊິມ຺ມາມ [ຕຸນ຺ຖາຊິມ຺ມາມ (ກຯ)] ມມໍຯ

໕໑ຯ

“ອິຈ຺ເຈວໍ ມຈ຺ຈາ ປຣິເທວຍນ຺ຕິ, ອທາຍກາ ເປຈ຺ຈ [ມຈ຺ຉິໂນ (ກ.)] ຍມສ຺ສ ຐາຍິໂນ;

ເຍ ເຕ ວິທິຈ຺ຈ [ວິທິຕ຺ວາ (ສີ.)] ອທິຄມ຺ມ ເພາເຄ, ນ ພຸຎ຺ຊເຣ ນາປິ ກໂຣນ຺ຕິ ປຸຎ຺ຎໍ.

໙໒.

“ເຕ ຂຸປ຺ປິປາສູປຄຕາ ປຣຕ຺ຖ, ປຈ຺ຉາ [ເປຕາ (ສີ.)] ຈິຣໍ ຌາຍເຣ ຑຍ຺ຫມານາ;

ກມ຺ມານິ ກຕ຺ວານ ທຸຂຸທ຺ຣານິ, ອນຸໂຠນ຺ຕິ ທຸກ຺ຂໍ ກຏຸກປ຺ຜລານິ.

໙໓.

“ອິຕ຺ຕຣໍ ຫິ ຘນໍ ຘຎ຺ຎໍ, ອິຕ຺ຕຣໍ ອິຘ ຊີວິຕໍ;

ອິຕ຺ຕຣໍ ອິຕ຺ຕຣໂຕ ຎຕ຺ວາ, ທີປໍ ກຍິຣາຖ ປຓ຺ຑິໂຕ.

໙໔.

“ເຍ ເຕ ເອວໍ ປຊານນ຺ຕິ, ນຣາ ຘມ຺ມສ຺ສ ໂກວິທາ;

ເຕ ທາເນ ນປ຺ປມຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສຸຕ຺ວາ ອຣຫຕໍ ວໂຈ”ຕິ.

ນາຄເປຕວຕ຺ຖຸ ເອກາທສມໍ.

໑໒. ອຸຣຄເປຕວຕ຺ຖຸ

໙໕.

“ອຸຣໂຄວ ຕຈໍ ຊິຓ຺ຓໍ, ຫິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ ສນ຺ຕນຸໍ;

ឯវំ សរីរេ និព្ភោគេ, បេតេ កាលង្កតេ សតិ។

៥៦។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន រោទាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតិ”។

៥៧។

“អនព្ភិតោ [អនវ្ហិតោ (សី។)] តតោ អាគា, នានុញ្ញាតោ ឥតោ គតោ;

យថាគតោ តថា គតោ, តត្ថ កា [កា តត្ថ (សី។)] បរិទេវនា។

៥៨។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន រោទាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតិ”។

៥៩។

“សចេ រោទេ កិសា អស្សំ, តត្ថ មេ កិំ ផលំ សិយា;

ញាតិមិត្តសុហជ្ជានំ, ភិយ្យោ នោ អរតី សិយា។

៦០។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតិ”។

២៦។

“យថាបិ ទារកោ ចន្ទំ, គច្ឆន្តមនុរោទតិ;

ឯវំ សម្បទមេវេតំ, យោ បេតមនុសោចតិ។

២៧។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតិ”។

២៨។

“យថាបិ ព្រហ្មេ ឧទកុម្ភោ, ភិន្នោ អប្បដិសន្ធិយោ;

ឯវំ សម្បទមេវេតំ, យោ បេតមនុសោចតិ។

២៩។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតី”តិ។

ឧរគបេតវត្ថុ ទ្វាទសមំ។

ອຸຣກຈເກ຺ກາ ປຈເຍາ ນິຏ຺ຐິເຕາ

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ເລຕ຺ຕຍ຺ຍາ ສຸກໍ ປຸຕິ, ປິຏ຺ຐໍ ຈາປິ ຕິເຣາກຸຏ຺ຏໍ;

ປຍ຺ຍາປິ ສຕ຺ຕປຸຕ຺ຕຍ຺ຍາ, ເກາຕິ ເປສກາຣກຍ຺ຍາ;

ຕຖາ ວລ຺ລາຂີ ຍໍ ສາກິ, ກ຺ຂາຄສໍ ອຸຣກເຍ຺ຍາຈາຕິ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. ឧព្ពរិវគ្គោ

១. សំសារមោចកបេតិវត្ថុ

៩៣.

“នគ្គា ទុព្ពណ្ណរូបាសិ, កិសា ធមនិសន្ថតា;

ឧប្ផាសុលិកេ [ឧប្បាសុឡិកេ (ក.)] កិសិកេ, កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសី”តិ.

៩៤.

“អហំ ភទន្តេ បេតីម្ហិ, ទុគ្គតា យមលោកិកា;

បាបកម្មំ ករិត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ.

៩៥.

“កិំ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ.

៩៦.

“អនុកម្បកា មយ្ហំ នាហេសុំ ភន្តេ, បិតា ច មាតា អថវាបិ ញាតកា;

យេ មំ និយោជេយ្យុំ ទទាហិ ទានំ, បសន្នចិត្តា សមណព្រាហ្មណានំ.

៩៩។

“ខ្ដេតា អហំ ចស្សវតាតិ បញ្ហា, ឃំ ឲចទ្ទបិ ចិចទាយិ តក្កា;

ព្យកាឃ តញ្យាឃ ច ពឌ្ឌយាតា, បិបស្ស កយុស្ស ឋល់ យេយចិ៍។

១០០។

“ចត្ថាយិ តំ អយ្យ បវត្ថចិត្តា, អត្រកយ្យ ឋំ ចឹរ យហាត្រកាច;

ចត្វា ច េយ អាដិវ ឃំ ហិ កិញ្ចិ, េយាេចហិ ឋំ ទ្រក្កតិឃា ភចេត្ត”តិ។

១០១។

វាច្ឆតិ េវា បជិស្សុត្វា, វាទិបុេត្តាត្រកយ្យេកា;

ភិក្ខុត់ អាេលិបំ ចត្វា, បិលិយត្តញ្ញា េចាឡអក់;

ឆាលកស្ស ច បិតឹឃំ, តស្សា ចក្ខិលាយាជិសិ។

១០២។

វយតត្តទាត្រង្គិេដ្ឋ, ចិបិេកា ក្ខចបឌ្ឌឆ;

េកាឌតច្ឆាចតបិតឹឃំ, ចក្ខិលាឃ ខ្ដាចំ ឋល់។

១០៣។

តេតា វ្យគ្គា វ្យចិចវតា, កាវិក្យត្តយឆាទិតឹ;

ចិនិត្វចត្វាករណា, សារិបុត្ត ថេរសក្កិយំ

១០៣

“អភិក្កន្តេន វណ្ណេន, យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ;

ឱភាសេន្តី ទិសា សព្ពា, ឱសធី វិយ តារកា។

១០៤

“កេន តេតាទិសោ វណ្ណោ, កេន តេ ឥធ មិជ្ឈតិ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា, យេ កេចិ មនសោ បិយា។

១០៥

“បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ, មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ;

កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា, វណ្ណោ ច តេ សព្ពទិសា បភាសតី”តិ។

១០៦

“ឧប្បលញ្ញកិ គិសំ ឈោតំ, ភក្កំ សម្បតិតច្ឆចិ [អាបតិតច្ឆចិ (សី។)];

យុតិ ការុលិកោ លេកោ, តំ យំ អង្គុល្លិ ទុក្កតំ។

១០៧

“ភិក្ខុត់ អារេលិបំ កត្វា, បរិហិយត្តញ្ច ឆោឡអក់;

ឆាលកស្ស ច បរិតឹឃំ, យយ កក្លិលាយាឌិសិ។

១០៩។

“អារេលិបស្ស ផលំ បស្ស, កត្តុំ ចស្សឃតំ កឃ;

ក្ញុាយិ កាយកាយិតឹ, អនេភករឃញ្ជញ្ញាត់។

១១០។

“បរិហិយត្តស្ស ឆោឡអស្ស, ចិបរិក់ បស្ស ឃាឌិសំ;

ឃាចតា ភគ្គរាជស្ស, ចិឌិតស្មិំ បដិច្ឆកា។

១១១។

“តនេតា ពាហុតរា កនេត្ត, ចត្វាភច្ឆាកភាតិ នេយ;

នេកានេឃឃ្យកប្ដលឹឃាតិំ, នេលាយកប្យាឃិកាតិ ច។

១១២។

“ចិបុលិ ច យហល្ហា ច, នេតបិកានេឃចលប្ពនេះ;

ឃាហំ តំ បរិនេហាយិ, ឃំ ឃំ ហិ យគនេឃា បិឃំ។

១១៣។

“ຂາລກສ຺ສ ຈ ປີຕິຍໍ, ຂິປີກໍ ປສ຺ສ ຍາຕິນໍ;

ກຸມ຺ພີຣາ ຈຕຸຣສ຺ສາ ຈ, ເປີກ຺ກເທຕ຺ມາ ສຸຕິຍິຕາ.

໑໑໓.

“ເສເຕາຘກາ ສຸປ຺ປຕິຕ຺ຖາ, ສີຕາ ອປ຺ປຏິກຕ຺ຖິຍາ;

ປທຸມຸປ຺ປລສຍ຺ຍຕ຺ຕາ, ຈາຣິກິຍ຺ຍກ຺ກປຸຣິຕາ.

໑໑໔.

“ນາຫໍ ຣຍາມິ ກີຈ຺ຈອາມິ, ເຍາຘາມິ ອກຸເຕາຫຍາ;

ຍຸຕິ ກາຣຸລິກໍ ເລເກ, ຫເຕ຺ຕ ຈຕ຺ຕຸຍາກາຕາ”ຕິ.

ສໍສາຣເຍາຈກເປຕິວຕ຺ຖຸ ປຘຍໍ.

໗. ສາຣິປຸຕ຺ຕເຕ຺ຖຣຍາຕຸເປຕິວຕ຺ຖຸ

໑໑໙.

“ນຄ຺ຄາ ທຸບ຺ບຓ຺ຓຣູປາສິ, ກິສາ ຘມນິສນ຺ຖຕາ;

ອຸປ຺ຜາສຸລິເກ ກິສິເກ, ກາ ນຸ ຕ຺ວໍ ອິຘ ຕິຏ຺ຐສິ”.

໑໑໕.

“អហំ តេ សកិយា មាតា, បុត្ត អញ្ញាសុ ញាតិសុ;

ឧបបន្នា បេត្តិវិសយំ, ខុប្បិបាសសមប្បិតា។

១៦៨។

“ឆឌ្ឌិតំ ខិបិតំ ខេឡំ, សិង្ឃាណិកំ សិលេសុមំ;

វសញ្ច ឌយ្ហមានានំ, វិជាតានញ្ច លោហិតំ។

១៦៩។

“វណិកានញ្ច យំ ឃាន-សីសច្ឆិន្នាន លោហិតំ;

ខុទាបរេតា ភុញ្ជាមិ, ឥត្ថិបុរិសនិស្សិតំ។

១៧០។

“បុព្ពលោហិតំ ភក្ខាមិ [បុព្ពលោហិតភក្ខាស្មិ (សី.)], បសូនំ មានុសាន ច;

អលេណា អនគារា ច, នីលមញ្ចបរាយណា។

១៧១។

“ទេហិ បុត្តក មេ ទានំ, ទត្វា អន្វាទិសាហិ មេ;

អប្បេវ នាម មុញ្ចេយ្យំ, បុព្ពលោហិតភោជនា”តិ។

១៧២។

មាតុយា វចនំ សុត្វា, ឧបតិស្សោនុកម្បកោ;

អាមន្តយិ មោគ្គល្លានំ, អនុរុទ្ធញ្ច កប្បិនំ។

១១៦។

ចតស្សោ កុដិយោ កត្វា, សង្ឃេ ចាតុទ្ទិសេ អទា;

កុដិយោ អន្នបានញ្ច, មាតុ ទក្ខិណមាទិសី។

១១៧។

សមនន្តរានុទ្ទិដ្ឋេ, វិបាកោ ឧទបជ្ជថ;

ភោជនំ បានីយំ វត្ថំ, ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលំ។

១១៨។

តតោ សុទ្ធា សុចិវសនា, កាសិកុត្តមធារិនី;

វិចិត្តវត្ថាភរណា, កោលិតំ ឧបសង្កមិ។

១១៩។

“អភិក្កន្តេន វណ្ណេន, យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ;

ឱភាសេន្តី ទិសា សព្វា, ឱសធី វិយ តារកា។

១៦៧។

“កេន តេ តាទិសោ វណ្ណោ, កេន តេ ឥធ មិជ្ឈតិ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា, យេ កេចិ មនសោ បិយា។

១៦៨។

“បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ, មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ;

កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា, វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតី”តិ។

១៦៩។

“សារិបុត្តស្សាហំ មាតា, បុព្វេ អញ្ញាសុ ជាតីសុ;

ឧបបន្នា បេត្តិវិសយំ, ខុប្បិបាសសមប្បិតា។

១៧០។

“ឆឌ្ឌិតំ ខិបិតំ ខេឡំ, សិង្ឃាណិកំ សិលេសុមំ;

វសញ្ច ឌយ្ហមានានំ, វិជាតានញ្ច លោហិតំ។

១៧១។

“វណិកានញ្ច យំ ឃាន-សីសច្ឆិន្នាន លោហិតំ;

ខុទាបរេតា ភុញ្ជាមិ, ឥត្ថិបុរិសនិស្សិតំ។

១១១។

“បុញ្ញលោហិតំ កប្បិស្សំ, បស្សតិ យាតុយាត ច;

អលេណា អតការា ច, តឹលយញ្ញបរាយណា។

១១២។

“សារិបុត្តស្ស ភាតេត, យោភាយិ អក្យុតោកឃា;

យុតិ ការុហិកំ លោកេ, កត្តេ ចត្តិព្យាគតា”តិ។

សារិបុត្តត្ថេរស្ស យាតុបេតិចត្ត ទុតិយំ។

២។ យត្តាបេតិចត្ត

១១៣។

“ភក្កា ទុត្តាណាទ្ធបរិសំ, កិសា ឆយតិសត្តតា;

ក្ខបង្ហាឃុលិកេ កិសិកេ, កោ តុ ត្វំ ឋាឆ តិដ្ឋសី”តិ។

១១៤។

“អហំ យត្តា តុចំ តិស្សា, សបត្តី តេ បុរេ អហុំ;

បិបកម្មំ ករិត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ។

១២៦។

“កិំ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ។

១២៧។

“ចណ្ឌី ច ផរុសា ចាសិំ, ឥស្សុកី មច្ឆរី សឋា [សឋី (សី។)];

តាហំ ទុរុត្តំ វត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ។

១២៨។

សព្វំ [សព្វញ្ច (ក។)] អហម្បិ ជានាមិ, យថា ត្វំ ចណ្ឌិកា អហុ;

អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ, កេនាសិ បំសុកុន្ថិតា”តិ។

១២៩។

“សីសំន្ហាតា តុវំ អាសិ, សុចិវត្ថា អលង្កតា;

អហញ្ច ខោ [ខោ តំ (សី។ ក។)] អធិមត្តំ, សមលង្កតតរា តយា។

១៣០។

“តស្សា មេ បេក្ខមានាយ, សាមិកេន សមន្តយិ;

តតោ មេ ឥស្សា វិបុលា, កោធោ មេ សមជាយថ។

១៣០។

“តទា បំសុំ គហេត្វាន, បំសុនា តំ ហិ ឱកិរិំ [តំ វិកីរិហំ (ស្យា។ ក។)];

តស្ស កម្មវិបាកេន, តេនម្ហិ បំសុកុណ្ឋិតា”តិ។

១៣១។

“សច្ចំ អហម្បិ ជានាមិ, បំសុនា មំ ត្វមោកិរិ;

អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ, កេន ខជ្ជសិ កច្ឆុយា”តិ។

១៣២។

“ភេសជ្ជហារី ឧភយោ, វនន្តំ អគមិម្ហសេ;

ត្វញ្ច ភេសជ្ជមាហរិ, អហញ្ច កបិកច្ឆុនោ។

១៣៣។

“តស្សា ត្យាជានមានាយ, សេយ្យំ ត្យាហំ សមោកិរិំ;

តស្ស កម្មវិបាកេន, តេន ខជ្ជាមិ កច្ឆុយា”តិ។

១៣៤។

“សច្ចំ អហម្បិ ជានាមិ, សេយ្យំ មេ ត្វំ សមោកិរិ;

ອຎ຺ຎາຎ຺ຎາ ເທາ ຕໍ ປຸຏ຺ຐາຍິ, ເກສາສິ ສກ຺ກິຍາ ຕຸວ”ນ຺ຕິ.

໑໓໖.

“ນຫາຍາຄິ ນຍເຍາ ອາສິ, ເກາຕີຄິ ນຍິຕີ ອຫຸ;

ຕຸຎ຺ຎາ ອາຍຕ຺ຕິຕາ ອາສິ, ນນາຍິຄີ ເຄາ ຈ ເທາ ອຫໍ.

໑໓໗.

“ຕສ຺ສາ ຕຸຍ຺າຂາຄຍາຄາຍ, ຄຸສ຺ສໍ ຕຸຍ຺າຫໍ ອປິຄຸຄິ;

ຕສ຺ສ ກຍ຺ຍຈິປິເກຄ, ເຕຄຍິ຺ຄກ຺ກິຍາ ອຫ”ນ຺ຕິ.

໑໓໘.

“ນຏ຺ຐໍ ອຫຍຸີ ຂາຄາຍິ, ຄຸສ຺ສໍ ເຍ ຕ຺ວໍ ອປິຄຸຄິ;

ອຎ຺ຎາຎ຺ຎາ ເທາ ຕໍ ປຸຏ຺ຐາຍິ, ເກຄາສິ ກຸຈກຕ຺ວິຄີ”ຕິ.

໑໓໙.

“ຕຈ ກຄ຺ວຎ຺ຎາ ຍາລຎ຺ຎາ, ປຈ຺ກຸຌ຺ຎາ ຈິເລປຄິ;

ກຸຈກຸເປ ອຌາເຣສິ [ອຌາເຣສິ (ກ.)], ຕໍ ປິປໍ ປກຕໍ ຍຍາ;

ຕສ຺ສ ກຍ຺ຍຈິປິເກຄ, ເຕຄຍິ຺ກຸຈກຕ຺ວິຄີ”ຕິ.

໑໔໐.

“សច្ចំ អហម្បិ ជានាមិ, តំ បាបំ បកតំ មយា;

អញ្ញាញ្ចា តេ តំ បុច្ឆាមិ, កេភាសិ ទុក្កតា តុវ”ន្តិ។

១៥១។

“ខិត្តំ សយកំ អាសិ, យំ កេហ វិន្ទេត ធតំ;

សេត្តាសុ ឃេឃ្យធម្មេសុ, ធិបំ ភាកាសិយត្តេតា;

តស្ស កម្មវិបាកេន, តេនម្ហិ ទុក្កតា អហំ។

១៥២។

“តទេវ យំ ត្វំ អវច, ‘បាបកម្មំ និវេសសិ;

ន ហិ បាបេហិ កម្មេហិ, សុលភា ហោតិ សុគ្គតី”’តិ។

១៥៣។

“វាយេតា យំ ត្វំ បច្ចេសិ, អនេឆាបិ យំ ទុស្សសិ;

បស្ស បាបានំ កម្មានំ, វិបាកោ ហោតិ យាទិសោ។

១៥៤។

“តេ ឃរា តា ច ទាសិយោ [តេ ឃរទាសិយោ អាសុំ (សី. ស្យា.), តេ ឃរេ ទាសិយោ ទេវ (ក.)], តានេវាភរណានិមេ;

តេ អញ្ញេ បរិចារេន្តិ, ន ភោគា ហោន្តិ សស្សតា។

១៣៣។

“ឥទានិ ភូតស្ស បិតា, អាបណា គេហមេហិតិ;

អប្បេវ តេ ទទេ កិញ្ចិ, មា សុ តាវ ឆាតា អគា”តិ។

១៣៤។

“នគ្គា ទុព្ពណ្ណរូបាសិ, កិសា ធមនិសន្ថតា;

កោបីនមេតំ ឥត្ថីនំ, មា មំ ភូតបិតាទ្ទសា”តិ។

១៣៥។

“ហន្ទ កិំ វា ត្យាហំ [កិំ ត្យាហំ (សី។ ស្យា។), កិំ វតាហំ (ក។)] ទម្មិ, កិំ វា តេច [កិំ វា ច តេ (សី។ ស្យា។), កិំ វិច តេ (ក។)] ករោមហំ;

យេន ត្វំ សុខិតា អស្ស, សព្ពកាមសមិទ្ធិនី”តិ។

១៣៦។

“ចត្តារោ ភិក្ខូ សង្ឃតោ, ចត្តារោ បន បុគ្គលា;

អដ្ឋ ភិក្ខូ ភោជយិត្វា, មម ទក្ខិណមាទិស;

តទាហំ សុខិតា ហេស្សំ, សព្ពកាមសមិទ្ធិនី”តិ។

១៣៧។

សាធូតិ សា បដិស្សុត្វា, កោដយិត្វាន្ន កិព្ពចោ;

ចេត្វាហន្ធានយិត្វាន, តស្សា ឥក្ខិលាយានិសិ។

១៩០។

សយតត្តទាត្ថុំរេ , ចិបរោកា ក្ខេបព្ជច;

កោដតន្ធានតបរិតឹឃំ, ឥក្ខិលាឃ ព្ទត៌ ឋល៍។

១៩១។

តតោ សុទ្ធា សុចិចសតា, កាសិក្យត្តយឆារិតិ;

ចិចិត្តចត្វាករលា, សបត្តិ ក្រុបសក្តយិ។

១៩២។

“អកិក្តតេត្តត ចណ្ហត, ឃា ត្វំ ទិដ្ឋិសិ តេចតេ;

ឱ្ហកាសេត្តិ ជិសា សទ្ធា, ឱ្ហសឝិ ចិឃ តារកា។

១៩៣។

“កោត តេតាជិសោ ចណ្ហា, កោត តេ ព្ទឆ ឋិជ្ញាតិ;

ក្រុប្បដ្ឋត្តិ ន តេ កោកា, ឃេ កោធិ ឋតសោ ឋិឃា។

១៩៤។

“បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ, មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ;

កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា, វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតី”តិ។

១៩៥។

“អហំ មត្តា តុវំ តិស្សា, សបត្តី តេ បុរេ អហុំ;

បាបកម្មំ ករិត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតា។

១៩៦។

“តវ ទិន្នេន ទានេន, មោទាមិ អកុតោភយា;

ចិរំ ជីវាហិ ភគិនិ, សហ សព្វេហិ ញាតិភិ;

អសោកំ វិរជំ ខេមំ, អាវាសំ វសវត្តិនំ។

១៩៧។

“ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, ទានំ ទត្វាន សោភនេ;

វិនេយ្យ មច្ឆេរមលំ សមូលំ, អនិន្ទិតា សគ្គមុបេហិ ឋាន”ន្តិ។

មត្តាបេតវត្ថុ តតិយំ។

៤។ នន្ទាបេតវត្ថុ

໑໔໘.

“ກາຬີ ທຸບ຺ບຓ຺ຓຣູປາສິ, ຜຣຸສາ ຠີຣຸທສ຺ສນາ;

ປິງ຺ຄລາສິ ກຬາຣາສິ, ນ ຕໍ ມຎ຺ຎາມິ ມານຸສິ”ນ຺ຕິ.

໑໔໙.

“ອຫໍ ນນ຺ທາ ນນ຺ທເສນ, ຠຣິຍາ ເຕ ປຸເຣ ອຫຸໍ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄຕາ”ຕິ.

໑໕໐.

“ກິໍ ນຸ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ທຸກ຺ກຏໍ ກຕໍ;

ກິສ຺ສ ກມ຺ມວິປາເກນ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄຕາ”ຕິ.

໑໕໑.

“ຈຓ຺ຑີ ຈ ຜຣຸສາ ຈາສິໍ [ຈຓ຺ຑີ ຜຣຸສວາຈາ ຈ (ສີ.)], ຕຍິ ຈາປິ ອຄາຣວາ;

ຕາຫໍ ທຸຣຸຕ຺ຕໍ ວຕ຺ວານ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄຕາ”ຕິ.

໑໕໒.

“ຫນ຺ທຸຕ຺ຕຣີຍໍ ທທາມິ ເຕ, ມມໍ [ມມ (ສີ. ອຏ຺ຐ.)] ທຸສ຺ສໍ ນິວາສຍ;

ឧត្តមំ ទុស្សំ និវាសេត្វា, ឲហិ តេស្សាយិ ពំ ឈទេ។

១៥១។

“ចត្តញ្ញា អត្ថបិតញ្ញា, លទ្ធមិ ត្វំ ឈទេ កតា;

បុត្តេ ច តេ បស្សិស្សមិ, សុហិសាឃោ ច ចក្ខុសី”តិ។

១៥២។

“ហេត្តត ហេត្ត តេ ជិត្ថំ, ត យញ្ញុបកប្បតិ;

កិក្ខុ ច មិលសប្បេត្ថ, ចិតទាគេ ពាហុស្សុតេ។

១៥៣។

“តប្បេហិ អត្ថបិតេត, យយ ចក្ខុលយាជិស;

តចាហំ សុលិតា ហេស្សំ, សព្ពកាយសមិទ្ធិតី”តិ។

១៥៤។

សាឆ្នតិ សោ បជិស្សុត្វា, ចាតំ ចិបុលយាកិទិ;

អត្ថំ បិតំ លាចតិឃំ, ចត្តេសតាសតាតិ ច;

លត្តំ កត្ថញ្ញា យាលញ្ញា, ចិចិធា ច រូបិហតា។

១៥៥។

កិញ្ច ច សីលសប្យេត្ត, ចិតទាកេ ពាហុស្សុតេ;

តបេប្យត្វា អត្ថបិតេត, តស្សា ឥក្លិលាយាខិសិ៍

១សិប៉៍

សយតត្តទាត្ថិដ្ឋេ , ចិបិកោ ក្កបខ្ញួច;

កោឌតឆ្នាឥតបិតិយំ, ឥក្លិលាយ ឰត៌ ឞល៍

១សិដ៉៍

តទេតា ស្វ្ហ ស្វចិចសតា, កាសិក្យត្តយឆាទិតិ;

ចិចិត្តចត្វាកទលា, សាយិក៌ ក្កបសក្កិយិ៍

១ប៉០៍

“អកិក្កតេ្តត ចេណ្ណត, ឃា ត្ធំ តិដ្ឋិ សិ ឆេចេត;

ខ្ញុកាសេត្តិ ខិសា សន្តា, ខ្ញុសឝិ ចិឃ តាទកា៍

១ប៉១៍

“កេត តេតាខិសោ ចេណ្ណា, កេត តេ ឰឆ យិឌ្ឍតិ;

ក្កប្បខ្ញួត្តិ ច តេ កោកា, ឃេ កេចិ យតសោ បិឃា៍

໑໖໒។

“ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ເທວິ ມຫານຸຠາເວ, ມນຸສ຺ສຠູຕາ ກິມກາສິ ປຸຎ຺ຎໍ;

ເກນາສິ ເອວໍ ຊລິຕານຸຠາວາ, ວເຓ຺ຓາ ຈ ເຕ ສພ຺ພທິສາ ປຠາສຕີ”ຕິ។

໑໖໓។

“ອຫໍ ນນ຺ທາ ນນ຺ທິເສນ, ຠຣິຍາ ເຕ ປຸເຣ ອຫຸໍ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕເລາກໍ ອິເຕາ ຄຕາ។

໑໖໔។

“ຕວ ທິນ຺ເນນ ທາເນນ, ເມາທາມິ ອກຸເຕາຠຍາ;

ຈິຣໍ ຊີວ ຄຫປຕິ, ສຫ ສພ຺ເພຫິ ຎາຕິຠິ;

ອເສາກໍ ວິຣຊໍ ເຂມໍ, ອາວາສໍ ວສວຕ຺ຕິນໍ។

໑໖໕។

“ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ທານໍ ທຕ຺ວາ ຄຫປຕິ;

ວິເນຕ຺ວາ ມຈ຺ເຉຣມລໍ ສມູລໍ, ອນິນ຺ທິເຕາ ສຄ຺ຄມຸເປຫິ ຐານ”ນ຺ຕິ។

ນນ຺ທາເປຕວຕ຺ຖຸ ຈຕຸຕ຺ຖໍ។

໕។ ມຏ຺ຐກຸຓ຺ຑລີເປຕວຕ຺ຖຸ

໑໕໗.

[ວິ. ວ. ໑໒໐໘] “ອລງ຺ກເຕາ ມຏ຺ຐກຸຓ຺ຑລີ, ມາລຠາຣີ ຫຣິຈນ຺ທນຸສ຺ສເທາ;

ພາຫາ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ກນ຺ທສິ, ວນມຊ຺ເຌ ກິໍ ທຸກ຺ຂິເຕາ ຕຸວ”ນ຺ຕິ.

໑໕໘.

“ເສາວຓ຺ຓມເຍາ ປຠສ຺ສເຣາ, ອຸປ຺ປນ຺ເນາ ຣຖປຎ຺ຊເຣາ ມມ;

ຕສ຺ສ ຈກ຺ກຍຸຄໍ ນ ວິນ຺ທາມິ, ເຕນ ທຸກ຺ເຂນ ຊຫາມິ ຊີວິຕ”ນ຺ຕິ.

໑໕໙.

“ເສາວຓ຺ຓມຍໍ ມຓິມຍໍ, ເລາຫິຕກມຍໍ [ເລາຫິຕງ຺ຄມຍໍ (ສ຺ຍາ.), ເລາຫິຕງ຺ກມຍໍ (ສີ.), ເລາຫມຍໍ (ກ. ສີ.)] ອຖ ຣູປິຍມຍໍ;

ອາຈິກ຺ຂ ເມ ຠທ຺ທມາຓວ, ຈກ຺ກຍຸຄໍ ປຏິປາທຍາມິ ເຕ”ຕິ.

໑໖໐.

ເສາ ມາຓເວາ ຕສ຺ສ ປາວທິ, “ຈນ຺ທສູຣິຍາ ອຸຠເຍຕ຺ຖ ທິສ຺ສເຣ;

ເສາວຓ຺ຓມເຍາ ຣເຖາ ມມ, ເຕນ ຈກ຺ກຍຸເຄນ ເສາຠຕີ”ຕິ.

໑໖໐.

“ພາເລາ ເຂາ ຕ຺ວໍ ອສິ ມາຓວ, ເຍາ ຕ຺ວໍ ປຕ຺ຖຍເສ ອປຕ຺ຖິຍໍ;

ມຎ຺ຎາມິ ຕຸວໍ ມຣິສ຺ສສິ, ນ ຫິ ຕ຺ວໍ ລຈ຺ຉສິ ຈນ຺ທສູຣິເຍ”ຕິ.

໑໘໑.

“ຄມນາຄມນມ຺ປິ ທິສ຺ສຕິ, ວຓ຺ຓຘາຕຸ ອຸຠຍຕ຺ຖ ວີຖິຍາ;

ເປໂຕ ກາລກໂຕ ນ ທິສ຺ສຕິ, ໂກ ນິຘ ກນ຺ທຕໍ ພາລ຺ຍຕໂຣ”ຕິ.

໑໘໒.

“ສຈ຺ຈໍ ໂຂ ວທສິ ມາຓວ, ອຫເມວ ກນ຺ທຕໍ ພາລ຺ຍຕໂຣ;

ຈນ຺ທໍ ວິຍ ທາຣໂກ ຣຸທໍ, ເປຕໍ ກາລກຕາຠິປຕ຺ຖຍິ”ນ຺ຕິ.

໑໘໓.

“ອາທິຕ຺ຕໍ ວຕ ມໍ ສນ຺ຕໍ, ຆຕສິຕ຺ຕໍວ ປາວກໍ;

ວາຣິນາ ວິຍ ໂອສິຎ຺ຈໍ, ສພ຺ພໍ ນິພ຺ພາປເຍ ທຣໍ.

໑໘໔.

“ອພ຺ພຫີ [ອພ຺ພູຬ຺ຫໍ (ສ຺ຍາ. ກ.)] ວຕ ເມ ສລ຺ລໍ, ໂສກໍ ຫທຍນິສ຺ສິຕໍ;

ໂຍ ເມ ໂສກປເຣຕສ຺ສ, ປຸຕ຺ຕໂສກໍ ອປານຸທິ.

໑໘໕.

“ສ຺ວາຫໍ ອພ຺ພູຬ຺ຫສລ຺ໂລສ຺ມິ, ສີຕິພູໂຕສ຺ມິ ນິພ຺ພຸໂຕ;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, តវ សុត្វាន មាណវា”តិ។

១៩៦។

“ទេវតា នុសិ គន្ធព្វោ, អទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ;

កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ”ន្តិ។

១៩៧។

“យញ្ច កន្ទសិ យញ្ច រោទសិ, បុត្តំ អាឡាហនេ សយំ ទហិត្វា;

ស្វាហំ កុសលំ ករិត្វា កម្មំ, តិទសានំ សហព្យតំ គតោ”តិ។

១៩៨។

“អប្បំ វា ពហុំ វា នាទ្ទសាម, ទានំ ទទន្តស្ស សកេ អគារេ;

ឧបោសថកម្មំ វា តាទិសំ, កេន កម្មេន គតោសិ ទេវលោកំ”ន្តិ។

១៩៩។

“អាពាធិកោហំ ទុក្ខិតោ គិលានោ, អាតុររូបោម្ហិ សកេ និវេសនេ;

ពុទ្ធំ វិគតរជំ វិតិណ្ណកង្ខំ, អទ្ទក្ខិំ សុគតំ អនោមបញ្ញំ។

២០០។

“ស្វាហំ មុទិតមនា បសន្នចិត្តា, អញ្ជលិំ អករិំ តថាគតស្ស;

តាហំ កុសលំ ករិត្វាន កម្មំ, តិទសានំ សហព្យតំ គតា”តិ។

១០០។

“អច្ឆរិយំ វត អព្ភុតំ វត, អញ្ជលិកម្មស្ស អយមីទិសោ វិបាកោ;

អហម្បិ មុទិតមនា បសន្នចិត្តា, អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ វជាមី”តិ។

១០១។

“អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ វជាហិ, ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បសន្នចិត្តា;

តថេវ សិក្ខាយ បទានិ បញ្ច, អខណ្ឌផុល្លានិ សមាទិយស្សុ។

១០២។

“បាណាតិបាតា វិរមស្សុ ខិប្បំ, លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយស្សុ;

អមជ្ជបោ មា ច មុសា ភណាហិ, សកេន ទារេន ច ហោហិ តុដ្ឋា”តិ។

១០៣។

“អត្ថកាមាសិ មេ យក្ខេ, ហិតកាមាសិ ទេវតេ;

ករោមិ តុយ្ហំ វចនំ, ត្វំសិ អាចរិយោ មមាតិ។

១០៤។

“ហ្វេបមិ ឃរណ៌ ញាត្ឋិ, ឆមុញ្ញាបិ អត្ថតាទិ;

ឃជ្ឈុញ្ញា តរេឆចស្ស, ពន្ធាមិ ឃរណ៌ អហំˋ

១០៩ˋ

“បិលាតិបិតា ចិរឃាមិ លិប្បំ, េលាេក អឌិត្តំ បរិចជ្ជឃាមិ;

អមជ្ជុេបិ េតា ច មុឃា កណាមិ; ឃេពត ឆាេរត ច េហាមិ ញុេដ្ឋា”តិˋ

មដ្ឋក្យល្ឋលិេបតចត្ថុ បញ្ចាមំˋ

៩ˋ ពណ្យាបតចត្ថុ

១០លិˋ

“ហ្វេដ្ឋហិ ពល្យាណិ េឃសិ, េកា អេច្ឆា ឃុបេតត េត;

េឃា ច ញុឃ្យាឃេកា កាតា, ហឆឃំ ឆក្ល ច [ឆក្លច (អដ្ឋˋ)] ឆក្លណំ;

តឃ្ស ចាតា ឝលិឃត្តិ, ឃឃំ ឌប្បតិ [ឈេដា ឌប្បតិ (កˋ)] េកឃចា”តិˋ

១០ប៉ˋ

“តឃ្ស តំ ចឆតំ ឃុត្វា, េទាហិេលាឃ្យឃ្ស េកឃេចា;

តេមាតទ្ធេបិ ចុដ្ឋាឃិ, កាតុេឃាេពត អដ្ឋិេតាˋ

໑໐໙.

“ກິ ນຸ ອຸມ຺ມຕ຺ຕຣູເປາວ, ເກວລໍ ທ຺ວາຣເກ ອິມໍ;

ສເສາ ສເສາຕິ ລປສິ, ກີທິສໍ ສສມິຈ຺ຉສິ.

໑໑໐.

“ເສາວຓ຺ຓມຍໍ ມຓິມຍໍ, ເລາຫມຍໍ ອຖ ຣູປິຍມຍໍ;

ສງ຺ຂສິລາປວາຬມຍໍ, ກາຣຍິສ຺ສາມິ ເຕ ສສໍ.

໑໑໑.

“ສນ຺ຕິ ອຎ຺ເຎປິ ສສກາ, ອຣຎ຺ຎວນເຄາຈຣາ;

ເຕປິ ເຕ ອານຍິສ຺ສາມິ, ກີທິສໍ ສສມິຈ຺ຉສີ”ຕິ.

໑໑໒.

“ນາຫເມເຕ ອິຈ຺ຉາມິ, ເຍ ສສາ ປຖວິສ຺ສິຕາ;

ຈນ຺ທເຕາ ສສມິຈ຺ຉາມິ, ຕໍ ເມ ເອາຫຣ ເກສວາ”ຕິ.

໑໑໓.

“ເສາ ນູນ ມທຸຣໍ ຎາຕິ, ຊີວິຕໍ ວິຊຫິສ຺ສສິ;

ອປຕ຺ຖິຍໍ ປຕ຺ຖຍສິ, ຈນ຺ທເຕາ ສສມິຈ຺ຉສີ”ຕິ.

១៨២។

“ឧចំ ខេ កញ្ញាឌាភាសិ, ឃឆញ្ញាយត្វសាសសិ;

កស្ថា បុរេទ យតំ បុត្តំ, អឌ្ឌាបិ យត្វេសាឆសិ។

១៨៣។

“ភ ឃំ លទ្ធា យត្វេឃ្យេភ, អយត្វេឃ្យេភ ចា បភ;

ឌារេតា រេយ យា យទិ បុរេត្តា, ក្យេតា លទ្ធា អលទ្ធិឃំ។

១៨៤។

“ភ យត្តា យ្ទលេកសន្ទា, ឡូសេឆហិ ឆេភភ ចា;

សក្កា អាភឃិតំ្យ កញ្ញា ឃំ រេបតយត្វេសាឆសិ។

១៨៥។

“យហន្ទភា យហារេកាកា, រដ្ឋ ចេត្តាបិ ឈត្តិឃា;

បហ្វតឆភឆញ្ញារេស, រេតបិ រេភា [ភរេត្តុតុបិ៨េកេកា] អឌទាយទា។

១៨៦។

“ឈត្តិឃា ព្រាហ្មណា រេចស្សា, សុទ្ធា ចណ្ឌាលបុក្កុសា;

ឯតេ ចញ្ញេ ច ញាតិយា, តេបិ នោ អន្តរាយា។

១០៩។

“យេ យន្តិ បរិវត្តន្តិ, វេយ្យង្គំ ព្រាហ្មចិន្តិតំ;

ឯតេ ចញ្ញេ ច វិជ្ជាយ, តេបិ នោ អន្តរាយា។

១១០។

“ឥសយោ ចាបិ [ឥសយោ ចាបិ (វិយាភចក្ខុ ៥៥)] យេ សន្តា, សញ្ញតត្តា តបស្សិនោ;

សរីរំ តេបិ កាលេន, វិជហន្តិ តបស្សិនោ។

១១១។

“ភាវិតត្តា អរហន្តា, កតកិច្ចា អនាសវា;

និក្ខិបន្តិ ឥមំ ទេហំ, បុញ្ញបាបបរិក្ខយា”តិ។

១១២។

“អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ, ឃតសិត្តំវ បាវកំ;

វារិនា វិយ ឱសិញ្ចំ, សព្ពំ និព្ពាបយេ ទរំ។

១១៣។

“អព្ពហី វត មេ សល្លំ, សោកំ ហទយនិស្សិតំ;

យោ មេ សោកបរេតស្ស, បុត្តសោកំ អបានុទិ។

១១៣។

“ស្វាហំ អព្ពូឡ្ហសល្លោស្មិ, សីតិភូតោស្មិ និព្ពុតោ;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, តវ សុត្វាន ភាតិក” [ភាសិតំ (ស្យា។)]។

១១៤។

ឯវំ ករោន្តិ សប្បញ្ញា, យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា;

និវត្តយន្តិ សោកម្ហា, ឃដោ ជេដ្ឋំវ ភាតរំ។

១១៥។

យស្ស ឯតាទិសា ហោន្តិ, អមច្ចា បរិចារកា;

សុភាសិតេន អន្វេន្តិ, ឃដោ ជេដ្ឋំវ ភាតរន្តិ។

កណ្ហបេតវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ ធនបាលសេដ្ឋិបេតវត្ថុ

១១៦។

“នគ្គោ ទុព្ពណ្ណរូបោសិ, កិសោ ធមនិសន្ថតោ;

ອຸປ຺ປາສຸລິເກາ ກິສິເກາ, ເກາ ນຸ ຕ຺ວມສິ ຍາທິສ”ຯ

໑໑໕ຯ

“ອຫໍ ພທເນ຺ຕ ເປເຕາມ຺ຫິ,ທຸຄ຺ຄເຕາ ຍມເລາກິເກາ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕເລາກໍ ອິເຕາ ຄເຕາ”ຯ

໑໑໖ຯ

“ກິໍ ນຸ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ທຸກ຺ກຕໍ ກຕໍ;

ກິສ຺ສ ກມ຺ມວິປາເກນ, ເປຕເລາກໍ ອິເຕາ ຄເຕາ”ຯ

໑໑໗ຯ

“ພກຣໍ ອຕ຺ຖິ ປຓ຺ຓາຕໍ [ໂຊສຕ຺ຕາຕໍ (ສີ· ສ຺ຍາ· ປີ·)], ໂຊຣກຈ຺ຉິ ຈິສ຺ສຸຕໍ;

ຕຕ຺ຖ ເສດ຺ຖິ ປຸເຣ ອາສິ, ອຕປີ ເລາຕິ ຍໍ ຈິຣໍ

໑໑໘ຯ

“ອສີຕິ ສກຏວາຫານິ, ຫິຣຎ຺ຎສ຺ສ ອເຫາສິ ເມ;

ປຫູຕໍ ເມ ຊາຕຣູປໍ, ມຸຕ຺ຕາ ເວຬຸຣິຍາ ພຫູ

໑໑໙ຯ

“ຕາວ ມຫທ຺ຘນສ຺ສາປິ, ນ ເມ ທາຕໍ ປິຍໍ ອຫຸ;

បិទហិត្វា ទ្វារំ ភុញ្ជិំ [ភុញ្ជាមិ (សី។ ស្យា។)], មា មំ យាចនកាទ្ទសុំ។

១១៦។

“អស្សទ្ធា មច្ឆរី ចាសិំ, កទរិយា បរិភាសិកា;

ទទន្តានំ ករោន្តានំ, វារយិស្សំ ពហុ ជនេ [ពហុជ្ជនំ (សី។ ស្យា។)]។

១១៧។

“វិបាកោ នត្ថិ ទានស្ស, សំយមស្ស កុតោ ផលំ;

បោក្ខរញ្ញោទបានានិ, អារាមានិ ច រោបិតេ;

បបាយោ ច វិនាសេសិំ, ទុគ្គេ សង្កមនានិ ច។

១១៨។

“ស្វាហំ អកតកល្យាណា, កតបាបា តតោ ចុតា;

ឧប្បន្នា បេត្តិវិសយំ, ខុប្បិបាសសមប្បិតា។

១១៩។

“បញ្ចបណ្ណាសវស្សានិ, យតោ កាលង្កតា អហំ;

នាភិជានាមិ ភុត្តំ វា, បីតំ វា បន បានិយំ។

១១៧.

“យោ និយមោ សោ វិនាសោ,យោ វិនាសោ សោ និយមោ;

បេតា ហិ កិរ ជានន្តិ, យោ និយមោ សោ វិនាសោ.

១១៨.

“អហំ បុរេ និយមិស្សំ, នាទាសិ ពហុកេ ធនេ;

សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ, ទីបំ នាកាសិមត្តនោ;

ស្វាហំ បច្ឆានុតប្បាមិ, អត្តកម្មផលូបគោ.

១១៩.

[បេ. វ. ៦៩] “ឧទ្ធំ ចតូហិ មាសេហិ, កាលកិរិយា ភវិស្សតិ;

ឯកន្តកដុកំ ឃោរំ, និរយំ បបតិស្សហំ.

១២០.

[បេ. វ. ៧០] “ចតុក្កណ្ណំ ចតុទ្វារំ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ;

អយោបាការបរិយន្តំ, អយសា បដិកុជ្ជិតំ.

១២១.

[បេ. វ. ៧១] “តស្ស អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្ពទា។

១៣១។

[បេ។ វ។ ៦១] “តត្ថាហំ ទីឃមទ្ធានំ, ទុក្ខំ វេទិស្សំ វេទនំ;

ផលំ បាបស្ស កម្មស្ស, តស្មា សោចាមហំ ភុសំ។

១៣២។

“តំ វោ វទាមិ ភទ្ទំ វោ, យាវន្តេត្ថ សមាគតា;

មាកត្ថ បាបកំ កម្មំ, អាវិ វា យទិ វា រហោ។

១៣៣។

“សចេ តំ បាបកំ កម្មំ, ករិស្សថ ករោថ វា;

ន វោ ទុក្ខា បមុត្យត្ថិ [បមុត្តត្ថិ (សព្ពត្ថ) ឧទា។ ៣៣ បស្សិតព្ពំ], ឧប្បច្ចាបិ [ឧបេច្ចាបិ (ស្យា។ ក។)] បលាយតំ។

១៣៤។

“មត្តេយ្យា ហោថ បេត្តេយ្យា, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកា;

សាមញ្ញា ហោថ ព្រហ្មញ្ញា, ឯវំ សគ្គំ គមិស្សថា”តិ។

ធនបាលសេដ្ឋិបេតវត្ថុ សត្តមំ។

ປ໌ ທຸຍອເສຊີເປຕຈຕຸ

໑໓໙໌

“ຄເກ່າ ກິເສາ ປຕ្ຕຂີເຕາສິ ກເທ, ຣຕ្ຕិ ຄຸທិ ຄລ្ສិ ກិស្ស ເຫຕຸ;

ອາທិក្ក ເຍ ທំ ອປិ ສក្ករោយុ, ສເຕ្ຕាភ ចិត្ត ປຊិປາເຄເຍ ຕຸຈ”ຕ្ຕិ໌

໑໓ລ໌

“ຂាទាលាសិ ភកទំ ធុទឈុ្ឌ, តត្ថាហំ គហបតិ អឌ្ឍកោ អហុ ឌិភោ;

អភាតា គេឌិតយភោ អាយិសឆ្ពិ, ធុស្សឹលេ្យភ ឃយចិសឃយិ្យសេត្តា໌

໑໓ປ໌

“ເສາ ປຸທິກາຍ ກິລຍິເຕາ ເຕທິ,

ເຕເຕຈ ຂາຕີບຸ ຍາຍິ ອາຍິສກິຕ្ថិក្កເຫຕຸ;

ອຄາຕສີລິ ຕ ຈ ສទ្ទហត្តិ,

ຄາຕຜលំ ເຫາຕិ ປຣຍិ្យສលិເກ໌

໑໓ຝ໌

“ឌឹតា ច យឃ្យាលបេត អគិក្កហ៌, ‘ឌស្សាយិ ឌាត់ បិតុត់ បិតាយហាត់’;

តយុបក្កដំ បទិចិសឃត្តិ ព្រាហូលា [ព្រាហូលេ (សិ໌)], ‘ឃាយិ អហំ អត្ថកចិត្តំ គេកាតុ’”ត្តិ໌

໑໓໐.

ຕມເວາຈ ຣາຊາ “ອນຸກມ໌ປິຍານ ຕຍິ,

ຊຸຢາສິ ຄິປໍ ອຫມປິ ກສ໌ສ ປູຊໍ;

ອາຈິກ໌ຂ ເມ ຕໍ ຍທິ ອຕ໌ຖິ ເຫຕຸ,

ສທ໌ທາຍິຕໍ ເຫຕຸວເຈາ ສຸເນາມາ”ຕິ.

໑໓໑.

‘ຕເຊາ’ຕິ ຈຕ໌ວາ ອກາມາສິ ຕຕ໌ຖ, ກຸນ໌ຊົມ໌ຫີ ກຕ໌ວາ ຕ ຈ ຄກ໌ໂຄນາເຣຫາ;

ປຊ໌ຊາກມິ ຣາຊກໍ ປຸຕ໌ຕປເທ, ປົວຸເຣຫາສິ ປຸເຣຕາ ຊຕານິປສ໌ສ.

໑໓໒.

ທິສ໌ວານ ເປຕໍ ປຸນເທວ ອາກຕໍ, ຣາຊາ ອເວາຈ “ອຫມປິ ກິ ຊານາມິ;

ອາຈິກ໌ຂ ເມ ຕໍ ຍທິ ອຕ໌ຖິ ເຫຕຸ, ເຍນ ຕຸວໍ ຈິເຣຕ໌ວ ປີຫິເຕາ ສິຍາ”ຕິ.

໑໓໓.

“ປຸຕ໌ຕານໍ ສງ໌ຄໍປຣິວິສິຍານ ຣາຊ, ອເປກ໌ຂ ປເຣຕ ຈ ທີປເຣຕ;

ຕໍ ຄກ໌ໂຄນໍ ອາທິສ ເມ ຫິຕາຍ, ຂຸປໍ ອຫໍ ຈິເຣຕ໌ວ ປີຫິເຕາ ສິຍາ”ຕິ.

១៣៣.

តតោ ច រាជា និបតិត្វា តាវទេ [តាវទេវ (ស្យា.), តទេវ (ក.)], ទានំ សហត្ថា អតុលំ ទទិត្វា [អតុលញ្ច ទត្វា (ស្យា. ក.)] សង្ឃេ;

អារោចេសិ បកតំ [អារោចយី បកតិំ (សី. ស្យា.)] តថាគតស្ស, តស្ស ច បេតស្ស ទក្ខិណំ អាទិសិត្ថ.

១៣៤.

សោ បូជិតោ អតិវិយ សោភមានោ, បាតុរហោសិ បុរតោ ជនាធិបស្ស;

“យក្ខោហមស្មិ បរមិទ្ធិបត្តោ, ន មយ្ហមត្ថិ សមា សទិសា [មយ្ហមិទ្ធិសមសទិសា (សី. ស្យា.)] មានុសា.

១៣៥.

“បស្សានុភាវំ អបរិមិតំ មមយិទំ, តយានុទិដ្ឋំ អតុលំ ទត្វា សង្ឃេ;

សន្តប្បិតោ សតតំ សទា ពហូហិ, យាមិ អហំ សុខិតោ មនុស្សទេវា”តិ.

ចូឡសេដ្ឋិបេតវត្ថុ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ.

ភាណវារំ បឋមំ និដ្ឋិតំ.

៩. អង្កុរបេតវត្ថុ

១៣៦.

“យស្ស អត្ថាយ គច្ឆាម, កម្ពោជំ ធនហារកា;

អយំ កាមទទោ យក្ខោ, ឥមំ យក្ខំ នយាមសេ.

២៣៨.

“ញាយំ យដ្ឋិំ គហេត្វាន, សាខេកន បសយ្ហាវា;

យានំ អារោបយិត្វាន, ខិប្បំ គច្ឆាយ ទ្វារក”ន្តិ.

២៣៩.

[ជា. ១.១០.១៣១; ១.១៣.១៩៤; ២.១៨.១៣២; ២.២២.១០] “យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;

ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ, មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ”តិ.

២៤០.

“យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;

ខន្ធម្បិ តស្ស ឆិន្ទេយ្យ, អត្ថោ ចេ តាទិសោ សិយា”តិ.

២៤១.

“យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;

ន តស្ស បត្តំ ភិន្ទេយ្យ [ឆិន្ទេយ្យ (ក.)], មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ”តិ.

២៤២.

“យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;

ສປຸລມ຺ປິ ຕໍ ອຏ຺ຐາເຫ [ຖຏ຺ຐາເຫ (?)], ອເຕ຺ວາ ເຊ ຕາທິເສາ ສິຍາ”ຕິ.

໑໔໖.

“ຍເສ຺ສກຣຕ຺ຕິມ຺ປິ ຆເຣ ວເສຍ຺ຍ, ຍຕ຺ຖນ຺ນປານໍ ປຸຣິເສາ ລເຠຖ;

ນ ຕສ຺ສ ປາປໍ ມນສາປິ ຈິນ຺ຕເຍ, ກຕຎ຺ຎຸຕາ ສປ຺ປຸຣິເສຫິ ວຓ຺ຓິຕາ.

໑໔໗.

“ຍເສ຺ສກຣຕ຺ຕິມ຺ປິ ຆເຣ ວເສຍ຺ຍ, ອເນ຺ນນ ປາເນນ ອຸປຏ຺ຐິເຕາ ສິຍາ;

ນ ຕສ຺ສ ປາປໍ ມນສາປິ ຈິນ຺ຕເຍ, ອທຸພ຺ພປາຓີ ທຫເຕ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ພິໍ.

໑໔໘.

“ເຍາ ປຸເພ຺ພ ກຕກລ຺ຍາເຓາ, ປຈ຺ຉາ ປາເປນ ຫິໍສຕິ;

ອລ຺ລປາຓິຫເຕາ [ອທຸພ຺ພິປາຓີຫເຕາ (ກ)] ເປາເສາ, ນ ເສາ ຠ຺ທຣານິ ປສ຺ສຕີ”ຕິ.

໑໔໙.

“ນາຫໍ ເທເວນ ວາ ມນຸເສ຺ສນ ວາ, ອິສ຺ສຣິເຍນ ວາຫໍ ສຸປ຺ປສເຍ຺ຫາ;

ຍເກ຺ຂາຫມສ຺ມິ ປຣມິທ຺ທິປເຕ຺ຕາ, ທູຣງ຺ຄເມາ ວຓ຺ຓພລູປປເນ຺ນາ”ຕິ.

໑໕໐.

“ປາຓິ ເຕ ສພ຺ພເສາ ວເຓ຺ຓາ, ປຎ຺ຈຘາເຣາ ມທຸສ຺ສເວາ;

នានារសា បគ្ឃរន្តិ, មញ្ញេហំ តំ បុរិន្ទទ”ន្តិ។

១៩៧។

“នាម្ហិ ទេវោ ន គន្ធព្វោ, នាបិ សក្កោ បុរិន្ទទោ;

បេតំ មំ អង្កុរ ជានាហិ, រោរុវម្ហា[ភេរុវម្ហា(សី.)] ឥធាគត”ន្តិ។

១៩៨។

“កិំសីលោ កិំសមាចារោ, រោរុវស្មិំ បុរេ តុវំ;

កេន តេ ព្រហ្មចរិយេន, បុញ្ញំ បាណិម្ហិ ឥជ្ឈតី”តិ។

១៥០។

“តុន្នវាយោ បុរេ អាសិំ, រោរុវស្មិំ តទា អហំ;

សុកិច្ឆវុត្តិ កបណោ, ន មេ វិជ្ជតិ ទាតវេ។

១៥៦។

“និវេសនញ្ច [អាវេសនញ្ច (សី.)] មេ អាសិ, អសយ្ហស្ស ឧបន្តិកេ;

សទ្ធស្ស ទានបតិនោ, កតបុញ្ញស្ស លជ្ជិនោ។

១៥១។

“តត្ថ ឃាឆភកា ឃន្តិ, ភាភារកាត្តា ចភិដ្ឋកា;

តេ ឆ យំ តត្ថ បុច្ឆន្តិ, អសឃម្ហស្ស តិចេសភិ។

២៦២។

“កត្ថ កច្ឆាយ កន្ទិ តេចា, កត្ថ ទាតិ បឌឹឃតិ;

តេសាហំ បុច្ឆា អក្ខាយិ, អសឃម្ហស្ស តិចេសភិ។

២៦៣។

“បក្កឃ្យាគក្ខិលំ ធាហ៊ុ, ទត្ថ កច្ឆេ កន្ទិ តេចា;

ទត្ថ ទាតិ បឌឹឃតិ, អសឃម្ហស្ស តិចេសតេ។

២៦៤។

“តេភ បាលិ កាយទទេទា, តេភ បាលិ យទ្យស្សតេចា;

តេភ តេយ ព្រាហ្មចទិតេឃភ, បុដ្ឋា បាលិយិ ព្រាដ្ឋាតី” តិ។

២៦៥។

“ភ កិរ ត្វំ អទា ទាតិ, សកបាលីហិ កស្សចិ;

បរស្ស ទាតិ អត្ថយោគយាតេភា, បាលិំ បក្កឃ្យាបិចតិ។

២៦៦។

“តេន បាណិ កាមទទោ, តេន បាណិ មធុស្សវោ;

តេន តេ ព្រហ្មចរិយេន, បុញ្ញំ បាណិម្ហិ ឥជ្ឈតិ។

១៧៨។

“យោ សោ ទានមទា ភន្តេ, បសន្នោ សកបាណិភិ;

សោ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, កិំ នុ សោ ទិសតំ គតោ”តិ។

១៧៩។

“នាហំ បជានាមិ អសយ្ហសាហិនោ, អង្គីរសស្ស គតិំ អាគតិំ វា;

សុតញ្ច មេ វេស្សវណស្ស សន្តិកេ, សក្កស្ស សហព្យតំ គតោ អសយ្ហោ”តិ។

១៨០។

“អលមេវ កាតុំ កល្យាណំ, ទានំ ទាតុំ យថារហំ;

បាណិំ កាមទទំ ទិស្វា, កោ បុញ្ញំ ន ករិស្សតិ។

១៨១។

“សោ ហិ នូន ឥតោ គន្ត្វា, អនុប្បត្វាន ទ្វារកំ;

ទានំ បដ្ឋបយិស្សាមិ, យំ មមស្ស សុខាវហំ។

១៦១។

“ទស្សាយន្នញ្ច បានញ្ច, វត្ថសេនាសនានិ ច;

បបញ្ច ឧទបានញ្ច, ទុគ្គេ សង្កមនានិ ចា”តិ។

១៦២។

“កេន តេ អង្គុលី កុណា [កុណ្ឌា (សី។ ស្យា។)], មុខញ្ច កុណលីកតំ [កុណ្ឌលីកតំ (សី។ ស្យា។ ក។)];

អក្ខីនិ ច បគ្ឃរន្តិ, កិំ បាបំ បកតំ តយា”តិ។

១៦៣។

“អង្គីរសស្ស គហបតិនោ, សទ្ធស្ស ឃរមេសិនោ;

តស្សាហំ ទានវិស្សគ្គេ, ទានេ អធិកតោ អហុំ។

១៦៤។

“តត្ថ យាចនកេ ទិស្វា, អាគតេ ភោជនត្ថិកេ;

ឯកមន្តំ អបក្កម្ម, អកាសិំ កុណលិំ មុខំ។

១៦៥។

“តេន មេ អង្គុលី កុណា, មុខញ្ច កុណលីកតំ;

អក្ខីនិ មេ បគ្ឃរន្តិ, តំ បាបំ បកតំ មយា”តិ។

១៥៧។

“ថទេ្ធន តេ កាបុរិស, យុត្តញ្ញា កុសលីកតំ;

អគ្គីតិ ច បជ្ជរន្តិំ, យំ តំ បរស្ស នាមស្ស;

អកាសិ កុសលិំ យុតំ។

១៥៨។

“កថំ ហិ នាមំ មមយាមោ, កមេរយ្យ បរបត្តិយំ;

អត្ថំ បីតិំ លាមតីយំ, ចត្វេសមាសមាតិ ច។

១៥៩។

“សោ ហិ នូន ញ្ញតោ គត្វា, អនុប្បត្វាន គ្វារកំ;

នាមំ បច្ចុបយិស្សាមិ, យំ យយស្ស សុលាចតំ។

១៦០។

“នស្សាយន្តញ្ញា បីតញ្ញា, ចត្វេសមាសមាតិ ច;

បបញ្ញា វុនបីតញ្ញា, នុខេក្ក សក្កយមាតិ ចា”តិ។

១៦១។

ຕເຕາ ຫິ ເສາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ, ອນຸປ຺ປຕ຺ວານ ທ຺ວາຣກໍ;

ທານໍ ປຏ຺ຐປຍິ ອງ຺ກເຣາ, ຍໍ ຕຸມສ຺ສ [ຍໍ ຕໍ ອສ຺ສ (ສ຺ຍາ.), ຍນ຺ຕຸມສ຺ສ (ກ.)] ສຸຂາວຫໍ.

໑໕໑.

ອທາ ອນ຺ນຎ຺ຈ ປານຎ຺ຈ, ວຕ຺ຖເສນາສນານິ ຈ;

ປປຎ຺ຈ ອຸທປານຎ຺ຈ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາ.

໑໕໒.

“ເກາ ຉາເຕາ ເກາ ຈ ຕສິເຕາ, ເກາ ວຕ຺ຖໍ ປຣິທຫິສ຺ສຕິ;

ກສ຺ສ ສນ຺ຕານິ ເຍາຄ຺ຄານິ, ອິເຕາ ເຍາເຊນ຺ຕຸ ວາຫນໍ.

໑໕໓.

“ເກາ ຉຕ຺ຕິຉ຺ຉຕິ ຄນ຺ຘຎ຺ຈ, ເກາ ມາລໍ ເກາ ອຸປາຫນໍ;

ອິຕິສ຺ສຸ ຕຕ຺ຖ ເຆາເສນ຺ຕິ, ກປ຺ປກາ ສູທມາຄທາ [ປິຑຈາ (ກ.)];

ສທາ ສາຍຎ຺ຈ ປາເຕາ ຈ, ອງ຺ກຸຣສ຺ສ ນິເວສເນ.

໑໕໔.

“‘ສຸຂໍ ສຸປຕິ ອງ຺ກເຣາ’, ອິຕິ ຊານາຕິ ມໍ ຊເນາ;

ທຸກ຺ຂໍ ສຸປາມິ ສິນ຺ທກ [ສນ຺ທຸກ, ສິນ຺ທຸກ (ກ.)], ຍໍ ນ ປສ຺ສາມິ ຍາຈເກ.

១៩៦៕

“‘សុខំ សុបតិ អញ្ញទោ’, ឥតិ ជានាតិ យំ ជនោ;

ទុក្ខំ សិទ្ធក សុបាយិ, អប្បកោ សុ វតិទ្ធកោ”តិ៕

១៩៧៕

“សក្កោ ចេ មេ វរំ ទជ្ជា, តាវតិំសានមិស្សរោ;

កិស្ស សព្ពស្ស លោកស្ស, វរយានោ វរំ វរេ”តិ៕

១៩៨៕

“សក្កោ ចេ មេ វរំ ទជ្ជា, តាវតិំសានមិស្សរោ;

កាលុដ្ឋិតស្ស មេ សតោ, សុរិយុគ្គមនំ បតិ;

ទិព្ពា ភក្ខា បាតុភវេយ្យុំ, សីលវន្តា ច យាចកា៕

១៩៩៕

“ទទតោ មេ ន ខីយេថ, ទត្វា នានុតបេយ្យហំ;

ទទំ ចិត្តំ បសាទេយ្យំ, ឯតំ សក្ក វរំ វរេ”តិ៕

២០០៕

“ត សន្ថាចិត្តាតិ បរេ បចេច្ឆ, ទទេឃ្យ ទាតញ្ញា ឆតញ្ញា ទរេល្ល;

តស្មា ហិ ទាតា ឆតរេបច វេសេឃ្យា, អតិប្បទានេតត ក្សូលិ ត ហោត្តិ៍

២០៩៍

“អទាតយតិទាតញ្ញា, តប្បុំសន្តិ បណ្ឌិតា;

តស្មា ហិ ទាតា ឆតរេបច វេសេឃ្យា, សវេបត ចទេត្តឃ្យ ស ធីរធរេខ្យា”តិ៍

២០១៍

“អហេហា ចត វេ អហរេបច ទជ្ជំ, សន្តោ ច យំ សប្បុរិសា ករេយ្យុំ;

វេបឈោច តិត្ថាតិ បរិប្បុរឃរេត្តា [កិប្បុរឃរេត្តា (សី៍), ហិ ប្បុរឃរេត្តា (ស្យា៍)], សត្តប្បរេឃ សន្តាចតិន្តកាត៍

២០២៍

“ឃស្ស ឃាចតកេ ទិស្វា, មុខវណ្ណោ បសីទតិ;

ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ, តំ ឃរំ ចសតោ សុខំ៍

២០៣៍

“ឃស្ស ឃាចតកេ ទិស្វា, មុខវណ្ណោ បសីទតិ;

ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ, ឯសា ឃញ្ញស្ស [បុញ្ញស្ស (សី៍)] សម្បទា៍

២០៤៍

[អ. និ. ៤.១៥] “បុព្វេវ ទានា សុមនោ, ទទំ ចិត្តំ បសាទយេ;

ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ, ឯសា យញ្ញស្ស [បុញ្ញស្ស (សី.)] សម្បទា”តិ.

១០៤.

សដ្ឋិ វាហសហស្សានិ, អង្គរស្ស និវេសនេ;

ភោជនំ ទីយតេ និច្ចំ, បុញ្ញាបេក្ខស្ស ជន្តុនោ.

១០៥.

តិសហស្សានិ សូទានិ ហិ [សូទានិ (ស្យា. ក.)], អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា;

អង្គរំ ឧបជីវន្តិ, ទានេ យញ្ញស្ស វាវដា [ព្យាវដា (សី.), បាវដា (ស្យា.)].

១០៦.

សដ្ឋិ បុរិសសហស្សានិ, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា;

អង្គរស្ស មហាទានេ, កដ្ឋំ ផាលេន្តិ មាណវា.

១០៧.

សោឡសិត្ថិសហស្សានិ, សព្វាលង្ការភូសិតា;

អង្គរស្ស មហាទានេ, វិធា បិណ្ឌេន្តិ នារិយោ.

២១០។

សោធអសិត្តិសហស្សានិ, សដ្ឋាលង្ការក្ខសិតា;

អង្គរស្ស មហាធារេត, ទត្តិកាហា រូបដ្ឋិតា។

២១១។

ពាហុំ ពាហុតំ បិកាសិ, ធិរំ បិកាសិ លត្តិឃោ;

សក្កច្ចញ្ញា សហត្វា ច, ធិត្តិកត្វា បុតប្បុតំ។

២១២។

ពាហុ មាសេ ច បទេក្ក ច, រូព្យុសំចន្ទរាតិ ច;

មហាកាតំ បចេត្តសិ, អង្គេទា ជីឃមន្តំ។

២១៣។

ឧចំ ធត្វា មធិត្វា ច, អង្គេទា ជីឃមន្តំ;

សោ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, តាវតិំសូបគោ អហុ។

២១៤។

កណ្ឋកិក្ល ធត្វាន, អត្រុទ្ធស្ស ព្តក្រុគោ;

សោ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, តាវតិំសូបគោ អហុ។

១៧៦។

ទសហិ ឋានេហិ អង្កុរំ, ឥន្ទកោ អតិរោចតិ;

រូបេ សទ្ទេ រសេ គន្ធេ, ផោដ្ឋព្ពេ ច មនោរមេ។

១៧៧។

អាយុនា យសសា ចេវ, វណ្ណេន ច សុខេន ច;

អាធិបច្ចេន អង្កុរំ, ឥន្ទកោ អតិរោចតិ។

១៧៨។

តាវតិំសេ យទា ពុទ្ធោ, សិលាយំ បណ្ឌុកម្ពលេ;

បារិច្ឆត្តកមូលម្ហិ, វិហាសិ បុរិសុត្តមោ។

១៧៩។

ទសសុ លោកធាតូសុ, សន្និបតិត្វាន ទេវតា;

បយិរុបាសន្តិ សម្ពុទ្ធំ, វសន្តំ នគមុទ្ធនិ។

១៨០។

ន កោចិ ទេវោ វណ្ណេន, សម្ពុទ្ធំ អតិរោចតិ;

ᬲᬩ᭄ᬩᬾ ᬤᬾᬯᬾ ᬅᬢᬶᬓ᭄ᬓᬫ᭄ᬫ [ᬅᬥᬶᬕᬬ᭄ᬳ(ᬲᬷ᭞), ᬅᬢᬶᬕ᭄ᬕᬬ᭄ᬳ(ᬓ)], ᬲᬫ᭄ᬩᬸᬤ᭄ᬥᭀᬯ ᬯᬶᬭᭀᬘᬢᬶ᭞

᭑᭑᭐᭞

ᬬᭀᬚᬦᬵᬦᬶ ᬤᬲ ᬤ᭄ᬯᬾ ᬘ, ᬅᬗ᭄ᬓᬸᬭᭀᬬᬂ ᬢᬤᬵ ᬅᬳᬸ;

ᬅᬯᬶᬤᬹᬭᬾᬯ ᬩᬸᬤ᭄ᬥᬲ᭄ᬲ [ᬅᬯᬶᬤᬹᬭᬾ ᬲᬫ᭄ᬩᬸᬤ᭄ᬥᬲ᭄ᬲ (ᬓ᭞)], ᬇᬦ᭄ᬤᬓᭀ ᬅᬢᬶᬭᭀᬘᬢᬶ᭞

᭑᭑᭑᭞

ᬑᬮᭀᬓᬾᬢ᭄ᬯᬵᬦ ᬲᬫ᭄ᬩᬸᬤ᭄ᬥᭀ, ᬅᬗ᭄ᬓᬸᬭᬜ᭄ᬘᬵᬧᬶ ᬇᬦ᭄ᬤᬓᬂ;

ᬤᬓ᭄ᬔᬶᬡᬾᬬ᭄ᬬᬂ ᬲᬫ᭄ᬪᬵᬯᬾᬦ᭄ᬢᭀ [ᬧᬪᬵᬯᬾᬦ᭄ᬢᭀ (ᬲᬷ᭞)], ᬇᬤᬂ ᬯᬘᬦᬫᬩ᭄ᬭᬯᬶ᭞

᭑᭑᭒᭞

“ᬫᬳᬵᬤᬵᬦᬂ ᬢᬬᬵ ᬤᬶᬦ᭄ᬦᬂ, ᬅᬗ᭄ᬓᬸᬭ ᬤᬷᬖᬫᬦ᭄ᬢᬭᬾ;

ᬅᬢᬶᬤᬹᬭᬾ [ᬅᬢᬶᬯᬶᬬ (ᬓ᭞)] ᬦᬶᬲᬶᬦ᭄ᬦᭀᬲᬶ, ᬆᬕᬘ᭄ᬙ ᬫᬫ ᬲᬦ᭄ᬢᬶᬓᬾ”ᬢᬶ᭞

᭑᭑᭓᭞

ᬘᭀᬤᬶᬢᭀ ᬪᬵᬯᬶᬢᬢ᭄ᬢᬾᬦ, ᬅᬗ᭄ᬓᬸᬭᭀ ᬇᬤᬫᬩ᭄ᬭᬯᬶ;

“ᬓᬶᬂ ᬫᬬ᭄ᬳᬂ ᬢᬾᬦ ᬤᬵᬦᬾᬦ, ᬤᬓ᭄ᬔᬶᬡᬾᬬ᭄ᬬᬾᬦ ᬲᬸᬜ᭄ᬜᬢᬂ᭞

᭑᭑᭔᭞

“ᬅᬬᬂ ᬲᭀ ᬇᬦ᭄ᬤᬓᭀ ᬬᬓ᭄ᬔᭀ, ᬤᬚ᭄ᬚᬵ ᬤᬵᬦᬂ ᬧᬭᬶᬢ᭄ᬢᬓᬂ;

អតិរោចតិ អម្ហេហិ, ចន្ទោ តារគណេ យថា”តិ។

១១៣។

“ឧជ្ជង្គលេ យថា ខេត្តេ, ពីជំ ពហុម្បិ រោបិតំ;

ន វិបុលផលំ ហោតិ, នបិ តោសេតិ កស្សកំ។

១១៤។

“តថេវ ទានំ ពហុកំ, ទុស្សីលេសុ បតិដ្ឋិតំ;

ន វិបុលផលំ ហោតិ, នបិ តោសេតិ ទាយកំ។

១១៥។

“យថាបិ ភទ្ទកេ ខេត្តេ, ពីជំ អប្បម្បិ រោបិតំ;

សម្មា ធារំ បវេច្ឆន្តេ, ផលំ តោសេតិ កស្សកំ។

១១៦។

“តថេវ សីលវន្តេសុ, គុណវន្តេសុ តាទិសុ;

អប្បកម្បិ កតំ ការំ, បុញ្ញំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ។

១១៧។

ចិនេឃ្យ ជាតំ ជាតគ្គំ, ឃត្វ ជិត្តំ យហប្បលំ;

ចិនេឃ្យ ជាតំ ជត្វាត, ឃក្កំ ពន្ធត្តិ ជាឃកា៉

១១០៉

ចិនេឃ្យ ជាតំ ឃុកតប្បឃត្វំ, នេឃ ជក្លិលោឃ្យា ត្ថុឆ ឌឹចលេិពេ;

ឲតេឃុ ជិត្តាតិ យហប្បលិតិ, ពឹជាតិ ចុត្តាតិ ឃឆា ឃុលេតេត្តតិ៉

អក្ខុរេបតចត្វ តចមិ៉

១០៉ ក្ខត្តុរយាញុរេបតិចត្វ

១១១៉

ឌិចាចិហារកតំ ភិក្លុ, ពក្កាតឹនេ តិឃិត្តកំ;

តំ នេបតឹ ក្ខបឃក្កម្ហ, ជុត្តណ្ហា ភិទុជឃ្យតា៉

១១២៉

ពេឃា ចឃ្យា អតិឌឹឈា [អហ្វ ឌឹឈា (ពា៉)], ឃាចក្មុយាចលព្ហនេ [ឃាច ក្មុព្យា’ចលព្ហនេ (?)];

ពេនេឃហិ ឃា បជិន្ធត្តា, ឃយកំ ឲតជព្រាចិ៉

១១៣៉

“បត្ថាបណ្ណាឃចឃ្យាតិ, ឃនេតា ពាលក្កតា អហំ;

នាភិជានាមិ ភុត្តំ វា, បីតំ វា បន បានិយំ;

ទេហិ ត្វំ បានិយំ ភន្តេ, តសិតា បានិយាយ មេ”តិ៍

១១៦៍

“អយំ សីតោទិកា គង្គា, ហិមវន្តតោ [ហិមវន្តាវ (ក៍)] សន្ទតិ;

បិវ ឯតោ គហេត្វាន, កិំ មំ យាចសិ បានិយ”ន្តិ៍

១១៧៍

“សចាហំ ភន្តេ គង្គាយ, សយំ គណ្ហាមិ បានិយំ;

លោហិតំ មេ បរិវត្តតិ, តស្មា យាចាមិ បានិយ”ន្តិ៍

១១៨៍

“កិំ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, គង្គា តេ ហោតិ លោហិត”ន្តិ៍

១១៩៍

“បុត្តោ មេ ឧត្តរោ នាម [បុត្តោ មេ ភន្តេ ឧត្តរោ (ក៍)], សទ្ធោ អាសិ ឧបាសកោ;

សោ ច មយ្ហំ អកាមាយ, សមណានំ បវេច្ឆតិ៍

២២៨។

“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;

តមហំ បរិភាសាមិ, មច្ឆេរេន ឧបទ្ទុតា។

២២៩។

“យំ ត្វំ មយ្ហំអកាមាយ, សមណានំ បវេច្ឆសិ;

ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ។

២៣០។

“ឯតំ តេ បរលោកស្មិំ, លោហិតំ ហោតុ ឧត្តរេ;

តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន, គង្គា មេ ហោតិ លោហិត”ន្តិ។

ឧត្តរមាតុបេតិវត្ថុ ទសមំ។

១១។ សុត្តបេតវត្ថុ

២៣១។

“អហំ បុរេ បព្វជិតស្ស ភិក្ខុនោ, សុត្តំ អទាសិំ ឧបសង្កម្ម យាចិតា;

តស្ស វិបាកោ វិបុលផលូបលព្ភតិ, ពហុកា ច មេ ឧប្បជ្ជរេ [ពហូ ច មេ ឧបបជ្ជរេ (សី។)] វត្ថកោដិយោ។

២៣២។

“ປຸປ຺ຜາພິກິຓ຺ຓໍ ຣມິຕໍ [ຣມ຺ມິຕໍ (ກ.)] ວິມານໍ, ອເນກຈິຕ຺ຕໍ ນຣນາຣິເສວິຕໍ;

ສາຫໍ ພຸຍ຺ຊາມິ ຈ ປິວາມິ ຈ, ປຫ຺ຏ຺ຐຈິຕ຺ຕາ ນ ຈ ຕາວ ຂີຍຕິ.

໑໓໑.

“ຕເສ຺ສວ ກມ຺ມສ຺ສ ວິປາກມນ຺ວຍາ, ສຸຂຍ຺ຈ ສາຕຍ຺ຈ ອິທູປລພ຺ພຕິ;

ສາຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນເຣວ ມານຸສໍ, ກາຫາມິ ປຸຍ຺ຍານິ ນຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ ມ”ນ຺ຕິ.

໑໓໒.

“ສຕ຺ຕ ຕຸວໍ ວສ຺ສສຕາ ອິທາຄຕາ,

ຊິຓ຺ຓາ ຈ ວຸຑ຺ຒາ ຈ ຕຫິໍ ພວິສ຺ສສິ;

ສເພ຺ພວ ເຕ ກາລກຕາ ຈ ຍາຕກາ,

ກິໍ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວານ ອິເຕາ ກຣິສ຺ສສີ”ຕິ.

໑໓໓.

“ສເຕ຺ຕວ ວສ຺ສານິ ອິທາຄຕາຍ ເມ, ທິພ຺ພຍ຺ຈ ສຸຂຍ຺ຈ ສມປ຺ປິຕາຍ;

ສາຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວານ ປຸນເຣວ ມານຸສໍ, ກາຫາມິ ປຸຍ຺ຍານິ ນຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ ມ”ນ຺ຕິ.

໑໓໔.

សោ តំ គហេត្វាន បសយ្ហ ពាហាយំ, បច្ចានយិត្វាន ថេរិំ សុទុព្ពលំ;

“វជ្ជេសិ អញ្ញម្បិ ជនំ ឥធាគតំ, ‘ករោថ បុញ្ញានិ សុខូបលព្ភតិ’”។

៦៣៧។

“ទិដ្ឋា មយា អកតេន សាធុនា, បេតា វិហញ្ញន្តិ តថេវ មនុស្សា;

កម្មញ្ច កត្វា សុខវេទនីយំ, ទេវា មនុស្សា ច សុខេ ឋិតា បជា”តិ។

សុត្តបេតវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២។ កណ្ណមុណ្ឌបេតិវត្ថុ

៦៣៨។

“សោណ្ណសោបានផលកា , សោណ្ណវាលុកសន្ថតា;

តត្ថ សោគន្ធិយា វគ្គូ, សុចិគន្ធា មនោរមា។

៦៣៩។

“នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នា, នានាគន្ធសមេរិតា;

នានាបទុមសញ្ឆន្នា, បុណ្ឌរីកសមោតតា [សមោហតា (ក។)]។

៦៤០។

“សុរភី សម្បវាយន្តិ, មនុញ្ញា មាលុតេរិតា;

ហំសកោញ្ចាភិរុទា ច, ចក្កវក្កាភិកូជិតា។

២៥០។

“នានាទិជគណាកិណ្ណា , នានាសរគណាយុតា;

នានាផលធរា រុក្ខា, នានាបុប្ផធរា វនា។

២៥១។

“ន យត្ថស្សេស្សុ ព្រាទិសំ, នកេ ឃាទិសំ ខន្ទំ;

បិសាកា ពាហុកា តុម្ហា សោវណ្ណុបិឃាយឃា;

ចង្កល្លយានា អាទេកត្តិ [អាកត្តិ (ក។)], សមត្តា ចតុរោ ទិសា។

២៥២។

“បញ្ចា ភាសិសតា តុម្ហា ឃា តេយា បរិចារិកា;

តា [កា (ក។)] កញ្ញកាឃុរធរា [កញ្ញកេឃុរធរា (សី។)], កញ្ចាភាវេចឡអក្ខសិតា។

២៥៣។

“បល្លង្កា ពាហុកា តុម្ហា សោវណ្ណុបិឃាយឃា;

កចលិយិកសង្ឃាត្កា [កាចលិយិកសង្ឃាត្កា (សី។)], សញ្ញា កោភកសត្តតា។

១៣៣។

“យត្ថ ត្វំ វាសូបគតា, សព្ពកាមសមិទ្ធិនី;

សម្យត្តាយឌ្ឍរត្តាយ [... រត្តិយា (ក។)], តតោ ឧដ្ឋាយ គច្ឆសិ។

១៣៤។

“ឧយ្យានស្មឹ គត្វាន, បោក្ខរញ្ញា សមន្តតោ;

តស្សា តីរេ តុវំ ឋាសិ, ហរិតេ សទ្ទលេ សុភេ។

១៣៥។

“តតោ តេ កណ្ណមុណ្ឌោ សុនខោ, អង្គមង្គានិ ខាទតិ;

យទា ច ខាយិតា អាសិ, អដ្ឋិសង្ខលិកា កតា;

ឱគាហសិ បោក្ខរណឹ, ហោតិ កាយោ យថា បុរេ។

១៣៦។

“តតោ ត្វំ អង្គបច្ចង្គី [អង្គបច្ចង្គា (ក។)], សុចារុ បិយទស្សនា;

វត្ថេន បិទហិត្វាន, អាយាសិ មម សន្តិកំ។

១៣៧។

“កឹ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, កណ្ណមុណ្ឌោ សុនខោ តចអង្គមង្គានិ ខាទតី”តិ។

១៩០។

“កិមិលាយំ [កិម្ពិលាយំ (សី។ ស្យា។)] គហបតិ, សទ្ធោ អាសិ ឧបាសកោ;

តស្សាហំ ភរិយា អាសិំ, ទុស្សីលា អតិចារិនី។

១៩១។

“សា ច មំ អតិចរន្តំ [សាហំ អតិចរន្តា (ស្យា។ បី។)], សាមិកោ ឯតទព្រវិ;

‘នេតំ ឆន្នំ [នេតំ ឆន្នំ ច (សី។), នេតំ ឆន្នំ នេតំ (ក។)] បតិរូបំ, យំ ត្វំ អតិចរាសិ មំ’។

១៩២។

“សាហំ ឃោរញ្ច សបថំ, មុសាវាទញ្ច ភាសិសំ;

‘នាហំ តំ អតិចរាមិ, កាយេន ឧទ ចេតសា។

១៩៣។

“‘សចាហំ តំ អតិចរាមិ, កាយេន ឧទ ចេតសា;

កណ្ណមុណ្ឌោ អយំ សុនខោ, អង្គមង្គានិ ខាទតុ’។

១៩៤។

“តស្ស កប្បស្ស ចិបិកំ, បុសាចារស្ស ធុកំ;

សេត្តច ចស្សតាតិ, អត្តក្ខំ ឃតោ ហិ តយ;

កណ្ហាយុណ្ហោ ច សុភតោ, អក្កុយក្កាតិ ឍាគតិ។

១៩៣។

“ត្ចញ្ញា ចេច ឥហុការេទា, អត្តាឃ តយ ត្ថាឆាគតោ;

សុប្បត្តាហំ កណ្ហាយុណ្ហស្ស, អតសាកា អក្ខុតោភឃា។

១៩៤។

“តាហំ ចេច ភយស្សាយិ, ឃាធាយិ បញ្ញាលិកតា;

ក្រុញ្ញា អយាត្ថុតស កាតយ, ទយ ចេច យឃា សហា”តិ។

១៩៥។

“ក្រុត្តា អយាត្ថុសា កាយា, ទយិតោយិប្បឃា សហ;

តាហំ សុភតក ឃាធាយិ, ឈិប្បំ បដិភឃាហិ យ”ត្តិ។

កណ្ហាយុណ្ហតេបតិចត្ថុ ត្ថាគសយំ។

១៦។ ក្ខុត្តារិតេបតចត្ថុ

១៩៦។

អហុ រាជា ព្រហ្មទត្តោ, បញ្ចាលានំ រថេសភោ;

អហោរត្តានមច្ចយា, រាជា កាលមក្រុព្ពថ [រាជា កាលង្ករី តទា (សី.)]។

១៤៩។

តស្ស អាឡាហនំ គន្ត្វា, ភរិយា កន្ទតិ ឧព្ពរី [ឧប្បរី (ក.)];

ព្រហ្មទត្តំ អបស្សន្តី, ព្រហ្មទត្តាតិ កន្ទតិ។

១៥០។

ឥសិ ច តត្ថ អាគច្ឆិ, សម្បន្នចរណោ មុនិ;

សោ ច តត្ថ អបុច្ឆិត្ថ, យេ តត្ថ សុសមាគតា។

១៥១។

“កស្ស ឥទំ អាឡាហនំ, នានាគន្ធសមេរិតំ;

កស្សាយំ កន្ទតិ ភរិយា, ឥតោ ទូរគតំ បតិំ;

ព្រហ្មទត្តំ អបស្សន្តី, ‘ព្រហ្មទត្តា’តិ កន្ទតិ”។

១៥២។

តេ ច តត្ថ វិយាកំសុ, យេ តត្ថ សុសមាគតា;

“ព្រហ្មទត្តស្ស ភទន្តេ [ភទ្ទន្តេ (ក.)], ព្រហ្មទត្តស្ស មាទិស.

១៥១.

“តស្ស ឥទំ អាឡាហនំ, នានាគន្ធសមេរិតំ;

តស្សាយំ វុច្ចតិ ភរិយា, ឥតោ ទូរគតំ បតិ;

ព្រហ្មទត្តំ អបស្សន្តី, ‘ព្រហ្មទត្តា’តិ វុច្ចតិ”.

១៥២.

“ឆឡាសីតិសហស្សានិ, ព្រហ្មទត្តស្សនាមកា;

ឥមស្មិំ អាឡាហនេ ទឌ្ឍា, តេនិទំ កមនុសោចសី”តិ.

១៥៣.

“យោ រាជា ចូឡនីបុត្តោ, បញ្ចាលានំ រថេសភោ;

តំ ភន្តេ អនុសោចាមិ, ភត្តារំ សព្ពកាមទ”ន្តិ.

១៥៤.

“សព្ពេ ចាហេសុំ រាជានោ, ព្រហ្មទត្តស្សនាមកា;

សព្ពេចចូឡនីបុត្តា, បញ្ចាលានំ រថេសភោ.

១៥៥.

“សន្តានំ អត្តបុត្តេន, យថេហិ តុយការយិ;

កស្មា បុរិមកេ ហិត្វា, បច្ឆិមំ អត្ថមោចសី”តិ។

៦៤៨។

“អាចេយ្យ ខត្តិក្ខតាយ, ឌីឃរត្តាយ យាទិស;

យស្សា ទេ ខត្តិក្ខតាយ, និសារេទ ជាហុការសី”តិ។

៦៤៩។

“អហុ ខត្តិ អហុ បុរិសោ, បសុយោគិយិ អាកាយា;

ឲចេមតំ អតីតានំ, បរិយត្តោ ត ជីស្សតី”តិ។

៦៥០។

“អាជិត្តំ ចត យំ សត្តំ, ឈតសិត្តច បរិចកំ;

ចារិភា ចិយ ឱសិច្ចំ, សត្ថំ តិត្ថាបទេយ ជទិ។

៦៥១។

“អត្ថាហិ ចត ទេយ សល្លំ, សោកំ ហទយនិស្សិតំ;

ឃោ ទេ សោកបរេតាយ, បតិសោកំ អបានុទិ។

១២២។

“សាហំ អព្ពូឡ្ហសល្លាស្មិ, សីតិភូតាស្មិ និព្ពុតា;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, តវ សុត្វា មហាមុនិ”តិ។

១២៣។

តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, សមណស្ស សុភាសិតំ;

បត្តចីវរមាទាយ, បព្ពជិំ អនគារិយំ។

១២៤។

សា ច បព្ពជិតា សន្តា, អគារស្មា អនគារិយំ;

មេត្តាចិត្តំ អភាវេសិ, ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា។

១២៥។

គាមា គាមំ វិចរន្តី, និគមេ រាជធានិយោ;

ឧរុវេលិ នាម សោ គាមោ, យត្ថ កាលមក្រុព្ពថ។

១២៦។

មេត្តាចិត្តំ អាភាវេត្វា, ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា;

ឥត្ថិចិត្តំ វិរាជេត្វា, ព្រហ្មលោកូបគា អហូតិ។

ឧព្ពរិបេតវត្ថុ តេរសមំ.

ឧព្ពរិវគ្គោ ទុតិយោ និដ្ឋិតោ.

តស្សុទ្ទានំ –

មោចកំ [បណ្ឌុ (សព្វត្ថ)] មាតា មត្តា [បិតា (សី. ក.), បតិយា (ស្យា.)] ច, នន្ទា កុណ្ឌលិនា ឃដោ;

ទ្វេ សេដ្ឋី តុន្នវាយោ ច, ឧត្តរ [វិហារ (សព្វត្ថ)] សុត្តកណ្ណ [សោបាក (សព្វត្ថ)] ឧព្ពរីតិ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. ធ្មុអចេក្កា

១. អភិញ្ញាភេបតចត្វុ

៦៥៩.

“អភិញ្ញាតេ ចារិយិ្យាពក្កាឃ ត្ថុឆ គន្ធុសិ;

ភក្កោ បុត្តាគ្ធេបេតាច យាលឆារិ អលក្កេតា;

ក្យហិ គយិស្សសិ េបត, កត្ថ ចារេសា ភចិស្សតិ”តិ.

៦៥៥.

“ក្យត្ថិ៍លំ [ក្យត្ថិ៍កំ (សី.)] គយិស្សាយិ, េបេតា េសា ត្ថុតិ ភាសតិ;

អត្តេទ ចារភកាយំ, ជារីរាលលិ ច [ជារីរាលសិឃា ច (សី. ស្យា.)] សត្តិកេ”.

៦៥៦.

តត្ថា ឌិស្វា យហាយេត្តា, េកាលិឃោ ត្ថុតិ ចិស្សេតា;

សត្តំ កត្តត្ថា េបតស្ស, បីតកត្ថា ឃុកំ អធោ.

៦៥០.

ភាចាឃ តិត្ថុយាភាឃ, កប្យកស្ស អធោបឃិ;

កព្យកស្ស បជិត្តម្យិ ឆាតេ បេតស្ស ជិស្សុច [បេតស្ស’ជិស្សុច (សី.), បេតស្ស’ជិន្នុច (?)]។

១៥០។

តតោ សុចត្តចសតោ, យាលឆាខី អលង្កតា;

ឆាតេ ជិតស្ស បេតស្ស, ឆគ្គិលា ភូបកប្បុច;

តស្វា ឆេឌ្ឍច បេតាតំ, អត្យកយ្យាយ បុតប្បុតំ។

១៥១។

សាត្យុត្តចសតា [សាហុត្តចាសិតោ (ស្យា. បី.), សាហុត្តចាសិតោ (ក.)] មុតេក, អញ្ញេ កោសតិចាសតា [កោសតិចាសិតោ (ស្យា. ក.)];

បេតា កត្តាយ គច្ឆន្តិ, បក្កមន្តិ ជិនោរាជិនំ។

១៥២។

ខុទ្ទេ មុតេក [ខុទ្ទេ បេតា (ក.)] បឆាចិត្វា, អលទ្ធាច តិចត្តទេ;

លាតា បយុឆ្ឆិតា កត្តា, ខុប្បិបាសំ បជិស្សុប្ពិតា។

១៥៣។

តេ ច [កេចិ (សី. ស្យា.)] តត្ថ បបតិតា [បបតិត្វា (សី.), ច បតិតា (ស្យា.)], ខុប្បិបាសំ បជិស្សុប្ពិតា;

បុព្ពេ អកតកល្យាណា, អគ្គិទឌ្ឍាវ អាតបេ។

១៥៤។

“ᨾᨿᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨥᩁᨱᩦ ᨠᩩᩃᨾᩣᨲᩁᩮᩣ;

ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ, ᨴᩦᨷᩴ ᨶᩣᨠᨾ᩠ᩉ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ᪨

᪑᪕᪒᪨

“ᨻᩉᩩᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᨸᩥᩔᩩ ᩋᩅᨠᩥᩁᩦᨿᨲᩥ;

ᩈᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᨲᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮ, ᨶ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨴᨾ᩠ᩉᩈᩮ᪨

᪑᪕᪓᪨

“ᩋᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᩣ ᩋᩃᩈᩣ, ᩈᩣᨴᩩᨠᩣᨾᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩈᩣ;

ᩋᩣᩃᩮᩣᨸᨸᩥᨱ᩠ᨯᨴᩣᨲᩣᩁᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨾ᩠ᩉᩈᩮ [ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨲᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)]᪨

᪑᪕᪔᪨

“ᨲᩮ ᨥᩁᩣ ᨲᩣ ᨧ ᨴᩣᩈᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩣᨶᩮᩅᩣᨽᩁᨱᩣᨶᩥ ᨶᩮᩣ;

ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨽᩣᨣᩥᨶᩮᩣ᪨

᪑᪕᪕᪨

“ᩅᩮᨱᩦ ᩅᩣ ᩋᩅᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨳᨠᩣᩁᩦ ᨧ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠᩣ;

ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᩦ ᨠᨸᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩣ [ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩥᨠᩣ (ᩈᩦ᪨)] ᨧ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ᪨

៤០០។

“ឃាតិ ឃាតិ តិហិតាតិ, ក្យលិតិ កបណាតិ ច;

ពេហស្ស ពេទ្ធ្វច ខាឃន្តិ, ឲសា ឃន្ធិទេតា កតិ។

៤០១។

“ប្ញុដ្ឋេ ច កតកល្យាណា, ឌាឃកា ចិតឃន្ធរា;

សក្កុ ពេ បរិប្វុទេន្តិ, ឋូកាសេន្តិ ច តត្តិ។

៤០២។

“ចេឌឃន្តេ ច បរិសាខេ, ទយិត្វា កាឃកាឃិតោ;

វណ្ណាក្យលេស្ស ខាឃន្តិ, សទេកាគេស្ស ពតោ ក្យពា។

៤០៣។

“ក្ញុជិកាទេន ច បរិសាខេ, បល្លង្កេ កោតកត្វេព;

ពិខិពង្កា [ចិខិពង្កា (សី។ ស្យា។)] យោទហេត្វហិ, ក្យុលេ ខាពា ឃសស្សិតោ។

៤០៤។

“អង្គតោ អង្គំ គច្ឆន្តិ, ឃាលធារី អលង្កតា;

ញាតិយោ ឧបតិដ្ឋន្តិ, សាឃំ បិតំ ប្ញុទេពសិតោ។

៣០៤។

“នយិទំ អកតបុញ្ញានំ, កតបុញ្ញានមេវិទំ;

អសោកំ នន្ទនំ រម្មំ, តិទសានំ មហាវនំ។

៣០៥។

“សុខំ អកតបុញ្ញានំ, ឥធ នត្ថិ បរត្ថ ច;

សុខញ្ច កតបុញ្ញានំ, ឥធ ចេវ បរត្ថ ច។

៣០៦។

“តេសំ សហព្យកាមានំ, កត្តព្ពំ កុសលំ ពហុំ;

កតបុញ្ញា ហិ មោទន្តិ, សគ្គេ ភោគសមង្គិនោ”តិ។

អភិជ្ជមានបេតវត្ថុ បឋមំ។

២។ សាណវាសីថេរបេតវត្ថុ

៣០៧។

កុណ្ឌិនាគរិយោ ថេរោ, សាណវាសិ [សានុវាសិ (សី។), សានវាសិ (ស្យា។)] និវាសិកោ;

បោដ្ឋបាទោតិ នាមេន, សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ។

໓໐໙.

ຕສ຺ສ ມາຕາ ປິຕາ ຠາຕາ, ທຸຄ຺ຄຕາ ຍມໂລກິກາ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄຕາ.

໓໑໐.

ເຕ ທຸຄ຺ຄຕາ ສູຈິກຓ຺ຐາ, ກິລນ຺ຕາ ນຄ຺ຄິໂນ ກິສາ;

ອຸຕ຺ຕສນ຺ຕາ [ອຸຕ຺ຕປ຺ປນ຺ຕາ (ສ຺ຍາ. ກ.)] ມຫຕ຺ຕາສາ [ມຫາຕາສາ (ສີ.)], ນ ທສ຺ເສນ຺ຕິ ກຸຣູຣິໂນ [ກຸຣູຣິໂຓ (ກ.)].

໓໑໑.

ຕສ຺ສ ຠາຕາ ວິຕຣິຕ຺ວາ, ນໂຄ຺ຄ ເອກປເຖກໂກ;

ຈຕຸກຸຓ຺ຑິໂກ ຠວິຕ຺ວານ, ເຖຣສ຺ສ ທສ຺ສຍີຕຸມໍ.

໓໑໒.

ເຖໂຣ ຈາມນສິກຕ຺ວາ, ຕຸຓ຺ຫີຠູໂຕ ອຕິກ຺ກມິ;

ໂສ ຈ ວິຎ຺ຎາປຍີ ເຖຣໍ, ‘ຠາຕາ ເປຕຄໂຕ ອຫໍ’.

໓໑໓.

“ມາຕາ ປິຕາ ຈ ເຕ ຠເນ຺ຕ, ທຸຄ຺ຄຕາ ຍມໂລກິກາ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄຕາ.

៣១៣។

“តេ ទុក្កតា សូឌិកង្គា, កិលន្តា ភក្កិតោ កិសា;

ឆត្តសន្តា មហត្តាសា, ន ទេស្សន្តិ ទុក្ខិតោ។

៣១៤។

“អនុកម្បស្ស ការុណិកោ, ទត្វា អត្វាឌិសាហិ តោ;

តច ទិន្នេន ទានេន, យាបេស្សន្តិ ទុក្ខិតោ”តិ។

៣១៥។

ថេរោ ចរិត្វា បិណ្ឌាយ, ភិក្ខូ អញ្ញេ ច ទ្វាទស;

ឧកញ្ញសដ្ឋិបតីសុ, ភត្តវិស្សគ្គការណា។

៣១៦។

ថេរោ សព្ពេច តេ អាហ, “យថាលទ្ធំ ទទាថ មេ;

សង្ឃភត្តំ ករិស្សាមិ, អនុកម្បាយ ទាតុន្តិ”។

៣១៧។

និយ្យាទយិសុ ថេរស្ស, ថេរោ សង្ឃំ និមន្តយិ;

ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨶ᩠ᩅᩤᨴᩥᩈᩦ ᨳᩮᩁᩮᩤ, ᨾᩣᨲᩩ ᨸᩥᨲᩩ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩤ;

“ᩍᨴᩴ ᨾᩮ ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᨬᩣᨲᨿᩮᩣ”᪨

᪑᪑᪙᪨

ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᩥᨭᩛᩮ, ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩏᨴᨸᨩ᩠ᨩᨳ;

ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨶᩮᨠᩁᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ᪨

᪑᪒᪐᪨

ᨲᨲᩮᩤ ᩏᨴ᩠ᨴᩔᨿᩦ [ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᨿᩦ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨), ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᨲᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᨸᩮᨲᩦ, ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩤ ᨻᩃᩅᩤ ᩈᩩᨧᩦ;

“ᨸᩉᩪᨲᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᩔ ᨶᨣ᩠ᨣᩣᨾ᩠ᩉᩈᩮ ᨾᨿᩴ;

ᨲᨳᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᩁᨠ᩠ᨠᨾ, ᨿᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩃᨽᩣᨾᩈᩮ”ᨲᩥ᪨

᪑᪒᪑᪨

ᨳᩮᩁᩮᩤ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩁᨠᩪᨭᨾ᩠ᩉᩣ, ᩏᨧ᩠ᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩤᨶ ᨶᨶ᩠ᨲᨠᩮ;

ᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᨸᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ, ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮ ᩋᨴᩤ᪨

᪑᪒᪒᪨

ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨶ᩠ᩅᩤᨴᩥᩈᩦ ᨳᩮᩁᩮᩤ, ᨾᩣᨲᩩ ᨸᩥᨲᩩ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩤ;

“ᩍᨴᩴ ᨾᩮ ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᨬᩣᨲᨿᩮᩣ”᪨

᪓᪑᪒᪨

ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶ᩠ᨳᩥᩴᨯ᩠ᨰᩮ, ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩁᩉᨸᨻ᩠ᨻᩥᩔᩴ;

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨲ᩠ᨳᩅᩈᨶᩮᩣ, ᨳᩮᩁᩔ ᨠᩔ ᨿᩦᨲᩩᨿᩥ᪨

᪓᪑᪓᪨

“ᨿᩣᩅᨲᩣ ᨵᨲᩁᩣᨭ᩠ᨮᩔ, ᩅᩥᨩᩥᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨭᩥᨭ᩠ᨮᩉᩣ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩩᨲᩁᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶ᩠ᨮᩣᩉᨶᩣᨶᩥ ᨶᩮᩣ᪨

᪓᪑᪔᪨

“ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᨠᨾ᩠ᨻᩃᩥᨿᩣᨶᩥ, ᨡᩮᩣᨾᨠᨸ᩠ᨸᩣᩈᩥᨠᩣᨶᩥ ᨧ;

ᩅᩥᨸᩩᩃᩣ ᨧ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩣ ᨧ, ᨲᩮᨸᩥ ᨠᩣᩈᩮᩅᩃᨻ᩠ᨽᩁᩮ᪨

᪓᪑᪕᪨

“ᨲᩮ ᨾᨿᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩣᨾ, ᨿᩴ ᨿᩴ ᩉᩥ ᨾᨶᩈᩮᩣ ᨸᩥᨿᩴ;

ᨲᨳᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩮ ᨸᩁᨠ᩠ᨠᨾ, ᨿᨳᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᩃᨽᩣᨾᩈᩮ”ᨲᩥ᪨

᪓᪑᪖᪨

ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᨠᩩᨭᩥᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲ᩠ᨳᩮᩈ ᩋᨶᩣ;

ចត្វា អត្វានិសិ ឆេទោ, យាត្យ បិត្យ ច កាត្យតោ;

“ខ្ពង៌ យេ ចាាតិតំ ហោត្យ, ឃ្យុលិតា ហោត្ត ចាាតយោ”៍

៣៦៨៍

សយតត្តទាត្យ្គិឌ្គេ , ឈទាតិ ប្ចបខ្ញិស្យុំ;

ក្សបៀការទតិចេសតា, ចិកត្តា កាកសោ យិតា៍

៣៦៩៍

“ត យត្យស្សុស្យ ច្រ្វានិសា, ឃានិសា តោ ឈទា ខ្ពឆ;

អបិ ឌិខ្ពាស្យ ឃានិសា, ពានិសា តោ ឈទា ខ្ពឆ៍

៣៧០៍

“ចគ្គ្លយាតា អាកេត្តិ [អាកត្តិ (៣៍)], សយត្តា ចត្យទោ ឌិសា;

‘ពឆា កត្តេ បទក្កុយ, ឃឆា បរិតិឃំ លកាយសេ”ពិ៍

៣៧១៍

ឆេទោ ពាទហ៍ [ពាទក៌ (សីុ៍ ស្យា៍ បី៍)] ប្វទេត្វា, សឈ្លេចាត្យ្គិសេ អគា;

ចត្វា អត្វានិសិ ឆេទោ, យាត្យ បិត្យ ច កាត្យតោ;

“ខ្ពង៌ យេ ចាាតិតំ ហោត្យ, ឃ្យុលិតា ហោត្ត ចាាតយោ’៍

໓໑໑໌

ສມຠນ຺ຕຣາທຸມ຺ມິເຏ຺ຐ, ປານີຍໍ ອຸທປຊ຺ຊຖ;

ຄມ຺ພີຣາ ຈຕຸຣສ຺ສາ ຈ, ເປາກ຺ຂຣຎ຺ຎາ ສຸນິມ຺ມິຕາ໌

໓໑໒໌

ສີເຕາທິກາ ສຸປ຺ປຕິຕ຺ຖາ, ສີຕາ ອປ຺ປຏິຄນ຺ທິຍາ;

ປທຸມຸປ຺ປລສຎ຺ຉນ຺ນາ, ຈາຣິກິຎ຺ຊກ຺ຂປູຣິຕາ໌

໓໑໓໌

ຕຕ຺ຖ ຠຸຕ຺ວາ ປິວິຕ຺ວາ ຈ, ເຖຣສ຺ສ ປຏິທສ຺ສຍຸໍ;

“ປຫູຕໍ ປານີຍໍ ຠເນ຺ຕ, ປາທາ ທຸກ຺ຂາ ຜລນ຺ຕິ ເນາ”໌

໓໑໔໌

“ອາຫິຓ຺ຑມານາ ພຎ຺ຊາຍ, ສກ຺ຂເຣ ກຸສກຓ຺ຏເກ;

‘ຕຖາ ຠເນ຺ຕ ປຣກ຺ກມ, ຍຖາ ຍາຕໍ ລຠາມເສ’”ຕິ໌

໓໑໕໌

ເຖເຣາ ສິປາຏິກໍ ລທ຺ຘາ, ສເຊ຺ຌຈາທຸມ຺ມິເສ ອທາ;

ងត្វា អត្ថានិសិ តេនេវ, យាត្យ បិត្យ ច កាត្យតោ;

“ទ្ធាធំ តេយ ឥាតាតិតំ តេហាត្យ, ឃ្យលិតា តេហាត្ត្យ ឥាតាតឃោ”`

៣ព្យលិ`

ឃយតត្តទាត្យឌ្ខិតេ្ឌ , តេបតា ទតេឆត យាកយំ្យ;

“អត្យកយ្យិតយ្យក្រតងតេត្ត, កតេត្តតឆ្លាងតេតត ច`

៣ព្យប័`

“ឈតេទត បិតិឃងាតេតត, ឃាតងាតេតត ក្នុកឃំ;

យ្យតិ កាទ្យហិកំ តេលិតេក, កតេត្ត ចត្ថិត្យយាកតា”តិ`

ឃាណចាឃិតេឆទតេបតចត្តុ ក្យតិឃំ`

ព្យ` ទឆកាទតេបតិចត្តុ

៣ព្យដ័`

“តេចញ្ញ្ចទិឃឆយ្យំ ទ្យចិទំ បកឃ្យទំ, ចិយាតយាទ្យឃ្យាអតេតកចិត្តំ;

តត្តធ្លូឃិ តេងចិ យហាត្យកាតេច, បឆទ្ធតិ [ឃយត្តតេតា (ក`)] បត្តទតេឃច ចតេត្ថា`

៣៣០`

“ចតេណ្ហា ច តេត កតកឃ្យ ឃត្តិតេកា, ទ្ធតត្តទ្ធតេបិ ក្យឃ ងឃ្យតេតឃ្យា;

បល្លង្កសេដ្ឋេ អច្ឆេល តិសិត្វា, ឲកា ចុធំ គត្ថិ ច ចុឃ្យាសាយិកោ។

៣៣៨។

“ញ្ញយា ច តេ បេរិក្ខុរលិ សយត្តា, បហុតយល្យា [បហុតយាលិ (សី។ ស្យា។)] ពហុបុល្លទិកា;

សុចណ្ណកុណ្ណហិ សយត្តយោត្តតា, គ តត្ថ បង្កោ បណកោ ច ចិន្ទតិ។

៣៣៩។

“ហំសា ចិរេយ ទស្សតិយា យតោទយា, ស្ទកប្ពិយគុបរិឃត្តិ សព្ពទា;

សយឃ្យ ចក្កុបតទត្តិ សព្ពោ, ពិគ្គស្សទា ទុគ្គកិតំច ឈោតសា។

៣៣៧។

“ទទ្ទល្លយាគា ឃសសា ឃសស្សិតិ, គាចាឃ ច ត្វំ អចលប្ព តិដ្ឋសិ;

អាឲ្យអារបយេព្យាសិតេ បិឃំចទេ, សព្ពុក្កល្យាលិ គុសំ ចិតេទាចសិ។

៣៣៣។

“ញ្ញធំ ចិយាគំ ចិទជំ សរេយ ជិតំ, ស្ទឃ្យាគចត្តំ [ស្ទឃ្យាគចតំ (ក។)] ទតិគគ្គិចន្ទតំ;

ញ្ញន្ទាយហំ គាទិ អតោយទស្សតេ, តឃា សហ គគ្គតេ ញ្ញធ យោជិត្យ”ត្តិ។

៣៣៥។

“ករោហិ កម្មំ ឥធ វេទនីយំ, ចិត្តញ្ច តេ ឥធ និហិតំ ភវតុ [ភតញ្ច ហោតុ (ក។), និតញ្ច ហោតុ (ស្យា។)];

កត្វាន កម្មំ ឥធ វេទនីយំ, ឯវំ មមំ លច្ឆសិ កាមកាមិនិ”ន្តិ។

៣៣៩។

“សាធូ”តិ សោ តស្សា បដិស្សុណិត្វា, អកាសិ កម្មំ តហិំ វេទនីយំ;

កត្វាន កម្មំ តហិំ វេទនីយំ, ឧបបជ្ជិ សោ មាណវោ តស្សា សហព្យតន្តិ។

រថការបេតិវត្ថុ តតិយំ។

ភាណវារំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ។

៣។ ភុសបេតវត្ថុ

៣៤០។

“ភុសានិ ឯកោ សាលិ បុនាបរោ, អយញ្ច នារី សកមំសលោហិតំ;

តុវញ្ច គូថំ អសុចិំ អកន្តំ [អកន្តិកំ (សី។ បី។)], បរិភុញ្ជសិ កិស្ស អយំ វិបាកោ”តិ។

៣៤១។

“អយំ បុរេ មាតរំ ហិំសតិ, អយំ បន កូដវាណិជោ;

អយំ មំសានិ ខាទិត្វា, មុសាវាទេន វញ្ចេតិ។

៣៤២។

“អហំ មនុស្សេសុ មនុស្សភូតា, អគារិនី សព្ពកុលស្ស ឥស្សរា;

សន្តេសុ បរិគុហាមិ, មា ច កិញ្ចិ ឥតោ អទំ។

៨៥០។

“មុសាវាទេន ឆាទេមិ, ‘នត្ថិ ឯតំ មម គេហេ;

សចេ សន្តំ និគូហាមិ, គូថោ មេ ហោតុ ភោជនំ’។

៨៥១។

“តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន, មុសាវាទស្ស ចូភយំ;

សុគន្ធំ សាលិនោ ភត្តំ, គូថំ មេ បរិវត្តតិ។

៨៥២។

“អវញ្ឈានិ ច កម្មានិ, ន ហិ កម្មំ វិនស្សតិ;

ទុគ្គន្ធំ កិមិនំ [កិមិជំ (សី.)] មីឡ្ហំ, ភុញ្ជាមិ ច បិវាមិ ចា”តិ។

ភុសបេតវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. កុមារបេតវត្ថុ

៨៥៣។

ᩋᨧ᩠ᨨᩮᩁᩁᩪᨸᩴ ᩈᩩᨣᨲᩔ ᨬᩣᨱᩴ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ;

ᩏᩔᨶ᩠ᨶᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨠᩮ, ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨠᩮ᪨

᪒᪓᪒᪨

ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩈᩦᩅᨳᩥᨠᩣᨿ ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩈ᩠ᨶᩮᩉᩮᨶ ᨿᩣᨸᩮᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ;

ᨶ ᨿᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᩣ ᨶ ᩈᩁᩦᩈᨸᩣ [ᩈᩥᩁᩥᩴᩈᨸᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᩅᩣ, ᩅᩥᩉᩮᨮᨿᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ᪨

᪒᪓᪓᪨

ᩈᩩᨶᨡᩣᨸᩥᨾᩔ ᨸᩃᩥᩉᩥᩴᩈᩩ ᨸᩣᨴᩮ, ᨵᨦ᩠ᨠᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩣ [ᩈᩥᨣᩣᩃᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨣᨻ᩠ᨽᩣᩈᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨣᨱᩣ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩣᨠᩣ ᨸᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨾᩃᩴ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪒᪓᪔᪨

ᨶᨿᩥᨾᩔ [ᨶ ᩍᨾᩔ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨), ᨶᩥᨾᩔ (ᨠ᪨)] ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨴᩉᩥᩴᩈᩩ ᨠᩮᨧᩥ, ᨶ ᩒᩈᨵᩴ ᩈᩣᩈᨸᨵᩪᨸᨶᩴ ᩅᩣ;

ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨣᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ [ᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ (ᨠ᪨)], ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨸᩥ ᩋᩣᨠᩥᩁᩥᩴᩈᩩ᪨

᪒᪓᪕᪨

ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨠᩥᨧ᩠ᨨᨸᨲ᩠ᨲᩴ, ᩁᨲ᩠ᨲᩣᨽᨲᩴ ᩈᩦᩅᨳᩥᨠᩣᨿ ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲᩴ;

ᨶᩮᩣᨶᩦᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴᩅ ᨸᩅᩮᨵᨾᩣᨶᩴ, ᩈᩈᩴᩈᨿᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩣᩅᩈᩮᩈᩴ᪨

᪒᪓᪖᪨

ᨲᨾᨴ᩠ᨴᩈᩣ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᨷᩪᨩᩥᨲᩮᩣ, ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩥ ᨽᩪᩁᩥᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ;

“ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨶᨣᩁᩔᩥᨾᩔ, ᩋᨣ᩠ᨣᨠᩩᩃᩥᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨽᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧ” [ᨽᩮᩣᨣᩅᩣ ᨧ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)]᪨

᪓᪘᪙᪨

“ᨠᩥᩔ [ᨠᩦ’ᩈ (?)] ᨧ ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨻ᩠ᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᨠᩥᩔ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ;

ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩩᨽᩮᩣᩔᨲᩥᨴ᩠ᨵᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪓᪙᪐᪨

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩔ, ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ ᨩᨶᨲᩣ ᩏᩊᩣᩁᩴ;

ᨲᨲ᩠ᩕᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩉᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩣᨧᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ ᨹᩁᩩᩈᩴ ᩋᩈᨻ᩠ᨽᩴ᪨

᪓᪙᪑᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨷᩦᨲᩥᩴ ᨷᩈᩣᨴᩴ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ;

ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩴ, ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪓᪙᪒᪨

ᨲᩔ [ᨲᩴ’ᩈ (?)] ᨧ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨻ᩠ᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᨲᩔ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ;

ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩩᨽᩮᩣᩔᨲᩥᨴ᩠ᨵᩥ᪨

៤៦៣។

ឋត្វាន សោ វស្សសតំ ឥធេវ, សទ្ទេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ;

កាយស្ស ភេទា អភិសម្បរាយំ, សហព្យតំ គច្ឆតិ វាសវស្សាតិ។

កុមារបេតវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ សេរិណីបេតវត្ថុ

៤៦៤។

“នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ, កិសា ធមនិសន្ថតា;

ឧប្ផាសុលិកេ កិសិកេ, កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសី”តិ។

៤៦៥។

“អហំ ភទន្តេ បេតីម្ហិ, ទុគ្គតា យមលោកិកា;

បាបកម្មំ ករិត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ។

៤៦៦។

“កិំ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ។

៤៦៧។

“ᩋᨶᩣᩅᨭᩮᩈᩩ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ, ᩅᩥᨧᩥᨶᩦ ᩋᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᨠᩴ;

ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ, ᨴᩦᨸᩴ ᨶᩣᨠᩣᩈᩥᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ᪨

᪃᪉᪇᪨

“ᨶᨴᩥᩴ ᩏᨸᩮᨾᩥ ᨲᩈᩥᨲᩣ, ᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ;

ᨨᩣᨿᩴ ᩏᨸᩮᨾᩥ ᩏᨱ᩠ᩉᩮᩈᩩ, ᩋᩣᨲᨸᩮᩤ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪃᪉᪈᪨

“ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨧ ᨿᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ, ᨯᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸᩅᩣᨿᨲᩥ;

ᩑᨲᨬ᩠ᨧ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩁᩉᩣᨾᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨸᩤᨸᨠᩴ ᨲᨲᩮᩣ᪨

᪃᪄᪀᪨

“ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᩴ ᨸᩩᩁᩴ, ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᨾᩣᨲᩁᩴ;

‘ᨵᩦᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨿᨾᩃᩮᩣᨠᩥᨠᩣ;

ᨸᩤᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨸᩮᨲᩃᩮᩣᨠᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩣ’᪨

᪃᪄᪁᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶᨠ᩠ᨡᩣᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᩴ ᨾᨿᩣ;

ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ, ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩔ ᨧ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ᪨

᪓᪐᪑᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨴᩣᨶᩥ ᨴᨴᨲᩩ, ᨲᩔᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨩᩦᩅᩥᨠᩣ;

ᨴᩣᨶᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨾᩮ ᨾᩣᨲᩣ, ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩋᨶᩩᨴᩥᨧ᩠ᨨᨲᩩ [ᩋᨶᩩᨴᩥᩔᨲᩩ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨), ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨴᩥᩔᨲᩩ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)];

ᨲᨴᩣᩉᩴ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩔᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

᪓᪐᪒᪨

“ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨷᨭᩥᩔᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᩴ ᨷᩩᩁᩴ;

ᩋᩅᩮᩣᨧ ᨲᩔᩣ ᨾᩣᨲᩁᩴ –

‘ᨵᩦᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨿᨾᩃᩮᩣᨠᩥᨠᩣ;

ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨷᩮᨲᩃᩮᩣᨠᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩣ’᪨

᪓᪐᪓᪨

“ᩈᩣ ᨾᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᩈᩥ, ( ) [(ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᩴ ᨷᩩᩁᩴ) (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨)] ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩣᨾᩣᨲᩁᩴ;

‘ᨵᩦᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨿᨾᩃᩮᩣᨠᩥᨠᩣ;

ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨷᩮᨲᩃᩮᩣᨠᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩣ’᪨

᪓᪐᪔᪨

“អត្ថិ ច មេ ឯត្ថ និក្ខិត្តំ, អនក្ខាតញ្ច តំ មយា;

ចត្តារិសតសហស្សានិ, បល្លង្កស្ស ច ហេដ្ឋតោ។

៣៧៤។

“តតោ មេ ទានំ ទទតុ, តស្សា ច ហោតុ ជីវិកា;

ទានំ ទត្វា ច មេ មាតា, ទក្ខិណំ អនុទិស្សតុ ( ) [(តតោ ត្វំ ទានំ ទេហិ, តស្សា ទក្ខិណមាទិសី) (ក។)];

‘តទា សា សុខិតា ហេស្សំ, សព្វកាមសមិទ្ធិនី’’’តិ។

៣៧៥។

តតោ ហិ សា ទានមទា, តស្សា ទក្ខិណមាទិសី;

បេតី ច សុខិតា អាសិ, តស្សា ចាសិ សុជីវិកាតិ។

សេរិណីបេតវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ មិគលុទ្ទកបេតវត្ថុ

៣៧៦។

“នរនារីបុរក្ខតោ យុវា, រជនីយេហិ កាមគុណេហិ [កាមេហិ (ក។)] សោភសិ;

ទិវសំ អនុភោសិ ការណំ, កិមកាសិ បុរិមាយ ជាតិយា”តិ។

໓໔໙.

“ອຫໍ ຣາຊຄເຫ ຣເມ຺ມ, ຣມຓີເຍ ຄິຣິພ຺ພເຊ;

ມິຄລຸທ຺ເທາ ປຸເຣ ອາສິໍ, ເລາຫິຕປາຓິ ທາຣຸເຓາ.

໓໕໐.

“ອວິເຣາຘເກເຣສຸ ປາຓິສຸ, ປຸຖຸສເຕ຺ຕສຸ ປທຸຏ຺ຐມານເສາ;

ວິຈຣິໍ ອຕິທາຣຸເຓາ ສທາ [ຕທາ (ສີ.)], ປຣຫິໍສາຍ ຣເຕາ ອສຎ຺ຎເຕາ.

໓໕໑.

“ຕສ຺ສ ເມ ສຫາເຍາ ສຸຫທເຍາ [ສຸຫເທາ (ສີ.)], ສທ຺ເຘາ ອາສິ ອຸປາສເກາ;

ເສາປິ [ເສາ ຫິ (ສ຺ຍາ.)] ມໍ ອນຸກມ຺ປນ຺ເຕາ, ນິວາເຣສິ ປຸນປ຺ປຸນໍ.

໓໕໒.

“‘ມາກາສິ ປາປກໍ ກມ຺ມໍ, ມາ ຕາຕ ທຸຄ຺ຄຕິໍ ອຄາ;

ສເຈ ອິຈ຺ຉສິ ເປຈ຺ຈ ສຸຂໍ, ວິຣມ ປາຓວຘາ ອສໍຍມາ’.

໓໕໓.

“ຕສ຺ສາຫໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ, ສຸຂກາມສ຺ສ ຫິຕານຸກມ຺ປິເນາ;

ນາກາສິໍ ສກລານຸສາສນິໍ, ຈິຣປາປາຠິຣເຕາ ອພຸທ຺ຘິມາ.

៣ប៉៣៍

“ខេសា ឋំ បុត ក្នុទិឃុខេឋឆខេសា, អត្យកប្យាឃ សំឃខេឋ តិខេចសឃិ;

‘សខេឆ ឌិចា ហតសិ បិលិខេតា, អឆ ខេត ទត្តិ៍ កចត្យ សំឃខេឋា’៍

៣ប៉៉៣៍

“ស្លាហំ ឌិចា ហតិត្វា បិលិខេតា, ចិទខេតា ទត្តិឋខេហាសិ សញ្ញខេតា;

ទត្តាហំ បទិឆាខេទឋិ, ឌិចា ពខ្លាឋិ ទ្យក្កខេតា៍

៣ប៉៩៍

“តស្ស កឋ្ឋស្ស ក្យសលស្ស, អត្យខេកាឋិ ទត្តិ៍ អឋាត្យសិ៍;

ឌិចា បឌិហតាច [បឌិហតា ច (ក៍)] ក្យក្កទា, ស្តបឆាចត្តិ សឋត្តា ពាឌិត្យ៍

៣ប៉ស៌៍

“ខេឃ ច ខេត សតតាត្យខេឃាកិខេតា, ត្យចំ បឃ្យត្តា ឃ្យកតស្ស សាសខេត;

ឋញ្ញាឋិ ខេត អឋតខេឋច ខេកចលំ, អឆិកច្ឆត្តិ បឆំ អសញ្ញត”ត្តិ៍

ឋិកាលុទ្ទកខេបតចត្ថុ សត្តឋំ៍

ប៉៍ ទ្យតិឃឋិកាលុទ្ទកខេបតចត្ថុ

᪃᪈᪈᪨

“ᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩮ ᨧ ᨸᩤᩈᩣᨴᩮ, ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨣᩮᩣᨶᨠᨲ᩠ᨳᨲᩮ;

ᨸᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᨶ ᨲᩩᩁᩥᨿᩮᨶ, ᩁᨾᩈᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩅᩣᨴᩥᨲᩮ᪨

᪃᪈᪉᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ [ᩅ᩠ᨿᩅᩈᩣᨶᩮ (ᩈᩦ᪨)], ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨸᨲᩥ;

ᩋᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩩᩈᩣᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨻᩉᩩᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ᪨

᪃᪉᪀᪨

“ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩣᨧᩣᨿ, ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨠᨲᩴ;

ᨠᩥᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨸᩤᨠᩮᨶ, ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ”᪨

᪃᪉᪁᪨

“ᩋᩉᩴ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩁᨾ᩠ᨾᩮ, ᩁᨾᨱᩦᨿᩮ ᨣᩥᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ;

ᨾᩥᨣᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᩩᩁᩮ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᩣᩈᩥᨾᩈᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ᪨

᪃᪉᪂᪨

“ᨲᩔ ᨾᩮ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᩈᩩᩉᨴᨿᩮᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥ ᩏᨸᩤᩈᨠᩮᩣ;

ᨲᩔ ᨠᩩᩃᩩᨸᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᩣᩈᩥ ᨣᩮᩣᨲᨾᩈᩣᩅᨠᩮᩣ;

សោបិ មំ អនុកម្បន្តោ, និវារេសិ បុនប្បុនំ។

៣៧២។

‘‘‘មាកាសិ បាបកំ កម្មំ, មា តាត ទុក្ខិតោ អហុ;

សចេ ឥច្ឆសិ បេច្ច សុខំ, ចិរេន បាបចេតសា អនុសយា’។

៣៧៣។

‘‘តស្សាហំ វចនំ សុត្វា, សុខកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ;

នាកាសិំ សកលិត្ថិយានំ, ចិរបាបិកិរេតា អត្ថិយា។

៣៧៤។

‘‘សោ មំ បុន ភូរិសុមេធសោ, អនុកម្បាយ សំវេគេ និវេសយិ;

‘សចេ ឥតោ ហនសិ បាលិតោ, អជ្ជ តេ ទត្តិ ករោន្តុ សំវេគា’។

៣៧៥។

‘‘តស្សាហំ ឥតោ ហនិត្វា បាលិតោ, ចិរេតា ទត្តិយេហាសិ សញ្ញោតា;

ទត្វាហំ បរិចារេយិ, ឥតោ ពន្ធាយិ ទុក្ខេតា។

៣៧៦។

“តស្ស កម្មស្ស កុសលស្ស, អនុភោមិ រត្តិំ អមានុសិំ;

ទិវា បដិហតាវ កុក្កុរា, ឧបធាវន្តិ សមន្តា ខាទិតុំ។

៣៩៨។

“យេ ច តេ សតានុយោគិនោ, ធុវំ បយុត្តា [ធុវយុត្តា (សី។)] សុគតស្ស សាសនេ;

មញ្ញាមិ តេ អមតមេវ កេវលំ, អធិគច្ឆន្តិ បទំ អសង្ខត”ន្តិ។

ទុតិយមិគលុទ្ទកបេតវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩។ កូដវិនិច្ឆយិកបេតវត្ថុ

៣៩៩។

“មាលី កិរីដី កាយូរី [កេយូរី (សី។)], គត្តា តេ ចន្ទនុស្សទា;

បសន្នមុខវណ្ណោសិ, សូរិយវណ្ណោវ សោភសិ។

៤០០។

“អមានុសា បារិសជ្ជា, យេ តេមេ បរិចារកា;

ទស កញ្ញាសហស្សានិ, យា តេមា បរិចារិកា;

តា [កា (ក។)] កម្ពុកាយូរធរា, កញ្ចនាវេឡវិភូសិតា។

៤០១។

“យហាត្ការេចាមិ ឲ្យចំ, េលិយហំ សតន្ទបចា;

បិដ្ឋិយំសាតិ អត្តេតា, សាយំ ដ្កក្ខ [ដ្កក្ខ (ឃិ៍)] ឈាគសិ៍

៑០៑៍

“កឹ ត្ក កាេឃត ចាចាឃ, យតសា ឥក្ក្ខំ កពំ;

កិស្ស កយ្ហចិបិេកត, បិដ្ឋិយំសាតិ អត្តេតា;

សាយំ ដ្កក្ខ ឈាគសិ”តិ៍

៑០៑៍

“អត្តេតាហំ អតត្វាឃ, ឌិចេលិេក អចារិសំ;

េបស្ស្កញ្ញយ្សាចាេឥត, តិកពិចន្ញាតាឃ ច៍

៑០៓៍

“ពត្វាហំ បរិសំ កន្ត្វា, សត្ថការេល ដ្កបដ្ឋិេព;

អត្ថំ ឈយ្ហំ តិរាកត្វា [តិរំកត្វា (ក៍) តិ + អា + ករ + ត្វា = តិរាកត្វា], អឈយ្ហយត្យចត្តិសំ៍

៑០៓៍

“ឲ្យចំ េសា ឈាគពត្តាតំ, េឃា េហាតិ បិដ្ឋិយំសិេកា;

យថាហំ អជ្ជ ខាទាមិ, បិដ្ឋិមំសានិ អត្តនោ។

៣០៦។

“តយិទំ តយា នារទ សាមំ ទិដ្ឋំ, អនុកម្បកា យេ កុសលា វទេយ្យុំ;

មា បេសុណំ មា ច មុសា អភាណិ, មា ខោសិ បិដ្ឋិមំសិកោ តុវ”ន្តិ។

កូដវិនិច្ឆយិកបេតវត្ថុ នវមំ។

១០. ធាតុវិវណ្ណបេតវត្ថុ

៣០៧។

“អន្តលិក្ខស្មិំ តិដ្ឋន្តោ, ទុគ្គន្ធោ បូតិ វាយសិ;

មុខញ្ច តេ កិមយោ បូតិគន្ធំ, ខាទន្តិ កិំ កម្មមកាសិ បុព្ពេ។

៣០៨។

“តតោ សត្ថំ គហេត្វាន, ឱក្កន្តន្តិ បុនប្បុនំ;

ខារេន បរិប្ផោសិត្វា, ឱក្កន្តន្តិ បុនប្បុនំ។

៣០៩។

“កិំ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសី”តិ។

៥១០។

“អហំ រាជគហេ រម្មេ, រមណីយេ គិរិព្ពជេ;

ញ្ញស្សទោ ធនធញ្ញស្ស, សុបហូតស្ស មាទិសា។

៥១១។

“តស្សាហំ មេ ភរិយា ច, ធីតា ច សុណិសា ច មេ;

តា មាលំ ឧប្បលញ្ចាបិ, បច្ចគ្ឃញ្ច វិលេបនំ;

ធូបំ ហរន្តិយោ ចារេសិំ, តំ បិបំ បកតំ មយា។

៥១២។

“ឆឡាសីតិសហស្សានិ, មយំ បច្ចន្តចេតសា;

ធូបបូជំ ចិចេណ្ណត្វា, បច្ចាយ តិរេយ កុសំ។

៥១៣។

“មេ ច តោ ធូបបូជាយ, ចត្តេត្ត អនេហេតា មេហ;

អាឌីតចំ បកាសេន្តិ, ចិចេចនេមច [ចិចេចមច (សី។)] នេត តេតា។

៥១៤។

“ຖ຺ຍາ ຈ ປສ຺ສ ອາຍຕ຺ຕິເຍາ, ຍາລຊາຣີ ອລງ຺ກຕາ;

ຍາລີບີປີກັຕຸເກາຕ຺ຕິເຍາ [ອຕຸກຈຕ຺ຕິ (ສີ. ປີ.)], ນຍິທ຺ທາ ຈ ຕາ [ນຍິທ຺ທາ ຕາ (ສີ. ສ຺ຍາ.)] ຍນສ຺ສິຕິເຍາ.

໓໑໘.

“ຕຖ຺ຖາ ຊິຕ຺ວານ ອເຊ຺ຊນ໌, ອຕ຺ຖຸຕໍ ເລີຍຫໍນຕໍ;

ກເຍາ ກເທາຕ຺ຕິ ນປ຺ປຍ຺ຍາ, ຈຕ຺ຕຸຕ຺ຕິ ຕໍ ຍທາຍຸກຕໍ.

໓໑໙.

“ເນາຫໍ ກຸກ ຖຸເຕາ ກຕ຺ຕາ, ເຍາກີ ລທ຺ທານ ຍາຕຸສິ;

ກຸປປຸຂໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອປ຺ປເຍຕ຺ຕາ ປຸກປ຺ປຸກ”ຕ຺ຕິ.

ຊາຕຸປິຈຕ຺ຖເປຕຈຕ຺ຕ຺ ຄນມໍ. ກຸຖອຈເກ຺ກ ຕຕິເຍາ ກິຈ຺ຈເຕາ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ອກິຂ຺ຂຍາເກາ ກຸຖ຺ທິເຍາ [ເກາທ຺ທເຍ຺ຍາ (ນຕ຺ຕທ຺ທ)], ຣຊກາຣີ ກຸເນກ ຈ;

ກຸຍາເຣາ ກຫິກາ ເຊຈ, ເຕ຺ຕ ລຸກ຺ກາ ປິຈ຺ຈິປຸຂກາ;

ຈເກ຺ກາ ເຕກ ປຈຸຈ຺ຖີຕີ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤។ មហាវគ្គោ

១។ អម្ពសក្ករបេតវត្ថុ

៣១៧។

វេសាលី នាម នគរត្ថិ វជ្ជីនំ, តត្ថ អហុ លិច្ឆវិ អម្ពសក្ករោ [អម្ពសក្ខរោ (សី។ ស្យា។), អប្បសក្ករោ (ក។)];

ទិស្វាន បេតំ នគរស្ស ពាហិរំ, តត្ថេវ បុច្ឆិត្ថ តំ ការណត្ថិកោ។

៣១៨។

“សេយ្យា និសជ្ជា នយិមស្ស អត្ថិ, អភិក្កមោ នត្ថិ បដិក្កមោ ច;

អសិតបីតខាយិតវត្ថភោគា, បរិចារិកា [បរិចារណា (សី។ បី។)] សាបិ ឥមស្ស នត្ថិ។

៣១៩។

“យេ ញាតកា ទិដ្ឋសុតា សុហជ្ជា, អនុកម្បកា យស្ស អហេសុំ បុព្ពេ;

ទដ្ឋុម្បិ តេ ទានិ ន តំ លភន្តិ, វិរាជិតត្តោ [វិរាធិតត្តោ (សី។ បី។)] ហិ ជនេន តេន។

៣២០។

“ន ឱគ្គតត្តស្ស ភវន្តិ មិត្តា, ជហន្តិ មិត្តា វិកលំ វិទិត្វា;

អត្ថញ្ច ទិស្វា បរិវារយន្តិ, ពហូ មិត្តា ឧគ្គតត្តស្ស ហោន្តិ។

៤១០។

“គិហិភេត្វា សព្ពាការេហិ កិច្ចា, សមុក្លិតោ សម្បរិកិត្តរេត្វា;

ឧស្សាវពិន្ទុវ បលិម្បមានោ, អជ្ជ សុវេ ជីវិតស្សូបរោធា។

៤១១។

“ឱតារិតំ ឧត្តមកិច្ចមត្តំ, ឧត្តានិតំ បុច្ឆិមគ្គស្ស ស្វេល;

‘អជ តុំ ពោធ ចន្លេន ចរេសិ ឃល្ល, ជីវ មោ ជីវិតមេវ មេមេយ្យា’”តិ។

៤១២។

“សាលោហិតោ ឲស អហោសិ មយ្ហំ អហំ សទាមិ បុរិមាយ ឌាតិយា;

ជិវ្ហា ច មេ ការុញ្ញមហោសិ រាជ, មា បាបធម្មោ ភិទំ បតាយំ [បតិ + អយំ = បតាយំ]។

៤១៣។

“ញ្ញាតោ ចុតោ លិច្ឆវិ ឲស ពេបោសោ, សត្តុស្សជំ ភិទំ ពោធាទស្សំ;

ឧបបជ្ជតិ ចុក្កុដកមុការី, មហាភិតាបំ កដុកំ ភយានកំ។

៤១៤។

“អនេកការេន ព្រហោន ពោពេយ្យា, អយមេវ ស្វេលិ ភិទទោយន ពោន;

ឲកត្តចុក្លំ កដុកំ ភយានកំ, ឲកត្តតិដ្ឋំ ភិទំ បតាយំ [បពោ + អយំ = បតាយំ]។

៣២៤.

“ញាតញ្ញា សុត្វា ចចតំ យមេសោ, ក្ខុប្បតីតោ ចិដហេយ្យ បិលំ;

តស្មា អហំ សន្តិកេ ន វសាមិ, យា មេ កតោ ទីឃិតស្សបទោសា”.

៣២៥.

“អញ្ញាតោ ឧសោ [អញ្ញាតោ ឧស (ក.)] បុរិសស្ស អត្ថោ, អញ្ញាយបិ ឋាននេស បុដ្ឋិតំ តុចិ;

ធុកាសកម្មំ សខេ តោ ករោមិ, បុដ្ឋាយ តំ តោ ន ច កញ្ញិញ្ញាញ្ញា”ន្តិ.

៣២៦.

“អទ្ធា បដិញ្ញា មេ តទា អហុ [បដិញ្ញាតមេវ តទាហុ (ក.), បដិញ្ញា ន មេតេ តទា អហុ (?)], នាចិក្ខិតា អប្បយតស្ស ហោតិ;

អកាយា សន្ទេយ្យទោសោតិ កត្វា, បុដ្ឋស្សុ យំ កាយំ យថា ចិសយ្យន្តិ [ចិសយំ (ក.)].

៣២៧.

“យំ កិញ្ចាហំ ចក្ខុនា បស្សិស្សាមិ [បស្សាមិ (ក.)], សព្ពម្បិ តាហំ អភិសទ្ទហេយ្យំ;

ទិស្វាន តំ សោបិ មេ សទ្ទហេយ្យ, ករេយ្យាមិ [ករោហិ (កត្ថចិ)] មេ យក្ខ តិយស្សមេត្ត”ន្តិ.

៣២៨.

“សច្ចប្បដិញ្ញា តវ មេសា ហោតុ, សុត្វាន ធម្មំ លភ សុប្បសាទំ;

អញ្ញាត្ថិកោ នោ ច បច្ឆិត្វា, យំ តេ សុតំ អសុតញ្ចាបិ ធម្មំ;

សព្ពាយបិ អក្ខិស្សំ [សព្ពំ អាចិក្ខិស្សំ (សី.)] យថា បជានន្តិ។

៩៧៥។

“សេតេន អស្សេន អលង្កតេន, ឧបយាសិ សូលាវុតកស្ស សន្តិកេ;

យានំ ឥទំ អព្ភុតំ ទស្សនេយ្យំ, កិស្សេតំ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ”តិ។

៩៧៦។

“វេសាលិយា នគរស្ស [តស្ស នគរស្ស (សី. ស្យា. បី.)] មជ្ឈេ, ចិក្ខល្លមគ្គេ នរកំ អហោសិ;

គោសីសមេកាហំ បសន្នចិត្តោ, សេតំ [សេតុំ (ស្យា. ក.)] គហេត្វា នរកស្មិំ និក្ខិបិំ។

៩៧៧។

“ឯតស្មិំ បាទានិ បតិដ្ឋបេត្វា, មយញ្ច អញ្ញេ ច អតិក្កមិម្ហា;

យានំ ឥទំ អព្ភុតំ ទស្សនេយ្យំ, តស្សេវ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ”តិ។

៩៧៨។

“វណ្ណោ ច តេ សព្ពទិសា បភាសតិ, គន្ធោ ច តេ សព្ពទិសា បវាយតិ;

យក្ខិទ្ធិបត្តោសិ មហានុភាវោ, នគ្គោ ចាសិ កិស្ស អយំ វិបាកោ”តិ។

៩៧៩។

“អក្កោធនោ និច្ចបសន្នចិត្តោ, សណ្ហាហិ វាចាហិ ជនំ ឧបេមិ;

តស្សេវ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ, ទិព្វោ មេ វណ្ណោ សតតំ បភាសតិ.

៣១៦.

“យសញ្ច កិត្តិញ្ច ធម្មេ ឋិតានំ, ទិស្វាន មន្តេមិ [ទិស្វា សមន្តេមិ (ក.)] បសន្នចិត្តោ;

តស្សេវ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ, ទិព្វោ មេ គន្ធោ សតតំ បវាយតិ.

៣១៧.

“សហាយានំ តិត្ថស្មិំ ន្ហាយន្តានំ, ថលេ គហេត្វា និទហិស្ស ទុស្សំ;

ខិឌ្ឌត្ថិកោ នោ ច បទុដ្ឋចិត្តោ, តេនម្ហិ នគ្គោ កសិរា ច វុត្តី”តិ.

៣១៨.

“យោ កីឡមានោ បករោតិ បាបំ, តស្សេទិសំ កម្មវិបាកមាហុ;

អកីឡមានោ បន យោ ករោតិ, កិំ តស្ស កម្មស្ស វិបាកមាហុ”តិ.

៣១៩.

“យេ ទុដ្ឋសង្កប្បមនា មនុស្សា, កាយេន វាចាយ ច សង្កិលិដ្ឋា;

កាយស្ស ភេទា អភិសម្បរាយំ, អសំសយំ តេ និរយំ ឧបេន្តិ.

៨៤០។

“អបរេ បន សុគតិមាសមានា, ទានេ រតា សង្គហិតត្តភាវា;

កាយស្ស ភេទា អភិសម្បរាយំ, អសំសយំ តេ សុគតិំ ឧបេន្តិ”តិ។

៨៤១។

“តំ កិន្តិ ជានេយ្យមហំ អវេច្ច, កល្យាណបាបស្ស អយំ វិបាកោ;

កិំ ចាហំ ទិស្វា អភិសទ្ទហេយ្យំ, កោ ចាបិ មំ សទ្ទហាបេយ្យ ឯត”ន្តិ។

៨៤២។

“ទិស្វា ច សុត្វា អភិសទ្ទហស្សុ, កល្យាណបាបស្ស អយំ វិបាកោ;

កល្យាណបាបេ ឧភយេ អសន្តេ, សិយា នុ សត្តា សុគតា ទុគ្គតា វា។

៨៤៣។

“នោ ចេត្ថ កម្មានិ ករេយ្យុំ មច្ចា, កល្យាណបាបានិ មនុស្សលោកេ;

នាហេសុំ សត្តា សុគតា ទុគ្គតា វា, ហីនា បណីតា ច មនុស្សលោកេ។

៨៤៤។

“យស្មា ច កម្មានិ ករោន្តិ មច្ចា, កល្យាណបាបានិ មនុស្សលោកេ;

តស្មា ហិ សត្តា សុគតា ទុគ្គតា វា, ហីនា បណីតា ច មនុស្សលោកេ។

᪕᪓᪕.

“ᨴ᩠ᩅᨿᨩ᩠ᨩ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᨾᩣᩉᩩ, ᩈᩩᨡᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨧ ᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩴ;

ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩣᩃᩣ ᨴ᩠ᩅᨿᨲᩴ ᩋᨸᩔᩥᨲᩮᩣ.

᪕᪓᪖.

“ᨶ ᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩈᨿᩴᨠᨲᩣᨶᩥ, ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩮᩣ [ᩈᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ.)] ᩋᩣᨴᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿ;

ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩴ ᩈᨿᨶᨾᨳᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩴ, ᨲᩮᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨠᩈᩥᩁᩣ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ.

᪕᪓᪗.

“ᩈᩥᨿᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᨠ᩠ᨡ, ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩴ ᨿᩮᨶ ᨲᩩᩅᩴ ᩃᨽᩮᨳ;

ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᨾᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᨴᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩮᨲᩩ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩥᨠᩴ [ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩥᨲᩴ (ᩈᩦ. ᨸᩦ.)] ᩉᩮᨲᩩᩅᨧᩮᩣ ᩈᩩᨱᩮᩣᨾ”ᨲᩥ.

᪕᪓᪘.

“ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᨠᩮᩣ [ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨶᨠᩮᩣ (ᩈᩦ.)] ᨶᩣᨾ ᩍᨵᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨫᩣᨿᩦ ᩈᩩᩈᩦᩃᩮᩣ ᩋᩁᩉᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ ᩈᩴᩅᩩᨲᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ.

᪕᪓᪙.

“ᩈᨡᩥᩃᩮᩣ ᩅᨴᨬ᩠ᨬᩪ ᩈᩩᩅᨧᩮᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ, ᩈ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᩣ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ;

ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩁᨱᩅᩥᩉᩣᩁᩦ, ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨

᪃᪃᪀᪨

“ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨵᩪᨾᩮᩣ ᩋᨶᩦᨥᩮᩣ ᨶᩥᩁᩣᩈᩮᩣ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩃ᩠ᩃᩮᩣ ᩋᨾᨾᩮᩣ ᩋᩅᨦ᩠ᨠᩮᩣ;

ᨶᩥᩁᩪᨸᨵᩦ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨸᨬ᩠ᨧᨡᩦᨱᩮᩣ, ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩩᨲᩥᨾᩣ᪨

᪃᪃᪁᪨

“ᩋᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨶ ᨧ ᩈᩩᨩᩣᨶᩮᩣ, ᨾᩩᨶᩦᨲᩥ ᨶᩴ ᩅᨣ᩠ᨣᩩᩈᩩ ᩅᩮᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᩣ ᩋᨶᩮᨩᩴ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ᪨

᪃᪃᪂᪨

“ᨲᩔ ᨲᩩᩅᩴ ᩑᨠᨿᩩᨣᩴ ᨴᩩᩅᩮ ᩅᩣ, ᨿᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨧᩮ ᨴᨴᩮᨳ;

ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩦᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᩔᩩ, ᨿᨳᩣ ᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪃᪃᪃᪨

“ᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᩈᨾᨱᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩴ, ᨠᨲ᩠ᨳᩣᨶ ᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿᩩ ᨾᨾᩴ ᩍᨴᩣᨶᩥ;

ᨿᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬ [ᩈ ᨾᨬ᩠ᨬ (ᩈᩦ᪨)] ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᩅᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨬ᩠ᨬᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᩈᩪᨠᩣᨶᩥ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

᪃᪃᪄᪨

“ᩏᩈᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᨷᩥᨶᨧ᩠ᨧᨶᩣᨿᩴ, ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨻᩉᩪᩉᩥ;

ᨨᨷ᩠ᨷᩥ ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᨽᩣᨿᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨿᩣᨵᩁᩮᨠ ᩋᨸ᩠ᨸᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

᪓᪓᪓᪨

“ᨲᨳᩣᩉᩴ [ᨿᨳᩣᩉᩴ (ᨠ᪵)] ᨠᩔᩣᨾᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᨻᨽᩣᨲᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨦ᩠ᨣᨥᩥᩔᩴ ᩈᨿᩃᩴ ᨥᩩᩁᩮᨠᨽ;

ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᩔᩩ, ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩩ ᩈᨽᨶ᩠ᨴᨶᩔᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪓᪓᪔᪨

“ᨿᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ ᩐᨷᩥᨠᨿᩥ, ᩈᩣᨽᩩ ᨧᩮᩣ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩥ ᨽᩮᩈ ᨨᨿᩮᩣ;

ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᩃᩮ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨸᩔᩣᩉᩥ ᩁᩮᩉᩣ ᨽᩥᩈᩥᨶ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪓᪓᪕᪨

ᨲᨳᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᨣᩣᩈᨠᩮᩃᩣᨽ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩥ;

ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨽᨠᩮ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨧᩣᨿᩩᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅ ᩈᩮᨠ ᨽᩥᨧᩮᩈᨽᩮ᪨

᪓᪓᪖᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᩃᩮ ᨣᩥᩉᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨹᩃᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ;

ᨧᩥᩁᩮᨥ᩠ᨿ ᨷᩮᨿ᩠ᨿᩋᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨥᩩᨠᩣᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰ, ᨠᩣᩉᩣᨸᨱᩥ ᨣᩣᩈᨠᩮᩃᩣᨽ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨

᪓᪓᪗᪨

សោ តំ បទេសំ ឧបសង្កមិត្វា, តំ អទ្ទស សយនំ សត្តធិត្តំ;

បដិក្កន្តំ កោឆរេតា និវត្តំ, ឃីតិក្ខំ រុក្ខមូលេ និសិន្នំ។

៣៩០។

តមេនមេវោច ឧបសង្កមិត្វា, អប្បាពាធំ ផាសុវិហារញ្ច បុច្ឆិ;

“វេសាលិយំ លិច្ឆវិហំ កតេត្ត, ញាតត្តិ យំ លិច្ឆវិ អប្បសក្កេរោ។

៣៩១។

“ញ្ញាយាតិ មេ អដ្ឋ ឃុកា សុកាតិ [ឃុកាតិ កតេត្ត (ស្យា។ ក។)], បដិកញ្ញកតេត្ត បឝឝាមិ ពុឃុំ

មេតេច អមេត្វត ញ្ញាឝាកេមាស្វិ, ឃថា អហំ អត្តមេតា កវេចឃ្យ”ត្តិ។

៣៩២។

“ឝ្ញរេតាច សយណព្រាហ្មណា ច, និវេចសត្ថំ មេត បរិចន្ទ្បូឃត្តិ;

បត្តាតិ កិន្តត្តិ ច មេត [កិន្តត្តិ តច (ស្យា។ ក។)] និវេចសេត, សញ្ញាជិមេឃា ចាបិ ចិឝាលឃត្តិ [ចិបិដឃត្តិ (សី។), ចិបិតឃត្តិ (ក។)]។

៣៩៣។

“អឆាបវេរ បិឝក្យឋារិកាហិ, អចំសិរា សយណា បិតឃត្តិ;

ឲតាឌិសំ បន្តុឌិតា ចិមេហសំ, តឃា កតំ សយណា បិបុលត្តិ។

៣៩៣។

“ᨲᩥᨱᩮᨶ ᨲᩮᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᨾᨣ᩠ᨣᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨷᩣᩅᨴᩣᩈᩥ;

ᩋᨶ᩠ᨵᩔ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᩈᨿᨾᩣᨴᩥᨿᩣᩈᩥ, ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨠᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᨲᩩᩅᩴ;

ᩋᨳ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨠᩥᨾᩮᩅ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ,

ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᩉ ᩈᩴᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

᪃᪉᪃᪨

“ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨾᩥ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᨴᩮᩈᩥ, ᩅᩥᩉᩮᩈᨿᩥᩴ ᩈᨾᨱᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨧ;

ᨡᩥᨯ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨧ ᨷᨴᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ᪨

᪃᪉᪄᪨

“ᨡᩥᨯ᩠ᨯᩣᨿ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨷᩈᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨷᩴ, ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨲᨽᩮᩣᨣᩦ;

ᨴᩉᩁᩣ ᨿᩩᩅᩣ ᨶᨣ᩠ᨣᨶᩥᨿᩔ ᨽᩣᨣᩦ, ᨠᩥᩴ ᩈᩩ ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩁᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪃᪉᪅᪨

“ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩮᨣᨾᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨧᩣᨷᩥ [ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨲᩣᩉᩴ (ᩈᩦ᪨), ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨧᩣᩉᩴ (ᨷᩦ᪨)] ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨴᩣᨶᩴ;

ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᨿᩩᨣᩣᨶᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ, ᨿᨠ᩠ᨡᩔᩥᨾᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩩ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪃᪉᪆᪨

“អទ្ធា ហិ ជាតំ ពហុធា បសត្ថំ, ជជេតា ច មេ អក្ខយធម្មចក្ខុ;

បដិគណ្ហាមិ តេ ចក្ខុយុកាតិ អដ្ឋ, យក្ខស្សិយា គច្ឆតុ ជក្ខិលារមោ”តិ។

៣៤៨។

តតោ ហិ មេសា អាធមយិត្វា លិង្ខចិ, ខេមស្ស ឥត្វាន យុកាតិ អដ្ឋ;

‘បដិក្កហិតានិ ច តានិ អស្សុ, យក្ខញ្ញា បមេស្សម សត្តន្ធស្ស’។

៣៥០។

តមទ្ទសា ចក្កតសារលិត្តំ, អាជញ្ញយានទ្ធមហយុទ្ធអារចណ្ហំ;

អលង្កតំ សាតុតិចក្ខុស្ស, បរិចារិតំ យក្ខមហិទ្ធិបត្តំ។

៣៥១។

មេសា តំ ជិវ្ហា អត្ថយតា ក្ខជេក្កា, បហដ្ឋចិត្តា ច សុកក្ខុមេបិ;

គមុញ្ញា ជិវ្ហាន មហាចិបិតំ, សត្តិដ្ឋិតំ ចក្កតា សង្ខិគត្វា។

៣៥២។

តមេមតមេចាច ក្ខបសង្កមិត្វា, “ជស្សាមិ ជាតំ សមណព្រាហ្មណាតំ;

ត ចាបិ មេ កិញ្ចិ អទេយ្យមត្ថិ, តុចញ្ញា មេ យក្ខ ពាហុបការោ”តិ។

៣៥៣។

“តុវញ្ច មេ លិច្ឆវិ ឱកេភំ, អភាសិ ភាតាតិ អទេយាឈេយតំ;

ស្វាហំ ករិស្សាមិ តថាច សក្ខិំ, អយាត្វេសា យាត្វសេកេត សង្ឃី”ន្តិ។

៣៦៣។

“គតី ច ពន្ធូ ច បរាយណញ្ច [បរាយនញ្ច (ស្យា។ ក។)], មិត្តោ មមាសិ អថ ទេវតា មេ [ទេវតាសិ (សី។ ស្យា។)];

យាចាមិ តំ [យាចាមហំ (សី។)] បញ្ជលិកោ ភវិត្វា, ឥច្ឆាមិ តំ យក្ខ បុនាបិ ទដ្ឋុ”ន្តិ។

៣៦៤។

“សចេ តុវំ អស្សមេធំ ភវិស្សសិ, ភសេរិយទ្វេបិ ទិព្យជិបត្តធិតេ្វា;

តុំ តេច យំ លច្ឆសិ [តោតេច យំ ន លច្ឆសី (សី។), តោតេច យំ លិច្ឆវិ (ស្យា។), តោតេច យំ លច្ឆសិ (ក។)] ភស្សតាយ, ជិវ្ហា ច តំ តេនាបិ ច អាលបិស្សំ។

៣៦៥។

“សចេ បត តុំ ភវិស្សសិ ឆឡូការទោ, ភាទេត ភទោ សព្ពហិតតោការទោ;

ជ្ឍបិតក្វទោ សយលព្រោហូលាតំ, ឱចំ យវំ លច្ឆសិ ភស្សតាយ។

៣៦៦។

“ជិវ្ហា ច តំ អាលបិស្សំ កភេន្តោ, ជ្ឍយញ្ចា ស្វលេតា លវាំ បយញ្ចា;

យទេតា គិភាតំ អកោទិយស្សក្ខិ, យន្នាមិ ស្វលិក្វតកស្ស ការណា។

៣៤៨។

“តេ អញ្ញមញ្ញំ អករិម្ហ សក្ខិំ, អយ្យា ស្ទុលតោ [ស្ទុលិច្ចុតោ (សី។ ស្យា។)] លហុំ បយុត្តា;

សក្កច្ច ធម្មាតិ សមាចរេត្តា, មុច្ចេយ្យ សោ តិរោយា ច តម្យា;

កម្មុ សិយា អញ្ញត្រ ចេតិយំ។

៣៤៩។

“កប្បិតកប្បា ឧបសង្កមិត្វា, តេតេច [តេភ (ស្យា។ ក។)] សហ សំចិកខិត្វា កាលេ;

សមំ មុទេពត្វាបតិសជ្ជ បុច្ឆ, សោ តេ អក្ខិស្សតិ ខុតមត្តំ។

៣៥០។

“តមេវ កិញ្ចិ ឧបសង្កមិត្វា, បុច្ឆស្សុ អញ្ញាត្វិកោ តោ ច បដ្ឋចិត្វា;

សោ តេ សុតំ អសុតញ្ចាបិ ធម្មំ,

សព្ពម្បិ អក្ខិស្សតិ យថា បជាន”ន្តិ។

៣៥១។

សោ តត្ថ រហស្សំ សមុល្លបិត្វា, សក្ខិំ ករិត្វាន អមាត្យេន;

បក្កាមិ សោ លិច្ឆវីនំ សកាសំ, អថ ព្រាចិ បរិសំ សន្និសិន្នំ។

៤៦១.

“សុហត្តុ កោត្តា មម ឧកចាញ្ញុ, ចេ ចិស្សំ លភិស្សាមិ អត្ថំ;

ស្វលិចុតោ បុរិសោ លុទ្ទកោម្ហា, បហឹហិតនកោល្ហា [បហឹតភកោល្ហា (ក.)] អនុសត្តទ្ធោបិ [អនុបក្កទ្ធោបិ (ក.)].

៤៦២.

“ខត្តាចតោ ចិសតិទត្តិមត្តា, យតោ អាចុតោ តេភច ខឹចតិ ភ មតោ;

តាហំ មោចយិស្សាមិ ជាតិ, យថាមតឹ អនុជានាតុ សញ្ញោ”តិ.

៤៦៣.

“ខតញ្ញា អញ្ញញ្ញា លហុំ បមុញ្ញា, កោ តំ ចេនេថ [ចេនេថាតិ (ក.), ចេនេថ ច (ស្យា.)] តថា ករោត្តុ;

យថា បជានាសិ តថា ករោហិ, យថាមតិ អនុជានាតិ សញ្ញោ”តិ.

៤៦៤.

សោ តំ បនេសំ ឧបសង្កមិត្វា, ស្វលិចុតំ មោចយិ លិបមេច;

‘មា កាមិ សមុ’តិ ច តំ អវោចា, តិកិច្ឆកាតញ្ញា ឧបដ្ឋេបសិ.

៤៦៥.

“កប្បិតកញ្ញា ឧបសង្កមិត្វា, តេនេវ សហ [តេន សហំ (សី.), តេន សហ (ស្យា. ក.)] សំចិកខិត្វា កាលេ;

សយំ មុនេវត្ថុបតិសជ្ជ លិច្ឆចិ, តេនេវ បុច្ឆិត្ថ ភំ ការហត្ថិកោ.

៣៨៧។

“សូលាវុតោ បុរិសោ លុទ្ទកម្មោ, បណីតទណ្ឌោ អនុសត្តរូបោ;

ឯត្តាវតា វីសតិរត្តិមត្តា, យតោ អាវុតោ នេវ ជីវតិ ន មតោ។

៣៨៨។

“សោ មោចិតោ កត្វា មយា ឥទានិ, ឯតស្ស យក្ខស្ស វចោ ហិ ភន្តេ;

សិយា នុ ខោ ការណំ កិញ្ចិទេវ, យេន សោ និរយំ នោ វជេយ្យ។

៣៨៩។

“អាចិក្ខ ភន្តេ យទិ អត្ថិ ហេតុ, សទ្ធាយិកំ ហេតុវចោ សុណោម;

ន តេសំ កម្មានំ វិនាសមត្ថិ, អវេទយិត្វា ឥធ ព្យន្តិភាវោ”តិ។

៣៩០។

“សចេ ស ធម្មានិ សមាចរេយ្យ, សក្កច្ច រត្តិន្ទិវមប្បមត្តោ;

មុច្ចេយ្យ សោ និរយា ច តម្ហា, កម្មំ សិយា អញ្ញត្រ វេទនីយ”ន្តិ។

៣៩១។

“អញ្ញាតោ [ញាតោម្ហិ (ក។)] ឯសោ បុរិសស្ស អត្ថោ, មមម្បិ ទានិ អនុកម្ប ភន្តេ;

អនុសាស មំ យក្ខ ភូរិបញ្ញ, យថា អហំ តេ វចនំ ករេយ្យ”ន្តិ.

៦៨៤.

“អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ ឧបេហិ, ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បសន្នចិត្តោ;

តថេវ សិក្ខាយ បទានិ បញ្ច, អខណ្ឌផុល្លានិ សមាទិយស្សុ.

៦៨៥.

“បាណាតិបាតា វិរមស្សុ ខិប្បំ, លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយស្សុ;

អមជ្ជបោ មា ច មុសា អភាណី, សកេន ទារេន ច ហោហិ តុដ្ឋោ;

ឥមញ្ច អរិយំ [ឥមញ្ច (ស្យា.)] អដ្ឋង្គវរេនុបេតំ, សមាទិយាហិ កុសលំ សុខុទ្រយំ.

៦៨៦.

“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;

អន្នំ បានំ ខាទនីយំ, វត្ថសេនាសនានិ ច;

ទទាហិ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា [សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ (ស្យា. ក.)].

៦៨៧.

“ភិក្ខូបិ សីលសម្បន្នេ, វីតរាគេ ពហុស្សុតេ;

តប្បេហិ អន្នបានេន, សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ.

៥៤១.

“ឧចញ្ចា ធម្មាតិ [កម្មាតិ (សី. ស្យា.)] សមាចរេត្តា, សក្កច្ច រត្តិន្ទិវមប្បមត្តា;

យុញ្ជា ធុវំ [យុញ្ជេយ្យ សោ ត្វំ (ក.)] និរយា ច តស្មា កម្មំ សិយា អញ្ញត្រ វេទនីយ”ន្តិ.

៥៤២.

“អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ ឧបេមិ, ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បសន្នចិត្តា;

តថេវ សិក្ខាយ បទានិ បញ្ច, អខណ្ឌផុល្លានិ សមាទិយាមិ.

៥៤៣.

“បាណាតិបាតា វិរមាមិ ខិប្បំ, លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយាមិ;

អមជ្ជបោ នោ ច មុសា ភណាមិ, សកេន ទារេន ច ហោមិ តុដ្ឋោ;

ឥមញ្ច អរិយំ អដ្ឋង្គវរេហុបេតំ, សមាទិយាមិ កុសលំ សុខុទ្រយំ.

៥៤៤.

“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;

អន្នំ បានំ ខាទនីយំ, វត្ថសេនាសនានិ ច.

“ភិក្ខូ ច សីលសម្បន្នេ, វីតរាគេ ពហុស្សុតេ;

ឆឆាយិ ត ចិកយ្យាយិ [ចិកប្យាយិ (សី៍ ស្យា៍)], ពុទ្ធានំ សាសនេ រតោ”តិ៍

៩០១៍

ឯតាទិសា លិច្ឆវិ អម្ពសក្ករោ, ចេតសាលិយំ អញ្ញាតរោ ឧបាសកោ;

សទ្ធោ មុទូ ការករោ ច ភិក្ខុ, សង្ឃញ្ច សក្កច្ច តទា ឧបដ្ឋហិ៍

៩០២៍

សូលាវុតោ ច អរោគោ ហុត្វា, សេរី សុខី បព្ពជ្ជំ ឧបាគមិ [បព្ពជ្ជុបាគមិ (ក៍)];

ភិក្ខុញ្ច អាគម្ម កល្យាណមិត្តតំ, ឧភោបិ សាមញ្ញផលានិ អជ្ឈគុំ៍

៩០៣៍

ឯតាទិសា សប្បុរិសាន សេវនា, មហប្ផលា ហោតិ សតំ វិជានតំ;

សូលាវុតោ អគ្គផលំ អផស្សយិ [ផុស្សយិ (ស្យា៍ ក៍)], ផលំ កនិដ្ឋំ បន អម្ពសក្ករោ”តិ៍

អម្ពសក្ករបេតវត្ថុ បឋមំ៍

២៍ សេរីសកបេតវត្ថុ

៩០៤៍

[ចិ៍ ច៍ ១១២ប៍] សុណោថ យក្ខស្ស វាណិជាន ច, សមាគមោ យត្ថ តទា អហោសិ;

ᨿᨳᩣ ᨠᨳᩴ ᨴ᩠ᨵᨲᨴᩥᨲᨴᩮᨲ ᨧᩣᨸᩥ, ᩈᩩᨠᩣᩈᩥᨲᩴ ᨲᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩩᨱᩣᨳ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ᪨

᪆᪀᪅᪨

ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩥᨿᩣᩈᩥ ᨲᩣᨿ [ᨲᩣᨿᩮᩣ (ᩈᩦ᪨)], ᨠ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᩉᨬ᩠ᨬᨠᩮᨲᩣ ᨿᩈᩔᩦ;

ᩈᩮᩣ ᨿᩮᩣᨣᨿᩮᩣᨲᩮᩣᨧ ᩈᩮᨠ ᨧᩥᨿᩮᩣᨲ, ᩋᨿᩣᨲᩩᩈᩮᩣ ᨿᩣᨲᩩᩈᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨠᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

᪆᪀᪆᪨

“ᨧᩮᨠ᩠ᨠ ᩋᩁᩮᨬ᩠ᨬ ᩋᨿᨲᩩᩔᨱ᩠ᨮᩣᩁᩮᨲ, ᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮ ᩋᩮᨸ᩠ᨿᩣᨣᩮᨠ ᩋᨸ᩠ᨿᨠᩮᨸ᩠ᨸ;

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿ ᨧᨱ᩠ᨱᩩᨸᨳᩔ ᨿᩮᨬ᩠ᨬ ᨧᨠ᩠ᨠᨠᨿᩣ ᨲᨱ᩠ᨯᨿᨲᩣ ᨿᨲᩩᩔᩣ᪨

᪆᪀᪇᪨

“ᨲᨿᩥᨾ ᨹᩃᩥ ᨿ᩠ᩅᩃᨿᨿᩣ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩥ, ᨯᩩᨸᩥᨣᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠ᩠ᨿᩮᨲᩣᨣ ᨠᩮᨸ᩠ᨸᩣ [ᨠᩥᩮᨸ᩠ᨸᩣ (ᨠ᪨)];

ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨸᩴᩈᩪᩉᩥ ᨧ ᩅᩣᩃᩩᨠᩣᩉᩥ ᨧ, ᨲᨲᩣᩉᩥ ᨯᩩᨱ᩠ᨿᩣᩉᩥ ᨧ ᨠᩣᨴᩩᨱᩣᩉᩥ ᨧ᪨

᪆᪀᪈᪨

“ᩏᨩ᩠ᨩᨦ᩠ᨣᩃᩴ ᨲᨲ᩠ᨲᨾᩥᩅ ᨠᨸᩣᩃᩴ, ᩋᨶᩣᨿᩈᩴ ᨸᩁᩮᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩴ;

ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᨾᩣᩅᩣᩈᨾᩥᨴᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ, ᨽᩪᨾᩥᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᩈᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᩮᩣ᪨

᪆᪀᪉᪨

“‘ອຖ ພຸເຍ຺ຍຣຖານີເກ ວເລ຺ລຖ, ກິຍາສຍາຖາ ຍຸຍໍ ບເຣສໍ ຫິ;

ອນຸປຈິນ຺ຕາ ສຫສາ ສຍຸຖ຺ຖ, ເລີກາ ກຍາ ອຖ ວາ ສຍຸຍຸຍຫາ’’ຕິ໌

໙໑໐໌

“ຍກ຺ເຂສຸ ອເກ຺ຂສຸ ຈ ສຕ຺ວາຫາ, ອາເຣາປຍິຕ຺ວາ ບລິຍໍ ປຸຕ຺ຕໍ;

ເຕ ຍາຍເສ ນິຖ຺ຖເສາຈິເຣກ຺ຍິ, ຂຖຕ຺ຕິກາ ຖ຺ຖຍໍ ປຕ຺ຍາຖາ໌

໙໑໑໌

“ຮີຈາ ບິປາສໍ ຖຂິຈາສຍຕ຺ຕາ, ເຍາກ຺ກາຖ຺ກຍ຺ຍ຺ຕາ ສເຍກ຺ກຍາຖາ;

ວຸເຕຖ ເຈເກຖ ອາຍາຍ ສເຕ຺ຕ, ຣຕ຺ຕິ ຍກ຺ກ ປຂີປຕ຺ຕາ ຈິກາເລ໌

໙໑໒໌

“ເຕ ຖຸປ຺ຍາຕາ ອປຣທ຺ທຍກ຺ກາ, ອຖ຺ທາກຸລີ ຈິປ຺ຍຖ຺ຖາ ອຣເຕ຺ຕາ;

ສຸຖ຺ກເຍ ວລ຺ລປຂສ຺ສ ຍເຕ຺ຕ ຮິສໍ ຖ ຊາຖາຍ ປຍຸຍຫຈິຕ຺ຕາ໌

໙໑໓໌

“ຖາຂຕ຺ຕາ ຮິຖ຺ວາຖ ອຮິຖ຺ຖປຸຕ຺ຕໍ, ຈິຍາຖເສຖ຺ຕາ ຕວຕ຺ຕາ ຍກ຺ກ;

ຕຖຸຕ຺ຕທີ ຂີຈິຕຍາສຍາຖາ, ຮິຖ຺ວາ ປຕີຕາ ສຸຍຖາ ຖຂກ຺ກາ’’ຕິ໌

໙໑໓໌

“បិទំ សមុទ្ទស្ស ផលមត្ថា ចណ្ឌុំ, វេត្តាវទំ [វេត្តំ បទំ (ស្យា។), វេត្តាវាទំ (ក។)] សក្ខបឆត្ថា មក្កំ;

ភវិយោ បភ បញ្ញតានត្ថា ទុក្កា, បុច្ឆិសា គច្ឆ ភោគហេតុ។

៤១៦។

“បក្ខិយាន ចិជិតំ បរេសំ, វេរដ្ឋេក យាត្រេស បេក្ខយាភា;

យំ វោ សុតំ វា អថ វាបិ ទិដ្ឋំ, អច្ឆេរកំ តំ វោ សុណោម តាតា”តិ។

៤១៧។

“ឃោតាបិ អច្ឆេរតំ ក្យាន, ន វោ សុតំ វា អថ វាបិ ទិដ្ឋំ;

អតីតយាត្រស្សកមេវ សត្ថុ, ទិស្វា ន តប្យាយ អភោយចណ្ឌា។

៤១៨។

“វេហាយសំ បេក្ខរេត្ថា សវត្តិ, បហុតមល្យា [បហុតមាល្យា (ស្យា។)] តហុបុណ្ណទីកា;

ទុមា ចវេម តិច្ឆផល្មបបត្ថា, អតីវ គន្ធា សុរភិ បវាយន្តិ។

៤១៩។

“វេឡុរិយផគ្គា សតមុស្សិតាសេ, សិលាបវាឡស្ស ច អាយតំសា;

មសារគល្លា សហលោហិតង្គា, ផគ្គា ទុមេ សោតិរសាយយាសេ។

᪔᪑᪙᪨

“ᩈᩉᩔᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᨣᩣᨾᩥᩴ, ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩔᩩᨷᩁᩥ ᩈᩣᨴᩩᨿᩥᨠᩴ ᨧᩥᨿᩣᨲᩴ;

ᩁᨳᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨾᩮᨵᩥᨿᩥᩔᩴ, ᨲᨷᨶᩦᨿᨷᩮᨯ᩠ᩉᩥ ᨧ ᩈᩣᨴᩩᩃᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪔᪒᪐᪨

“ᨴᩮᩅ᩠ᩃᩣᨠᨲ᩠ᨲᨲᨿᩥᨠᩴ ᩈᩩᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᨷᩥᩈᩣᨧᩮᩈᩣᨷᩥᩃᩣᨹᩃ᩠ᩅᨷᨷᩮᨲ᩠ᨲᩣ;

ᨧᨲ᩠ᨲᩮᩉᩣ ᨧ ᨧᨠ᩠ᨠ ᨧ ᩈᩩᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩣ ᨧ [ᨧᨠ᩠ᨠ ᩈᩩᨷᩩᩃᩮᩣ ᩈᩩᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩣ (ᩈᩦ᪨)], ᩋᨲᩦᩅ ᨾᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩃᩮᨿᩣ ᨷᨲᩩᨾᨬ᩠ᨬᩣ᪨

᪔᪒᪑᪨

“ᩁᨳᨣ᩠ᨣᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩉᩩᩋᨲ᩠ᨳᨷᩥᨲᩴ, ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣᩈᩘ᩠ᨥᩮᩉᩥ;

ᨿᩩᩁᨴᩣᩃᨻ᩠ᨻᩁᩅᩣᩁᩥᨿᨫᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨽᩥᨧᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᩈᩥ ᨲᩩᩅᩥᨧᨲ᩠ᨳᨠᩣᨿ᪨

᪔᪒᪒᪨

“ᩈᩣ ᨿᩮᩣᨶᩈᩥ ᨠᩣᩁᩥᨠᩣᨾᩴᨿᩮᩅᨽᩮᨲᩣ, ᨧᩥᨿᩣᨲᨷᩥᩈᩣᨧᨲᩮᩁ ᨿᨲᩮᩣᩁᩮᨿ;

ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨣᩩᩃ᩠ᩅᨷᨷᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᩁᩣᨩᩣ ᨿᨳᩣ ᨧᩮᩔᨧᩮᩃᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨳᩣ [ᨠᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣ (ᨠ᪨)]᪨

᪔᪒᪓᪨

“ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨶᩩ ᩋᩣᩈᩥ ᩏᨴᩣᩈᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨴᩮᩅᩥᨶ᩠ᨴᩣ ᨿᨲᩩᩔᩮᨶᨲᩣ;

ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᨧᩣᩃᩥᨶᩦ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨧᩣᩉᩣ, ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᨠᩮᨶ ᨠᩣᨿ ᨲᩩᩅᩴᩈᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

៤១២.

“សេរីសកោ នាម អហមិ្ហ យក្ខោ, កន្តារិយោ វណ្ណុបថមិ្ហ គុត្តោ;

ឥមំ បទេសំ អភិបាលយាមិ, វចនករោ វេស្សវណស្ស រញ្ញោ”តិ.

៤១៣.

“អធិច្ចលទ្ធំ បរិណាមជំ តេ, សយំ កតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ;

បុច្ឆន្តិ តំ វាណិជា សត្ថវាហា, កថំ តយា លទ្ធមិទំ មនុញ្ញ”ន្តិ.

៤១៤.

“នាធិច្ចលទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ, ន សយំ កតំ ន ហិ ទេវេហិ ទិន្នំ;

សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ មនុញ្ញ”ន្តិ.

៤១៥.

“កឹ តេ វតំ កឹ បន ព្រហ្មចរិយំ, កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;

បុច្ឆន្តិ តំ វាណិជា សត្ថវាហា, កថំ តយា លទ្ធមិទំ វិមាន”ន្តិ.

៤១៦.

“មមំ បាយាសីតិ អហុ សមញ្ញា, រជ្ជំ យទា ការយឹ កោសលានំ;

នត្ថិកទិដ្ឋិ កទរិយោ បាបធម្មោ, ឧច្ឆេទវាទី ច តទា អហោសិំ។

៤១៥។

“សមណោ ច ខោ អាសិ កុមារកស្សបោ, ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី ឧឡារោ;

សោ មេ តទា ធម្មកថំ អភាសិ, ទិដ្ឋិវិសូកានិ វិនោទយី មេ។

៤១៦។

“តាហំ តស្ស ធម្មកថំ សុណិត្វា, ឧបាសកត្តំ បដិវេទយិស្សំ;

បាណាតិបាតា វិរតោ អហោសិំ, លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយិស្សំ;

អមជ្ជបោ នោ ច មុសា អភាណិំ, សកេន ទារេន ច អហោសិ តុដ្ឋោ។

៤១៧។

“តំ មេ វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;

តេហេវ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមាន”ន្តិ។

៤១៨។

“សច្ចំ កិរាហំសុ នរា សបញ្ញា, អនញ្ញថា វចនំ បណ្ឌិតានំ;

យហិំ យហិំ គច្ឆតិ បុញ្ញកម្មោ, តហិំ តហិំ មោទតិ កាមកាមី។

៤១៩។

“យហឹ យហឹ សោកបរិទ្ទវោ ច, វធោ ច ពន្ធោ ច បរិក្កិលេសោ;

តហឹ តហឹ គច្ឆតិ បាបកម្មោ, ន មុច្ចតិ ទុគ្គតិយា កទាចី”តិ។

៤១២។

“សព្វញ្ញហន្ទេបិច ជេតា អហោសិ, អស្មី មុហុត្តេ កលលីកេតាច;

ជតស្សិមស្ស ពុយ្ហញ្ញា កុមារ, អប្យច្ចយោ កោត តុ ចោ អហោសី”តិ។

៤១៣។

“ញ្ញេយ ច និទីសចតា [ញ្ញេយ និទីស្សបចតា ច (សី។), ញ្ញេយបិ និទីសចតា ច (បី។ ក។)] តាតា, ជិណ្ណា គន្ធា សុរកី សប្យចត្តិ;

តេ សប្យចាយត្តិ ញ្ញយំ ចិយាតំ, ជិចា ច រត្វោ ច តយំ តិហត្ថា។

៤១៤។

“ញ្ញេយសញ្ញា ទោ ចស្សសតច្ចយោ, និបាដិកា ផលតិ ទុកេយកា;

យាតុស្សាកំ ចស្សសតំ អតីតំ, យចក្កេ កាយមិព្ភញ្ញស្វបបត្តោ។

៤១៥។

“ជិន្នាតហំ ចស្សសតាតិ បញ្ចា, អស្មី ចិយាតេ ជព្វាត តាតា;

អាយុក្ខយា បុញ្ញក្ខយា ចចិស្សំ, តេតេច សោកេត បយុឆ្ហិតោស្មី”តិ។

៤២៨៓

“ពឆំ ត្វ សោរេចយ្យ ពឆាចិសោ សោ, លទ្ធា ចិយាត៌ អព្យល់ ធិរាឃ;

ឃេ ធាបិ ហោ ញ្ញត្តរយុបបន្នា, តោ ត្វត សោរេចយ្យ៉ បរិត្តបុញ្ញា”តិ៓

៤២៩៓

“អត្ថិច្ចិ ឡូចឌិឃញ្ញា ឃេ ត៌, ឃំ យ៌ ព្យឃេស្របឃ្យចាធំ ចចេឆ;

ព្យឃេស្រ ហោ តាតា យឃាត្យក្យត្តា, ឃេតិច្ចក៌ តោត បលេឆ សោត្តិ”ត្តិ៓

៤៣០៓

“កត្តា យឃំ សិត្ថុសោចិរក្ខុយ៌, ឆត្តត្តិកា ហ្គ្គឃំ បត្តឃាភា;

ឃឆាបឃោកា បរិបុណ្ណធាកា, កាហាយ សេរិសយហ៌ ហ្គ្ញអារ”ត្តិ៓

៤៣១៓

“យា ចេច សេរិសយហ៌ អកត្ត, សត្ថាញ្ញា ចោ កចិស្សតិ ឃំ ចចេឆ;

បិបិតិ កព្ទាតិ ចិចឌ្ឍឃាឆ, ឆព្ទាត្វឃោកញ្ញា អឆិដ្ឋហាឆ៓

៤៣២៓

“ហ្គបិសកោ អត្ថិ ឡូយប្រិសស្ឈេ, ពាហុស្សុតោ សិលចត្យបបត្តោ;

សទ្ធា ច ធាគី ច សុបេសលោ ច, ចិចក្ខណោ សត្តុសិតោ យុតិយា៓

៥៣២។

“សញ្ញានមានោ ន មុសា ភណេយ្យ, បរូបឃាតាយ ច ចេតយេយ្យ;

វេភូតិកំ បេសុណំ នោ ករេយ្យ, សណ្ហញ្ច វាចំ សខិលំ ភណេយ្យ។

៥៣៣។

“សគារវោ សប្បតិស្សោ វិនីតោ, អបិបកោ អធិសីលេ វិសុទ្ធោ;

សោ មាតរំ បិតរញ្ចាបិ ជន្តុ, ធម្មេន បោសេតិ អរិយវុត្តិ។

៥៣៤។

“មញ្ញោ សោ មាតាបិតុន្នំ ការណា, ភោគានិ បរិយេសតិ ន អត្តហេតុ;

មាតាបិតុនញ្ច យោ អច្ចយេន, នេក្ខម្មបោណោ ចរិស្សតិ ព្រហ្មចរិយំ។

៥៣៥។

“ខន្ធ អចណ្ឌោ អសឋោ អមាយោ, ន លេសកប្បេន ច វោហរេយ្យ;

សោ តាទិសោ សុកតកម្មការី, ធម្មេ ឋិតោ កិត្តិ លភេថ ទុក្ខំ។

៥៣៦។

“តំ ការណា បិតុកេតាមិ្រអត្តនា, តស្មា ធម្មំ បស្សេថ វាហិជាតេស;

អញ្ញត្រ តេតិហ កស្មឹ [កស្មិំ (ស្យា.), កស្មុ (ក.)] កេចឆ, អគ្គាក្បលិ ចិប្យតជ្ឍា អទេញ្ញា;

តំ លិប្យយាតេតត លហ៊ុ បទេត, សុពោ ហេច សប្បុរិសេត សក្កេយា”តិ.

៤៣៧.

“កិំ តាយ សោ កិច្ចា ករោតិ កយ៉ុ, កិំ តាយឆេឃ្យ៉ កិំ បត តស្ស កោត្ត;

យឃយ្បិ តំ ដក្ឋកាយយ្យឃក្ល, ឃស្ស្យាត្រុកយ្យាឃ ព្ឆាកេតាសិ;

លិកា ហិ តស្ស ឃស្ស តុចំ បិទេហសី”តិ.

៤៣៨.

“យោ កប្យកោ សប្ពុចតាយឆេឃ្យា, ក្តបិសកោ កោឆ្ឋបល្ហុបឌីចិ;

ឌាតាឆ តំ តុយ្យាកំ បេបសិយោ សោ, យា ពោ តំ ហឹឡព្ពត្ត សុបេបសលិ សោ”តិ.

៤៥០.

“ឌាតាយសេ ឃំ តុ៎ បចេឌសិ ឃក្ល, ត ពោ តំ ឌាតាយ ស ឲ្ខិសោតិ;

យឃយ្បិ តំ បុឌឃិស្ស្យាយ ឃក្ល, សុព្វាត តុឃ្យាចចតំ ក្តឡអាទ”ត្តិ.

៤៥១.

“យេ កោឆិ ព្ពយស្មឹ សពេ្ជ យតុស្ស្យា, ឌហទា យហត្តា អចចាបិ យឌ្ជិយា;

សទេ្ធច ទេ អាលយ្ពត្ត ចិយាតំ, បស្សត្តុ បុញ្ញាតំ ឋលំ កឌទិយា”តិ.

៤៣០។

តេ តត្ថ សន្តោច ‘អហំ បុរេ’តិ, តំ កម្មំ តត្ថ បុរក្ខត្វា [បុរក្ខិបិត្វា (សី.)];

សន្តោច តេ អាលម្ពិស្សុ ចិយាតិ, យសក្កមានិ ចិយ ចាសចស្សុ។

៤៣១។

តេ តត្ថ សន្តោច ‘អហំ បុរេ’តិ, រូបិសកត្តំ បដិចេចឆយិស្សុ;

បិឡាតិបិឡិតា បដិបិរេតា អហេសុំ, លេវិកេ អតិត្តិ បរិចជ្ជយិស្សុ;

អយជ្ជូបិ តេភា ច យុសា កលិស្សុ, សេកេភ ភារេភ ច អហេសុំ តុណ្ឌា។

៤៣២។

តេ តត្ថ សន្តោច ‘អហំ បុរេ’តិ, រូបិសកត្តំ បដិចេចឆយិត្វា;

បក្កាយិ សន្ត្វា អត្ថយោភយោភា, ឃក្លិឌ្ឍិយា អត្ថយេតា បុភប្បុតិ។

៤៣៣។

កត្វាន តេ និក្ខមោចិរក្ខយិ, ឆភត្តិកា រូឍ្ឍំ [រូភយ (បី. ក.)] បត្វយាភា;

ឃឆាបយោកា បរិបុណ្ណលិកា, បដ្ឋាកយុំ បិដលិបុត្តបក្ខតំ។

៤៣៤។

ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨲᩮ ᩈᨥᩁᩴ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᩅᨶ᩠ᨲᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨴᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨽᩪᨲᩣ;

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩦ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨾᨶᩣ ᨸᨲᩦᨲᩣ, ᩋᨠᩴᩈᩩ ᩈᩮᩁᩦᩈᨾᩉᩴ ᩏᩊᩣᩁᩴ;

ᩈᩮᩁᩦᩈᨠᩴ ᨲᩮ ᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩴ ᨾᩣᨸᨿᩥᩴᩈᩩ᪨

᪔᪓᪗᪨

ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶ ᩈᩮᩅᨶᩣ, ᨾᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨣᩩᨱᩣᨶ ᩈᩮᩅᨶᩣ;

ᩑᨠᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩏᨸᩣᩈᨠᩔ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ [ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ (ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᩋᩉᩮᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩁᩦᩈᨠᨸᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ᪨

ᨽᩣᨱᩅᩣᩁᩴ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪓᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᨠᨸᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪔᪓᪘᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩈᩩᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸᨲᩥ ᩋᩉᩩ;

ᨾᩮᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᩩᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩩᨶᩁᩣᨣᨾᩣ᪨

᪔᪓᪙᪨

ᩏᨱ᩠ᩉᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩮ [ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ (ᩈᩦ᪨)] ᨠᩣᩃᩮ, ᩁᩣᨩᩣ ᨸᨦ᩠ᨠᩴ [ᨸᨩ᩠ᨩᩴ (ᨠ᪨)] ᩏᨸᩣᨣᨾᩥ;

ᩋᨴ᩠ᨴᩈ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩁᨾᨱᩦᨿᩴ, ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᨲᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩩᨸᨳᩴ [ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨸᨳᩴ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)]᪨

໙໙໐.

ສາຣຖຶ ອາມນ຺ຕຍີ ຣາຊາ –

“ອຍໍ ມເກ຺ກາ ຣມຫຶເຍາ, ເຕເຍາ ເສາຈຕ຺ຖິເກາ ສິເຈາ;

ປີມິນາ ສາຣຖຶ ຍາມ, ສຸຣ຺ຍາຕຶ ສຕ຺ຕິເກ ປູເຕາ”.

໙໙໑.

ເຕນ ປາຍາສິ ເສາຣເຓ຺ຓາ, ເສຕາຍ ຈຕຸຣກ຺ກິຕິຍາ;

ຫ຺ຕິກ຺ກຸເປ ປຸຣິເສາ, ເສາຣຓ຺ຓໍ ໂຕຈຣາຈີ.

໙໙໒.

“ກຸມ຺ຫິ ປຕິປຕ຺ຖສ຺ມາ ກິໍສຕຶ ເລາມຫໍສຕຶ;

ປຸຣເຕາ ທິສ຺ສຕິ ມເກ຺ກາ, ປຈ຺ຉເຕາ ຈ ນ ທິສ຺ສຕິ.

໙໙໓.

“ກຸມ຺ຫິ ປຕິປຕ຺ຖສ຺ມາ ຍມປຸຣິສານ ສຕ຺ຕິເກ;

ອມາຕຸເສາ ຈາຍຕິ ກເນ຺ຕາ, ເຍາເສາ ສຸຍ຺ຍຕິ [ສ຺ຸຍຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ.)] ຄາຣຸເຫາ”.

໙໙໔.

សំវិគ្គោ រាជា សោរដ្ឋោ, សារថិំ ឯតទព្រវិ;

“កុម្មគ្គំ បដិបន្នម្ហា ភិំសនំ លោមហំសនំ;

បុរតោ ទិស្សតិ មគ្គោ, បច្ឆតោ ច ន ទិស្សតិ៓

១១០៓

“កុម្មគ្គំ បដិបន្នម្ហា យមបុរិសាន សន្តិកេ;

អមានុសោ វាយតិ គន្ធោ, ឃោសោ សុយ្យតិ ទារុណោ”៓

១១១៓

ហត្ថិក្ខន្ធំ សមារុយ្ហ ឱលោកេន្តោ ចតុទ្ទិសំ [ចតុទ្ទិស្វា (ក៓)];

អទ្ទស និគ្រោធំ រមណីយំ [រុក្ខ និគ្រោធំ (ស្យា៓ ក៓)], បាទបំ ឆាយាសម្បន្នំ;

នីលព្ភវណ្ណសទិសំ, មេឃវណ្ណសិរីនិភំ៓

១១២៓

សារថិំ អាមន្តយី រាជា, “កិំ ឯសោ ទិស្សតិ ព្រហា;

នីលព្ភវណ្ណសទិសោ, មេឃវណ្ណសិរីនិភោ”៓

១១៣៓

“និគ្រោធោ សោ មហារាជ, បាទបោ ឆាយាសម្បន្នោ;

តិលក្ខចណ្ឌាលមិសោ , វេមឈចណ្ឌាលិទីតិកា”៍

៩៩៨៍

ពេត បិយាសិ សោរដ្ឋោ, ឈេត សោ ជិឃ្សពេ ព្រហា;

តិលក្ខចណ្ឌាលមិសោ, វេមឈចណ្ឌាលិទីតិកា៍

៩លិ០៍

ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ រាជា រុក្ខំ ឧបាគមិ;

តិលីជិ រុក្ខមូលស្មិំ, សាយច្ឆោ សបរិឌ្ឍតោ;

បុរំ បាតិឃសរក៌, បុចេច ចិតេត្ត ច អត្ថស៍

៩លិ១៍

បុរិសោ ច ទេចចណ្ឌី, សត្ថាករលក្ខសិតោ;

ឧបសង្កមិត្វា រាជាតំ, សោរដ្ឋំ ឲតេព្រចិ៍

៩លិ២៍

“ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទូរាគតំ;

បិចត្យ ទេទចា បាតិឃំ, បុចេច ឈាធ អរិត្ថម”៍

៤៥១.

បិវិត្វា រាជា បានីយំ, សាយណ្ហោ សបរិជ្ជនោ;

បូវេ ខាទិត្វា បិត្វា ច, សោរដ្ឋោ ឧបគច្ឆិ.

៤៥២.

“ទេវតា នុសិ គន្ធព្វោ, អទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ;

អជានន្តា តំ បុច្ឆាម, កថំ ជានេមុ តំ មយ”ន្តិ.

៤៥៣.

“នាបិ ទេវោ ន គន្ធព្វោ, នាបិ [នាបិ (ក.)] សក្កោ បុរិន្ទទោ;

បេតោ អហំ មហារាជ, សុរដ្ឋា ឥធ អាគតោ”តិ.

៤៥៤.

“កិំសីលោ កិំសមាចារោ, សុរដ្ឋស្មិំ បុរេ តុវំ;

កេន តេ ព្រហ្មចរិយេន, អានុភាវោ អយំ តវា”តិ.

៤៥៥.

“តំ សុណោហិ មហារាជ, អរិន្ទម រដ្ឋវឌ្ឍន;

អមច្ចា បារិសជ្ជា ច, ព្រាហ្មណោ ច បុរោហិតោ.

៩៤៨។

“សុរដ្ឋស្មិំ អហំ ទេវ, បុរិសោ បាបចេតសោ;

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច ទុស្សីលោ, កទរិយោ បរិភាសកោ។

៩៤៩។

“‘ទទន្តានំ ករោន្តានំ, វារយិស្សំ ពហុជ្ជនំ;

អញ្ញេសំ ទទមានានំ, អន្តរាយករោ អហំ។

៩៥០។

“‘វិបាកោ នត្ថិ ទានស្ស, សំយមស្ស កុតោ ផលំ;

នត្ថិ អាចរិយោ នាម, អទន្តំ កោ ទមេស្សតិ។

៩៥១។

“‘សមតុល្យានិ ភូតានិ, កុតោ [កុលេ (ស្យា។ ក។)] ជេដ្ឋាបចាយិកោ;

នត្ថិ ពលំ វីរិយំ វា, កុតោ ឧដ្ឋានបោរិសំ។

៩៥២។

“‘នត្ថិ ទានផលំ នាម, ន វិសោធេតិ វេរិនំ;

លទ្ធេយ្យំ លភតេ មច្ចោ, និយតិបរិណាមជំ [បរិណាមជា (សី។ ក។)]។

១៧២។

“‘នត្ថិ មាតា បិតា ភាតា, លោកោ នត្ថិ ឥតោ បរំ;

នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ ហុតំ, សុនិហិតំ ន វិជ្ជតិ។

១៧៣។

“‘យោបិ ហនេយ្យ បុរិសំ, បរស្ស ឆិន្ទតេ [បុរិសស្ស ឆិន្ទេ (ស្យា។ ក។)] សិរំ;

ន កោចិ កញ្ចិ ហនតិ, សត្តន្នំ វិវរមន្តរេ។

១៧៤។

“‘អច្ឆេជ្ជាភេជ្ជា ហិ [ភេជ្ជា (សី។), អភេជ្ជា (ស្យា។), ភេជ្ជាសិ (ក។)] ជីវោ, អដ្ឋំសោ គុឡបរិមណ្ឌលោ;

យោជនានំ សតំ បញ្ច, កោ ជីវំ ឆេត្តុមរហតិ។

១៧៥។

“‘យថា សុត្តគុឡេ ខិត្តេ, និព្ពេឋេន្តំ បលាយតិ;

ឯវមេវ ច សោ ជីវោ, និព្ពេឋេន្តោ បលាយតិ។

១៧៦។

“‘យថា គាមតោ និក្ខម្ម, អញ្ញំ គាមំ បវិសតិ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨩᩦᩅᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻᩮᩣᨶ᩠ᨴᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ᪨

᪔᪕᪕᪨

‘‘ᨿᨳᩣ ᨣᩮᩉᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨩᩦᩅᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻᩮᩣᨶ᩠ᨴᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ᪨

᪔᪕᪖᪨

‘‘ᨧᩩᩃ᩠ᩃᩣᩈᩦᨲᩥ [ᨧᩪᩊᩣᩈᩦᨲᩥ (ᩈᩦ. ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠ.)] ᨾᩉᩣᨠᨷ᩠ᨷᩥᨶᩮᩣ [ᨾᩉᩣᨠᨷ᩠ᨷᩩᨶᩮᩣ (ᩈᩦ.)], ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩉᩥ;

ᨿᩮ ᨻᩣᩃᩣ ᨿᩮ ᨧ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ, ᩈᩴᩈᩣᩁᩴ ᩅᩮᩣᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ;

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᩁᩮ᪨

᪔᪖᪐᪨

‘‘ᨾᩥᨲᩣᨶᩥ ᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ, ᨴᩮᩣᨱᩮᩉᩥ ᨷᩥᨭᨠᩮᩉᩥ ᨧ;

ᨩᩥᨶᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ’, ᩈᨾ᩠ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩣ ᩍᨲᩁᩣ ᨷᨩᩣ᪨

᪔᪖᪑᪨

‘‘ᩑᩅᩴᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨷᩩᩁᩮ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨾᩮᩣᩉᨷᩣᩁᩩᨲᩮᩣ;

ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ, ᨠᩊᩣᩁᩮᩣ ᨷᩁᩥᨽᩣᩈᨠᩮᩣ᪨

៥៦១។

“ឧទ្ធំ មេ ឆហិ មាសេហិ, កាលង្កិរិយា ភវិស្សតិ;

ឯកន្តកដុកំ ឃោរំ, និរយំ បបតិស្សតិ។

៥៦២។

[ពេ. វ. ៧០] “ចតុក្កណ្ណំ ចតុទ្វារំ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ;

អយោបាការបរិយន្តំ, អយសា បដិកុជ្ជិតំ។

៥៦៣។

[ពេ. វ. ៧១] “តស្ស អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា។

៥៦៤។

“វស្សានិ សតសហស្សានិ, ឃោសោ សុយ្យតិ តាវទេ;

លក្ខោ ឯសោ មហារាជ, សតភាគវស្សកោដិយោ។

៥៦៥។

“កោដិសតសហស្សានិ , និរយេ បច្ចរេ ជនា;

មិច្ឆាទិដ្ឋី ច ទុស្សីលា, យេ ច អរិយូបវាទិនោ។

៦៩៧។

“តត្ថាហំ ទីឃមទ្ធានំ, ទុក្ខ វេទិស្ស វេទនំ;

ផលំ បាបស្ស កម្មស្ស, តស្មា សោចាមហំ ភុសំ។

៦៩៨។

“តំ សុណោហិ មហារាជ, អរិន្ទម រដ្ឋវឌ្ឍន;

ធីតា មយ្ហំមហារាជ, រុចា ភទ្ទមត្ថុ តេ។

៦៩៩។

“ករោតិ ភទ្ទកំ កម្មំ, សីលេសុបោសថេ រតា;

សញ្ញតា សំវិភាគី ច, វទញ្ញូ វីតមច្ឆរា។

៧០០។

“អខណ្ឌការី សិក្ខាយ, សុណ្ហា បរកុលេសុ ច;

ឧបាសិកា សក្យមុនិនោ, សម្ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ។

៧០១។

“ភិក្ខុ ច សីលសម្បន្នោ, គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ;

ឱក្ខិត្តចក្ខុ សតិមា, គុត្តទ្វារោ សុសំវុតោ។

៧០១។

“សបទានំ ចរមានោ, អគមា តំ និវេសនំ;

‘តមទ្ទស មហារាជ, ឧត្តរា នន្ទមតុ តេ’។

៧០២។

“បូរំ បិតិឃសរកំ, បូវេ ចិត្តេ ច សា អទា;

‘បិតា មេ កាលង្កតោ, ភន្តេ តស្សេតំ ឧបកប្បតុ’។

៧០៣។

“សមនន្តរានុទ្ទិដ្ឋេ, វិបាកោ ឧទបជ្ជថ;

ភុញ្ជាមិ កាមកាមីហិ, រាជា វេស្សវណោ យថា។

៧០៤។

“តំ សុណោហិ មហារាជ, អរិន្ទម រដ្ឋវឌ្ឍន;

សទេវកស្ស លោកស្ស, ពុទ្ធោ អគ្គោ បវុច្ចតិ;

តំ ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆ, សបុត្តទារោ អរិន្ទម។

៧០៥។

“អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន, ផុសន្តិ អមតំ បទំ;

តំ ធម្មំ សរណំ គច្ឆ, សបុត្តទារោ អរិត្ឋម។

៧០៧។

“ចត្តារោ ច បដិបន្នា [មគ្គបដិបន្នា (សី។ ស្យា។)], ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតា;

ឯស សង្ឃោ ឧជុភូតោ, បញ្ញាសីលសមាហិតោ;

តំ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆ, សបុត្តទារោ អរិត្ឋម។

៧០៨។

“បាណាតិបាតា វិរមស្សុ ខិប្បំ, លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយស្សុ;

អមជ្ជបោ យា ច មុសា អភាណី, សកេន ទារេន ច ហោហិ តុដ្ឋោ”តិ។

៧០៩។

“អត្ថកាមោសិ មេ យក្ខ, ហិតកាមោសិ ទេវតេ;

ករោមិ តុយ្ហំ វចនំ, ត្វំសិ អាចរិយោ មម។

៧១០។

“ឧបេមិ សរណំ ពុទ្ធំ, ធម្មញ្ចាបិ អនុត្តរំ;

ສງ຺ຆຎ຺ຈ ຕາເຣເຈຍ຺ຍ, ຄຈ຺ຉາມິ ສຣຓໍ ອຫໍ.

໗໑໑.

“ປາຓາຕິປາຕາ ວິຣມາມິ ຂິປ຺ປໍ, ໂລເກ ອທິນ຺ນໍ ປຣິວຊ຺ຊຍາມິ;

ອມຊ຺ຊໂປ ໂນ ຈ ມຸສາ ພຓາມິ, ສເກນ ທາເຣນ ຈ ໂຫມິ ຕຸຏ຺ໂຐ.

໗໑໒.

“ຂຸປ຺ປຸຓາມິ [ຂຸປຸຓາມິ (ສີ.), ຂຸປ຺ປຸຕາມິ (ສ຺ຍາ. ກ.), ຂຸປຸຕາມິ (?)] ມຫາຈາເຕ, ຕທິຍາ ສີລກາມິຍາ;

ຈຍາມິ ປິປິກໍ ຑິຑິ, ຕຸຏ຺ຐາຕໍ ສາສເນ ຣເຕາ”.

໗໑໓.

ຕໍ ຈຕ຺ວານ ໂສຓ຺ໂຑ, ວິຣມິຕ຺ວາ ປາປທສ຺ສນາ [ປາປທສ຺ສນໍ (ສ຺ຍາ. ກ.)];

ນເຍາ ພການເຕາ ກຕ຺ວາ, ປາໂຍເຄ຺ນ ຣຈຍາຕຸຫີຕິ.

ນຄ຺ຄເປຕວຕ຺ຖຸ ຕຕິຍໍ.

໔. ເຣວຕີເປຕວຕ຺ຖຸ

໗໑໔.

[ວິ. ວ. ປ໘໑໓] “ໂກຏ຺ຐິ ເຣວເຕ ສຸປາປທໂມ, ອປາຣຸຕທ຺ວາເຣ ອທານສີເລ;

ເນສ຺ສາມ ຕໍ ຍຕ຺ຖ ຖຸນນ຺ຕິ ທຸຄ຺ຄຕາ, ສມປ຺ປິຕາ [ສມຊ຺ຊຕາ (ສີ.)] ເນຣຍິກາ ທຸເຂນາ”ຕິ.

៥១៣។

ពុច្ចេវ [ពុច្ចេវំ (ស្យា. ក.)] វត្វាន យមស្ស ទូតា, តេ ទ្វេ យក្ខា លោហិតក្ខា ព្រហន្តា;

បច្ចេកពាហាសុ គហេត្វា ទេវតំ, បក្កាមយុំ ទេវគណស្ស សន្តិកេ។

៥១៤។

“អាទិច្ចវណ្ណំ រុចិរំ បភស្សរំ, ព្យម្ហំ សុភំ កញ្ចនជាលឆន្នំ;

កស្សេតមាកិណ្ណជនំ វិមានំ, សុរិយស្ស រំសីរិវ ជោតមានំ។

៥១៥។

“តារីគណា ចន្ទសារលិត្តា [ចន្ទសារានុលិត្តា (ស្យា.)], ឧភតោ វិមានំ ឧបសោភយន្តិ;

តំ ទិស្សតិ សុរិយសមានវណ្ណំ, កោ មោទតិ សគ្គបត្តោ វិមានេ”តិ។

៥១៦។

“ពារាណសិយំ នន្ទិយោ នាមាសិ, ឧបាសកោ អមច្ឆរី ទានបតិ វទញ្ញូ;

តស្សេតមាកិណ្ណជនំ វិមានំ, សុរិយស្ស រំសីរិវ ជោតមានំ។

៥១៧។

“តារីគណា ចន្ទសារលិត្តា, ឧភតោ វិមានំ ឧបសោភយន្តិ;

តំ ជិស្សតិ សុទិឃសយាភចណ្ហិ, េសា េយាឥតិ សក្កបេត្តា ចិយាេភ”តិ៍

លិ១០៍

“ភត្តិឃស្សាហំ កទិឃា, អការិនិ សន្តាក្យលស្ស ក្តស្សទា;

កត្វា ចិយាេភ ទយិស្សាយិ ៥ាភហំ, ភ បត្វេឃ ភិទេឃឥស្សភាឃា”តិ៍

លិ១៧៍

“ឧេសា េព ភិទេឃា សុបិបឥេយ្យ, បុន្នា ពឃា អកពំ ឌឹចេលិេក;

ភ ហិ យន្ធឹ េទាសេកា បិបឥេយ្យា, សក្កុបកាភិ លកតិ សហញ្ជព”ត្តិ៍

លិ១១៍

“កឹ ត្យ ក្អចញ្ញា យុត្តញ្ញា, អសុធិ បជិជិស្សតិ;

ក្យក្កន្តិ កិយិឌំ យឹឡហំ, កិេយពំ ក្តបចាឃពឹ”តិ៍

លិ១១៍

“ឧស ឆិសចេកា ភាយ, កេម្ពីេទា សពេបិទិេសា;

ឃត្វ ចស្សសហស្សាភិ, ត្យចំ បន្ធូសិ េទចេព”តិ៍

លិ១៦៍

“កឹ ត្យ ពាេឃភ ចាចាឃ, យភសា ក្យក្កឌំ ពតំ;

ເກນ ສໍສວເກາ ລເທ຺ຘາ, ຄມ຺ຠີເຣາ ສຕເປາຣິເສາ”ຕິ.

໕໑໓.

“ສມເຓ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ຈາປິ, ອເຎ຺ຎ ຈາປິ ວນິພ຺ພເກ;

ມຸສາວາເທນ ວເຎ຺ຈສິ, ຕໍ ປາປໍ ປກຕໍ ຕຍາ.

໕໑໔.

“ເຕນ ສໍສວເກາ ລເທ຺ຘາ, ຄມ຺ຠີເຣາ ສຕເປາຣິເສາ;

ຕຕ຺ຖ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ, ຕຸວໍ ປຈ຺ຈສິ ເຣວເຕ.

໕໑໕.

“ຫເຕ຺ຖປິ ຉິນ຺ທນ຺ຕິ ອເຖາປິ ປາເທ, ກເຓ຺ຓປິ ຉິນ຺ທນ຺ຕິ ອເຖາປິ ນາສໍ;

ອເຖາປິ ກາເກາລຄຓາ ສເມຈ຺ຈ, ສງ຺ຄມ຺ມ ຂາທນ຺ຕິ ວິຜນ຺ທມານ”ນ຺ຕິ.

໕໑໖.

“ສາທຸ ເຂາ ມໍ ປຏິເນຖ, ກາຫາມິ ກຸສລໍ ພຫຸໍ;

ທາເນນ ສມຈຣິຍາຍ, ສໍຍເມນ ທເມນ ຈ;

ຍໍ ກຕ຺ວາ ສຸຂິຕາ ເຫານ຺ຕິ, ນ ຈ ປຈ຺ຉານຸຕປ຺ປເຣ”ຕິ.

໕໑໙.

“ປຸເຣ ຕຸວໍ ປມຊ຺ຊິຕ຺ວາ, ອິທານິ ປຣິເທວສິ;

ສຍໍ ກຕານໍ ກມ຺ມານໍ, ວິປາກໍ ອນຸໂຠສ຺ສສີ”ຕິ.

໕໒໐.

“ໂກ ເທວໂລກໂຕ ມນຸສ຺ສໂລກໍ, ຄນ຺ຕ຺ວານ ປຸຏ຺ໂຐ ເມ ເອວໍ ວເທຍ຺ຍ;

‘ນິກ຺ຂິຕ຺ຕທຓ຺ເຑສຸ ທທາຖ ທານໍ, ອຈ຺ຉາທນໍ ເສຍ຺ຍ [ສຍນ (ສີ.)] ມຖນ຺ນປານໍ;

ນ ຫິ ມຈ຺ຉຣີ ໂຣສໂກ ປາປຘມ຺ໂມ, ສຄ຺ຄູປຄໍ ລຠຕິ ສຫພ຺ຍຕ’ນ຺ຕິ.

໕໒໑.

“ໂສຫໍ ນູນ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ໂຍນິໍ ລທ຺ຘານ ມານຸສິໍ;

ວທຎ຺ຎູ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ, ກາຫາມິ ກຸສລໍ ພຫຸໍ;

ທາເນນ ສມຈຣິຍາຍ, ສໍຍເມນ ທເມນ ຈ.

໕໒໒.

“ອາຣາມານິ ຈ ໂຣປິສ຺ສໍ, ທຸເຄ຺ຄ ສງ຺ກມນານິ ຈ;

ປປຎ຺ຈ ອຸທປານຎ຺ຈ, ວິປ຺ປສນ຺ເນນ ເຈຕສາ.

໕໒໓.

“ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨴᩈᩥᩴ, ᨿᩣ ᨧ ᨷᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩦ;

ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨷᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩈᩩᩈᨾᩣᨣᨲᩴ᪨

᪆᪂᪃᪨

“ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᩏᨷᩅᩈᩥᩔᩴ, ᩈᨴᩣ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩈᩴᩅᩩᨲᩣ;

ᨶ ᨧ ᨴᩣᨶᩮ ᨷᨾᨩ᩠ᨩᩥᩔᩴ, ᩈᩣᨾᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᩥᨴᩴ ᨾᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

᪆᪂᪄᪨

ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨹᨲ᩠ᨳᨿᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ;

ᨾᩥᨷᩥᩔᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨥᩮᩣᩁᩮ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨷᩥᨲᩴ ᩋᨧᩥᩈᩥᨲᩴ᪨

᪆᪂᪅᪨

“ᩋᩉᩴ ᨷᩩᩁᩮ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨶᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨷᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨠᩣ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ;

ᩅᩥᨲᨳᩮᨶ ᨧ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨥᩮᩣᩁᩁᩪᨷ”ᨲᩥ᪨

ᩁᩮᩅᨲᩦᨷᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ᪨

᪄᪨ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᨷᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪆᪂᪆᪨

“ឆ្ពង់ យយ ង្ឃ្នចត់ យហត្ថិ, តិឡ្ឋត្តតិ បុញ្ញាផល អតប្យក់;

តំ រាសិំ យេ ន [ន រាសិំ យេ តំ (សី. ក.)] បរិភោគយេតិ, អាទិច្ច កត្ថ កិស្ស អហំ ចិបិលកោ.

លិ៣៨.

“ហញ្ញានិ [ចិហញ្ញានិ (ក.)] ពជ្ជានិ ច ចាឃយានិ, បរិសក្កានិ បរិក្ខិត្តានិ កិទ្ធិ;

ប្ចាហំ លិត្តធារេយា កបណោ លិលបិនិ, កិស្ស [កិស្សស្ស (សី.), កិស្សស្ស (?)] កយ្ហស្ស អហំ ចិបិលកោ.

លិ៣៩.

“ចិឈារេតា ចាហំ បរិបតានិ លេយាឃំ, បរិចត្តានិ ចារិចរោច ឈរេយ្យ;

ទ្ធរេតា ច យេ [ទ្ធរេតា ច យេ (ស្យា. ក.)] អស្សុកា តិក្កលត្ថិ, អាទិច្ច កត្ថ កិស្ស អហំ ចិបិលកោ.

លិ៤០.

“លារេតា កិលេត្តា ច បិបិលិសេតា ច, សត្តស្សិតា សាតស្សុលំ ត ចិត្តេ;

បុដ្ឋានិ តំ ឲតយត្ថំ ករទ្ធេត្តា, កធំ ត្វ ង្ឃ្នបរិភោគំ លោកស្ស”ត្តិ.

លិ៤១.

“បុគេរ តុចំ កយ្យកាសិ អត្តភា, យត្ស្សក្ខតា បុរិយាឃ ជាតិឃា;

អហញ្ញា តំ ឲតយត្ថំ ចកានិ, ស្វត្ថាភ ត្វំ ឲតយត្ថំ ចិជាភ.

លិ៤២.

“𑼈𑼗𑽂𑼘𑼸𑼁 𑼡𑼸𑼮𑼁 𑼓𑼴𑼣𑼪𑼴𑼥𑼾𑼴 𑼦𑼫𑼴𑼡𑼾𑼴, 𑼦𑼸𑼬𑼶𑼱𑼾𑼴 𑼗 𑼡𑼾 𑼦𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼄𑼥𑽂𑼮𑼔𑼗𑽂𑼘𑼶;

𑼱𑼾𑼴 𑼗 𑼡𑼁 𑼦𑼗𑽂𑼗𑼴𑼱𑼥𑽂𑼡𑼾𑼴 𑼒𑼢𑼾𑼱𑼶, 𑼡𑼱𑽂𑼱 𑼡𑼸𑼮𑼁 𑼥 𑼒𑼶𑼛𑽂𑼗𑼶 𑼅𑼭𑼦𑼶𑼡𑽂𑼢𑽃

𑽗𑽓𑽒𑽃

“𑼱𑼾𑼴 𑼗 𑼡𑼁 𑼄𑼩𑼠𑼥𑽂𑼡𑼁 𑼄𑼫𑼴𑼗𑼶, ‘𑼣𑼾𑼲𑼫𑽂𑼫 𑼈𑼗𑽂𑼘𑼸’𑼥𑽂𑼡𑼶 𑼗 𑼡𑼁 𑼄𑼮𑼾𑼴𑼗;

𑼡𑼱𑽂𑼱 𑼡𑼸𑼮𑼁 𑼦𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼈𑼗𑽂𑼘𑼸𑼁 𑼄𑼣𑼴𑼱𑼶, 𑼡𑼱𑽂𑼱𑼾𑼡𑼁 𑼒𑼪𑽂𑼪𑼱𑽂𑼱 𑼄𑼫𑼁 𑼮𑼶𑼦𑼴𑼒𑼾𑼴𑽃

𑽗𑽓𑽓𑽃

“𑼆𑼖𑽂𑼕 𑼡𑽂𑼮𑼁 𑼔𑼥𑽂𑼡𑽂𑼮𑼴𑼥 𑼦𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼔𑼠𑽂𑼲𑼾𑼫𑽂𑼫𑼴𑼱𑼶 [𑼆𑼖𑽂𑼕 𑼡𑽂𑼮𑼁 𑼦𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼔𑼠𑽂𑼲𑼸𑼗𑽂𑼘𑼸𑼁 (𑼱𑼷𑽃)], 𑼔𑼲𑼾𑼡𑽂𑼮𑼴𑼥 𑼡𑼁 𑼓𑼴𑼣𑼱𑽂𑼱𑼸 𑼫𑼴𑼮𑼣𑼡𑽂𑼢𑼁;

𑼡𑼾𑼥𑼾𑼮 𑼡𑽂𑼮𑼁 𑼄𑼡𑽂𑼡𑼪𑼥𑼾𑼴 𑼩𑼮𑼶𑼱𑽂𑼱𑼱𑼶, 𑼲𑼜𑽂𑼝𑼾𑼴 𑼗𑼸𑼣𑼔𑽂𑼔𑼾𑼴 𑼗 𑼦𑼪𑼾𑼴𑼣𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼗𑼴”𑼡𑼶𑽃

𑽗𑽓𑽔𑽃

𑼔𑼥𑽂𑼡𑽂𑼮𑼴𑼥 𑼱𑼾𑼴 𑼦𑼶𑼜𑽂𑼝𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼄𑼔𑽂𑼔𑼲𑼾𑼱𑼶, 𑼔𑼲𑼾𑼡𑽂𑼮𑼴𑼥 𑼡𑼁 𑼓𑼴𑼣𑼶 𑼫𑼴𑼮𑼣𑼡𑽂𑼢𑼁;

𑼡𑼾𑼥𑼾𑼮 𑼱𑼾𑼴 𑼄𑼡𑽂𑼡𑼪𑼥𑼾𑼴 𑼄𑼲𑼾𑼴𑼱𑼶, 𑼲𑼜𑽂𑼝𑼾𑼴 𑼗𑼸𑼣𑼔𑽂𑼔𑼾𑼴 𑼗 𑼦𑼪𑼾𑼴𑼣𑼶𑼡𑼾𑼴 𑼗𑼴𑼡𑼶𑽃

𑼈𑼗𑽂𑼘𑼸𑼦𑼾𑼡𑼮𑼡𑽂𑼢𑼸 𑼦𑼛𑽂𑼗𑼪𑼁𑽃

𑽖𑽃 𑼒𑼸𑼪𑼴𑼬𑼦𑼾𑼡𑼮𑼡𑽂𑼢𑼸

𑽗𑽓𑽖𑽃

“ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨣᩁᩴ, ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩔᨲᩮᩣ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᩩᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ, ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ᪨

᪑᪓᪗᪨

“ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣ [ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ (ᨠ᪨)] ᩁᨩᨶᩦᨿᩮᩈᩩ, ᨠᩣᨾᩔᩣᨴᩣᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨶᩮᩣ;

ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᩩᨡᩮ ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ, ᨶ ᨲᩮ ᨸᩔᩥᩴᩈᩩᨶᩣᨣᨲᩴ᪨

᪑᪓᪘᪨

“ᨲᩮ ᨧᩩᨲᩣ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩣ, ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩣ;

ᨲᩮᨵ ᨥᩮᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲ᩠ᨿᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ᪨

᪑᪓᪙᪨

“‘ᨻᩉᩪᩈᩩ ᩅᨲ [ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ;

ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᨾ᩠ᩉᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩴ᪨

᪑᪔᪐᪨

“‘ᨠᩥᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩣᨸᨠᩴ ᩋᩔ, ᨿᩴ ᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩣ ᨧᩩᨲᩣ;

ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᨿᩴ, ᨡᩩᨸ᩠ᨸᩥᨸᩣᩈᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣ [ᨡᩩᨸ᩠ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)]᪨

᪑᪔᪑᪨

“សាយិនោ ពួឆ ហុត្វាន, ហោន្តិ អសាយិនោ តហិំ;

កយន្តិ [ឆន្តិ (សី៑ បី៑), យន្តិ (ស្យា៑)] លុប្បិបិសាឃ, យត្ស្សា ក្ខត្តតោនតា៑

លិ័៣១៑

“ឧតយាឌីនច់ ឆាត្វា, ក្ខស្សរេយឆសយ្កុច់;

បហាឃ ក្ខស្សរេយធ៌, កចេ សក្កកោតា នទោ;

កាឃស្ស កោឆា សប្បណ្ណោ, សក្កិ សោ ក្ខបបឌ្ឍូតី”តិ៑

ក្យារបេតចត្ថុ ល្ជឹ៑

ល៑ ទាឌបុត្តបេតចត្ថុ

លិ័៣២៑

បុត្តោ កតាតំ កយ្ខាតំ, ចិបិកោ យឆឃេ យតំ;

ទ្ធប សក្តេ រស កត្តេ, ចោដ្ឋត្តោ ឆ យតោរយេ៑

លិ័៣៣៑

តដ្ឋំ កីតំ រតី លិដ្ឋំ, អត្កក្តា អតប្បកំ;

ក្ខឃ្យានេត បទិឆទិត្វា, បចិសត្តោ កិទិត្តាឌ៑

៥៣៣។

ញាស សុភេត្ត [សុភិត (ក។)] យច្ឆក្លិ, អត្តឥត្តិ សយាហិតំ;

អប្បិច្ឆំ ហិរិសំយុត្តំ, ឃេញ្ញា បត្តគតេ រតំ។

៥៣៤។

ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ, លទ្ធា ភេត្តតិ ចាព្រចិ;

តស្ស បត្តំ គហេត្វាន, ឧច្ចំ បគ្គយ្ហាលត្ថិយោ។

៥៣៥។

ឆឌ្ឌិលេ បត្តំ ភិន្ទិត្វា, ហសមានោ អបក្កមិ;

“រញ្ញោ កិតវស្សាហំ បុត្តោ, កិំ មំ ភិក្ខុ ករិស្សសិ”។

៥៣៦។

តស្ស កម្មស្ស ផរុសស្ស, វិបាកោ កដុកោ អហុ;

យំ រាជបុត្តោ វេទេសិ, និរយម្ហិ សមប្បិតោ។

៥៣៧។

លញ្ញុច ចតុរាសីតិ, វស្សានិ ពហុតានិ ច;

ភុសំ ទុក្ខំ និគច្ឆិត្វា, និរយេ កតកិព្ពិសោ។

សិ៩០។

វុត្តាភោបិ ច បច្ឆិត្វ, ភិក្យេជ្ជា ចាយកល្លិណោ;

វុឌ្ឍិបរិហា ជំហោតា ចេច, ចិទំ ពាហិលិ អបច្ចត។

សិ៩១។

ពាហុតិ ចឃ្យមហឃ្យាតិ, ឋុកាតិ ភហុតាតិ ច;

កុសំ កុល្លិ តិកាប្លិតេត្វា, តិទ្ទេឃ គតាកិត្តិយោ។

សិ៩២។

ឲុតាតិសំ តោ គកុតំ, អប្បកូដប្បោភាសិតំ;

បច្ចត្តិ បាបកប្បត្តា, ត្តសិយាមជ្ជ សុត្តាតំ។

សិ៩៣។

យោ តត្ត ពាហុចឃ្យាតិ, ចេកឃិត្វា ពាហុំ កុលំ;

កុប្បិបាមហតោ ភាយ [កុប្បិបាមាហតោ ភាយ (សី។ បី)], ចបតោ អាសិ តតោ កុតោ។

សិ៩៤។

ឲុតយាតីភចំ ពាត្វា [តិស្វា (សី។)], ត្តឃ្យាមយកមប្បុចំ;

បហាយ ឥស្សរមទំ, និវាតមនុវត្តយេ។

៧៦៥។

ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បាសំសោ, យោ ពុទ្ធេសុ សគារវោ;

កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ, សគ្គំ សោ ឧបបជ្ជតីតិ។

រាជបុត្តបេតវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ គូថខាទកបេតវត្ថុ

៧៦៦។

“គូថកូបតោ ឧគ្គន្ត្វា, កោ នុ ទីនោ បតិដ្ឋសិ [ទីនោ ហិ តិដ្ឋសិ (សី។)];

និស្សំសយំ បាបកម្មន្តោ, កិំ នុ សទ្ទហសេ តុវ”ន្តិ។

៧៦៧។

“អហំ ភទន្តេ បេតោម្ហិ, ទុគ្គតោ យមលោកិកោ;

បាបកម្មំ ករិត្វាន, បេតលោកំ ឥតោ គតោ”។

៧៦៨។

“កិំ នុ កាយេន វាចាយ, មនសា ទុក្កដំ កតំ;

កិស្ស កម្មវិបាកេន, ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសី”តិ។

៤៣៩។

“អហុ អាចារិយកោ មយ្ហំ ពុស្សុកិ កុលយច្ឆិ;

អញ្ញាសិតោ មយ្ហាឈេរ, កេទិយោ បរិការសកោ។

៤៤០។

“តស្សាហំ ចចតំ សុត្វា, កិញ្ចេចា បរិការសិយំ;

តស្ស កយុចិបាទេកត, បេតលោកំ ខ្ពុតោ ករតា”តិ។

៤៤១។

“អយិទេត្វា យិត្វចណ្ណេត, យោ តេ អាសិ កុល្ហបកោ;

កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ, កិំ តុ បេច្ច គតិំ ករតា”តិ។

៤៤២។

“តស្សេចាហំ បិបកយុស្ស, ឃឹរេ តិដ្ឋាយិ យត្វេក;

សោ ច បរចិរយំ បទេត្វា, យមេច បរិចារកោ។

៤៤៣។

“យំ ភេទត្វ ហេត្វតេញ្ញា, ទុតំ ឈេ ហោតិ ភោឌតំ;

ອຫຍ຺ຍາ ເທາ ຍໍ ຫທາມິ, ວຸຕໍ ເສາ ອຸປຊີວຕີ”ຕິ.

ຄູຖຂາທກເປຕວັຕ຺ຖຸ ອຕ຺ຖມໍ.

໘. ຄູຖຂາທກເປຕິວັຕ຺ຖຸ

໖໖໓.

“ຄູຖກູປໂຕ ອຸຄ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ, ກາ ນຸ ທີນາ ປຕິຕ຺ຖສິ;

ນິສ຺ສໍສຍໍ ປາປກມ຺ມນ຺ຕາ, ກິໍ ນຸ ສທ຺ທຫເສ ຕຸວ”ນ຺ຕິ.

໖໖໔.

“ອຫໍ ພທນ຺ເຕ ເປຕີມ຺ຫິ, ທຸຄ຺ຄຕາ ຍມໂລກິກາ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄຕາ”ຕິ.

໖໖໕.

“ກິໍ ນຸ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ທຸກ຺ກຕໍ ກຕໍ;

ກິສ຺ສ ກມ຺ມວິປາເກນ, ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ ນິຄຈ຺ຉສີ”ຕິ.

໖໖໖.

“ອຫຸ ອາວາສິໂກ ມຍ຺ຫໍ, ອິສ຺ສຸກີ ກຸລມຈ຺ຉຣີ;

ອຊ຺ໂຌສິໂຕ ມຍ຺ຫໍ ເຄເຫ, ກທຣິໂຍ ປຣິພາສໂກ.

៧៧៨។

“តស្សាហំ វចនំ សុត្វា, ភិក្ខវោ បរិភាសិសំ;

តស្ស កម្មវិបាកេន, បេតលោកំ ឥតោ គតា”តិ។

៧៧៩។

“អមិត្តោ មិត្តវណ្ណេន, យោ តេ អាសិ កុលូបកោ;

កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ, កិំ នុ បេច្ច គតិំ គតោ”តិ។

៧៨០។

“តស្សេវាហំ បាបកម្មស្ស, សីសេ តិដ្ឋាមិ មត្ថកេ;

សោ ច បរវិសយំ បត្តោ, មមេវ បរិចារកោ។

៧៨១។

“យំ ភទន្តេ ហនន្តញ្ញេ, ឯតំ មេ ហោតិ ភោជនំ;

អហញ្ច ខោ យំ ហទាមិ, ឯតំ សោ ឧបជីវតី”តិ។

គូថខាទកបេតិវត្ថុ នវមំ។

១០។ គណបេតវត្ថុ

໘໖໑໌

“ນຄ຺ຄາ ທຸພ຺ພຓ຺ຓຣູປາສິ, ກິສາ ຘມນິສນ຺ຖຕາ;

ອຸປ຺ຜາສຸລິກາ [ອຸປ຺ປາສຸຬິກາ (ກ໌)] ກິສິກາ, ເກ ນຸ ທຸເຍຣ຺ຖ ຍາທິສາ”ຕິ໌

໘໖໒໌

“ອຫໍ ພທ຺ທນ຺ເຕ ເປຕີມ຺ຫິ, ທຸຄ຺ຄຕາ ຍມເລາກິກາ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕເລາກໍ ອິເຕາ ຄຕາ”ຕິ໌

໘໖໓໌

“ກິໍ ນຸ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ທຸກ຺ກຕໍ ກຕໍ;

ກິສ຺ສ ກມ຺ມວິປາເກນ, ເປຕເລາກໍ ອິເຕາ ຄຕາ”ຕິ໌

໘໖໔໌

“ອນາວເຕສຸ ຕິຕ຺ເຖສຸ, ວິຈິນິມ຺ຫຑ຺ຒມາສກໍ;

ສນ຺ເຕສຸ ເທຍ຺ຍຘມ຺ເມສຸ, ທີປໍ ນາກາສິມຕ຺ຕເນາ໌

໘໖໕໌

“ນທິໍ ອຸເປມິ ຕສິຕາ, ຣິຕ຺ຕກາ ປຣິວຕ຺ຕຕິ;

ຉາຍໍ ອຸເປມິ ອຸເຓ຺ຫສຸ, ອາຕເປາ ປຣິວຕ຺ຕຕິ໌

᪗᪘᪗᪨

“ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨧᩮᨱ᩠ᨱᩣ ᨧ ᨲᩮᩣ ᨧᩣᩁᩮᨲᩣ, ᨯᩉᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨷᨧᩣᨿᨲᩥ;

ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲ ᩋᩁᩉᩣᨿ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩥᨷᨠᩴ ᨲᩮᨲᩣ᪨

᪗᪘᪘᪨

“ᩋᨷᩥ ᨥᩮᩣᨭᨠᩣᨲᩥ [ᩋᨹᩥᨥᩮᩣᨭᨠᩣᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨿ, ᩃᩣᨲᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩁᩮᨣᩥᨶᩮᩣ;

ᩋᩃᨦ᩠ᨥᩣᨧ ᨾᩥᨧᨲ᩠ᨲᩣᨿ, ᩋᩉᩮᩣ ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨

᪗᪘᪙᪨

“ᩃᩣᨲᩣ ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩣ, ᨡᩩᨿᩥᨶ᩠ᨶ ᨷᨭᩥᩈᩩᨿᩥᨠᩣ;

ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣ ᨷᨭᩥᨠᩥᩁᩣᨿ, ᩋᨧᨠ᩠ᨡᩣ ᨷᨲᩣᨿᩮᩣ᪨

᪗᪙᪐᪨

“ᨲᩮ ᨧ ᨲᩮᨲ᩠ᨲᨧ ᨷᨲᩥᨲᩣ [ᨲᨲ᩠ᨲ ᨷᨷᩉᩥᨲᩣ (ᨠ᪨)], ᨡᩩᨿᩥᨶ᩠ᨶ ᨷᨭᩥᩈᩩᨿᩥᨠᩣ;

ᨶᩩᩴ ᩈᩦᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨥᩮᨭᨿ, ᩋᩉᩮᩣ ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨

᪗᪙᪑᪨

“ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲ ᩋᩁᩉᩣᨿ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩥᨷᨠᩴ ᨲᩮᨲᩣ;

សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ, ទីបំ នាកម្ហ អត្តនោ។

៧៩១។

“តេ ហិ នូន ឥតោ គន្ត្វា, យោនិំ លទ្ធាន មានុសិំ;

វទញ្ញូ សីលសម្បន្នា, កាហន្តិ កុសលំ ពហុ”ន្តិ។

គណបេតវត្ថុ ទសមំ។

១១។ បាដលិបុត្តបេតវត្ថុ

៧៩២។

“ទិដ្ឋា តយា និរយា តិរច្ឆានយោនិ,

បេតា អសុរា អថវាបិ មានុសា ទេវា; សយមទ្ទស កម្មវិបាកមត្តនោ,

នេស្សាមិ តំ បាដលិបុត្តមក្ខតំ; តត្ថ គន្ត្វា កុសលំ ករោហិ កម្ម”ន្តិ។

៧៩៣។

“អត្ថកាមោសិ មេ យក្ខ, ហិតកាមោសិ ទេវតេ;

ករោមិ តុយ្ហំ វចនំ, ត្វំសិ អាចរិយោ មម។

៧៩៤។

“ទិដ្ឋា មយា និរយា តិរច្ឆានយោនិ, បេតា អសុរា អថវាបិ មានុសា ទេវា;

ᩈᨿᨾᨴ᩠ᨴᩈᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨸᩣᨠᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ, ᨠᩣᩉᩣᨾᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨸᩣᨭᩃᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨸᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩴ᪨

᪑᪒᪨ ᩋᨾ᩠ᨻᩅᨶᨸᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪇᪙᪆᪨

“ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦ ᩈᩩᩁᨾ᩠ᨾᩣ, ᩈᨾᩣ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣ ᨧ ᨾᩉᩮᩣᨴᨠᩣ ᨧ;

ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᨽᨾᩁᨣᨱᩣᨶᩩᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ, ᨠᨳᩴ ᨲᨿᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨿᩴ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣ᪨

᪇᪙᪇᪨

“ᩍᨴᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᨻᩅᨶᩴ ᩈᩩᩁᨾ᩠ᨾᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩩᨠᩴ ᨵᩣᩁᨿᨲᩮ [ᨵᩣᩁᨿᨲᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨹᩃᩣᨶᩥ;

ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩴ ᨽᨾᩁᨣᨱᩣᨶᩩᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨠᨳᩴ ᨲᨿᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨾᩥᨴᩴ ᩅᩥᨾᩣᨶᩴ”᪨

᪇᪙᪈᪨

“ᩋᨾ᩠ᨻᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᨠᩴ [ᩋᨾ᩠ᨻᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᨴᨠᩴ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨸᩦ᪨), ᩋᨾ᩠ᨻᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᨠᩴ (ᨠ᪨)] ᨿᩣᨣᩩ, ᩈᩦᨲᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩣ;

ᨵᩦᨲᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩣᨶᩮᨶ, ᨲᩮᨶ ᨾᩮ ᩍᨵ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ”᪨

᪇᪙᪙᪨

“ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᩅᩴ [ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᩅ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᨸᩔᨳ, ᨴᩣᨶᩔ ᨴᨾᩔ ᩈᩴᨿᨾᩔ ᩅᩥᨸᩣᨠᩴ;

ທາສີ ອຫໍ ອຍ຺ຍກຸເລສຸ ຫຸຕ຺ວາ, ສຸຫິສາ ໂຫມິ ອກາຣສ຺ສ ຖູລສ຺ສາ”ຕິ.

ອມ຺ພວນເປຕວຕ຺ຖຸ ທ຺ວາທສມໍ.

໑໒. ອກ຺ຂຣຸກ຺ຂເປຕວຕ຺ຖຸ

ປໍ໐໐.

“ຍໍ ທທາຕິ ນ ຕໍ ໂຫຕິ, ເທເຖວ ທານໍ ທຕ຺ວາ ອຸຠຍໍ ຕຣຕິ;

ອຸຠຍໍ ເຕນ ທາເນນ [ເຕນ (ກ.)] ຄຈ຺ຉຕິ, ຊາຄຣຖ ມາປມຊ຺ຊຖາ”ຕິ.

ອກ຺ຂຣຸກ຺ຂເປຕວຕ຺ຖຸ ເຕຣສມໍ.

໑໓. ໂຠຄສໍຫຣເປຕວຕ຺ຖຸ

ປໍ໐໑.

“ມຍໍ ໂຠເຄ ສໍຫຣິມ຺ຫສເມນ ວິສເມນ ຈ;

ເຕ ອເຎ຺ຎ ປຣິຠຸຎ຺ຊນ຺ຕິ, ມຍໍ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຠາຄິນີ”ຕິ.

ໂຠຄສໍຫຣເປຕວຕ຺ຖຸ ຈຸທ຺ທສມໍ.

໑໔. ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ຕເປຕວຕ຺ຖຸ

ປໍ໐໒.

[ຊາ. ໑.໓.໔໓ ຊາຕເກປິ] “ສຏ຺ຐິວສ຺ສສຫສ຺ສານິ, ປຣິປຸຓ຺ຓານິ ສພ຺ພໂສ;

ភិរເយ បច្ចຍາភាគិ, ពេកា អេត្តា កចិស្សតិ”៍

ប័០ឲ៍

[ຍາ៍ ດ៍៣៍៣៍ ຍາທេពປិ] “ភត្ថិ អេត្តា ក្យេតា អេត្តា, ភ អេត្តា បជិជិស្សតិ;

ທឆា ហិ បកថំ ປិປំ, ທ្យយ្បាយឃ្យោ្ញ យាទិសា [យយ ທ្យឃ្យ្ញា យាទិស (សិ៍ ស្យា៍ ປិ៍)]៍

ប័០៣៍

[ຍາ៍ ດ៍៣៍៣ឲ ຍາທេពປិ] “ក្យខ្ញុំចិតយខិចយ្យ្យេឃ សេត្តា ភ ភេយឡាយ;

សេត្តាស្ញុ េយ្យឆេឡស្ញុ, ខិប ភាកយ្យអេត្តាេភា៍

ប័០៣៍

[ຍາ៍ ດ៍៣៍៣៩ ຍາທេពປិ] “េសាហំ ត្អភ ខ្ទេតា កត្តា, េឃាភិ លខ្ចាភ យាត្យសិ;

ចេត្ញោ សិលសយ្យេត្តា, កាហាយិ ក្យសល់ ខាហ្យ”ត្តិ៍

េសខ្ញុំប្យត្តេបតចត្ត្យ បត្តរសមិ៍

១៩៍ សខ្ញុំក្ញេេបតចត្ត្យ

ប័០៩៍

“កំ ត្យខ្លយ្យត្តន្ទេបិច, យិេកា កេត្តាច ឆាចសិ;

ນິສ຺ສໍສຍໍ ປາປກມ຺ມນ຺ໂຕ [ປາປກມ຺ມໍ (ສ຺ຍາ. ປີ.)], ກິໍ ນຸ ສທ຺ທາຍເສ ຕຸວ”ນ຺ຕິ.

ປັ໐໗.

“ອຫໍ ຠທນ຺ເຕ ເປໂຕມ຺ຫິ, ທຸຄ຺ຄໂຕ ຍມໂລກິໂກ;

ປາປກມ຺ມໍ ກຣິຕ຺ວານ, ເປຕໂລກໍ ອິໂຕ ຄໂຕ.

ປັ໐໘.

“ສຏ຺ຐິ ກູຏສຫສ຺ສານິ, ປຣິປຸຓ຺ຓານິ ສພ຺ພໂສ;

ສີເສ ມຍ຺ຫໍ ນິປຕນ຺ຕິ, ເຕ ຠິນ຺ທນ຺ຕິ ຈ ມຕ຺ຖກ”ນ຺ຕິ.

ປັ໐໙.

“ກິໍ ນຸ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ທຸກ຺ກຏໍ ກຕໍ;

ກິສ຺ສ ກມ຺ມວິປາເກນ, ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ ນິຄຈ຺ຉສິ.

ປັ໑໐.

“ສຏ຺ຐິ ກູຏສຫສ຺ສານິ, ປຣິປຸຓ຺ຓານິ ສພ຺ພໂສ;

ສີເສ ຕຸຍ຺ຫໍ ນິປຕນ຺ຕິ, ເຕ ຠິນ຺ທນ຺ຕິ ຈ ມຕ຺ຖກ”ນ຺ຕິ.

ປັ໑໑.

“ອທ຺ທສາສິໍ ສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ສຸເນຕ຺ຕໍ ຠາວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍໍ;

និសិន្នំ រុក្ខមូលស្មិំ, ឆសាយត្តំ អកុតោកយំ។

ប័១១។

“សាលិត្តកប្បហារេន, ភិន្ទិស្សំ តស្ស មត្ថកំ;

តស្ស កម្មវិបាកេន, ពាឡ្ហំ ទុក្ខំ និគច្ឆិសំ។

ប័១២។

“សដ្ឋិ កូដសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សព្ពសោ;

សីសេ មយ្ហាភិបតន្តុ, តេ ភិន្ទន្តុ ច [និបតន្តុ, ចោ ភិន្ទេន្តុ ច (សី. ឆមុបដ្ឋកោ)] មត្ថក”ន្តិ។

ប័១៣។

“ឆេមុន តេ កាបុរិស, សដ្ឋិកូដសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សព្ពសោ;

សីសេ តុយ្ហាភិបតន្តុ, តេ ភិន្ទន្តុ ច មត្ថក”ន្តិ។

សដ្ឋិកូដេបតចត្ថុ សោញអសមំ។

មហាចក្កា ចតុទ្ទោ និដ្ឋិតោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អព្ពសក្កទោ វេរិសកោ, បិក្កទលិ ទេចតិ ស្ឆុ;

ឆេ្ឋ ពុយានា ធុេច ក្នុឆា, កលបិជលិអព្ពចតិ៍

អក្លរក្លេភាកសំហនា, សេដ្ឋិ បុត្តសដ្ឋិ ក្នុជា;

ញ្ញាតិ សោញ្ញអសចត្វុតិ, ចេក្កា តេត បច្ចុតិ៍

អថ ចក្ខាតិ –

ខ្មេកា ខ្មបរិចេក្កា, ក្ខញ្ញអយហាតិ ចត្តា;

ចត្វុតិ ឲកបញ្ញាសំ, ចត្តា ភាលចារេតា៍

េបតចត្វុបិញ្ញា តិដ្ឋិតា៍